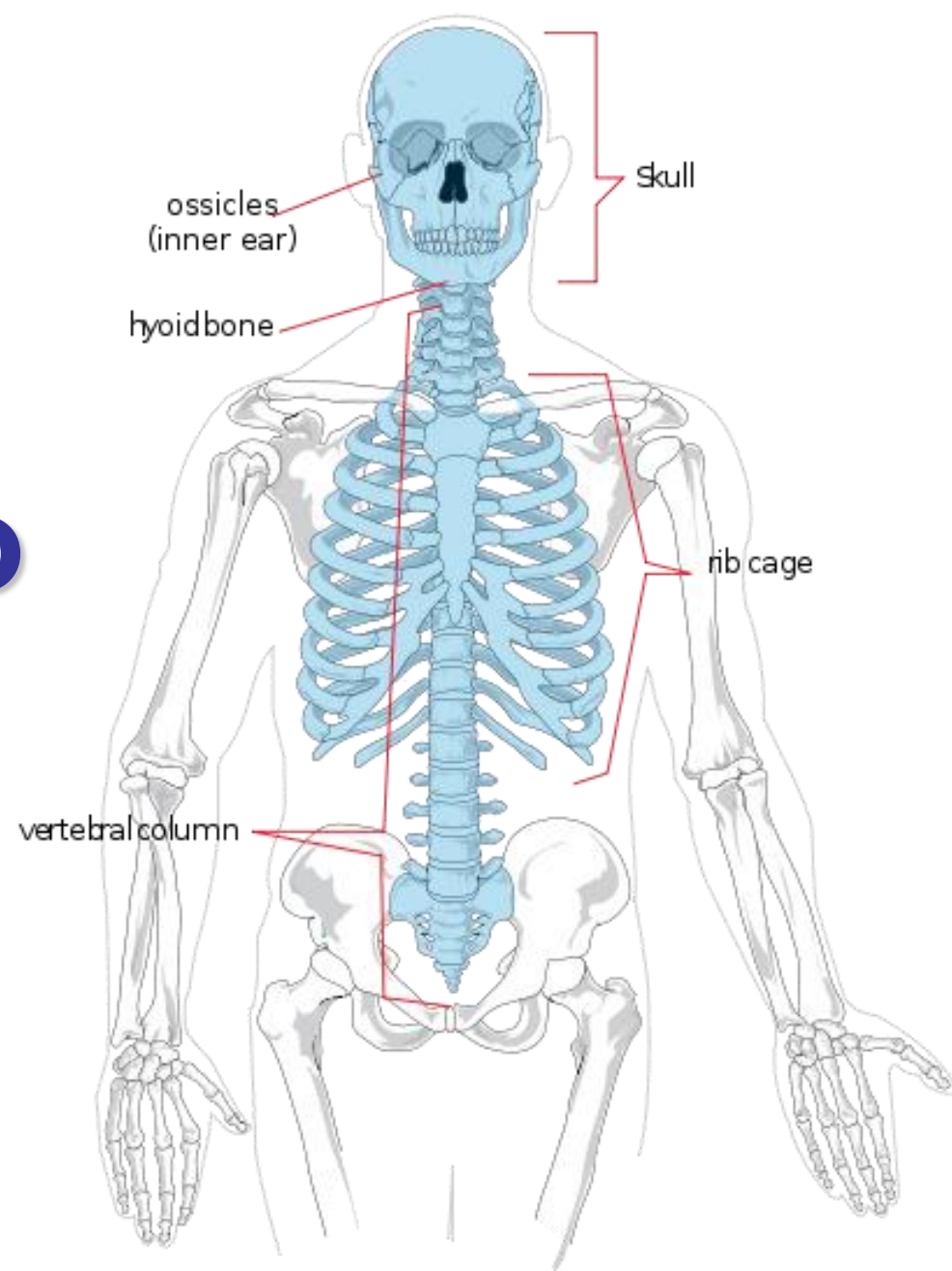

PÁTEŘ HRUDNÍK PÁNEV jako celek

Columna vertebralis
Skeleton thoracis
Pelvis

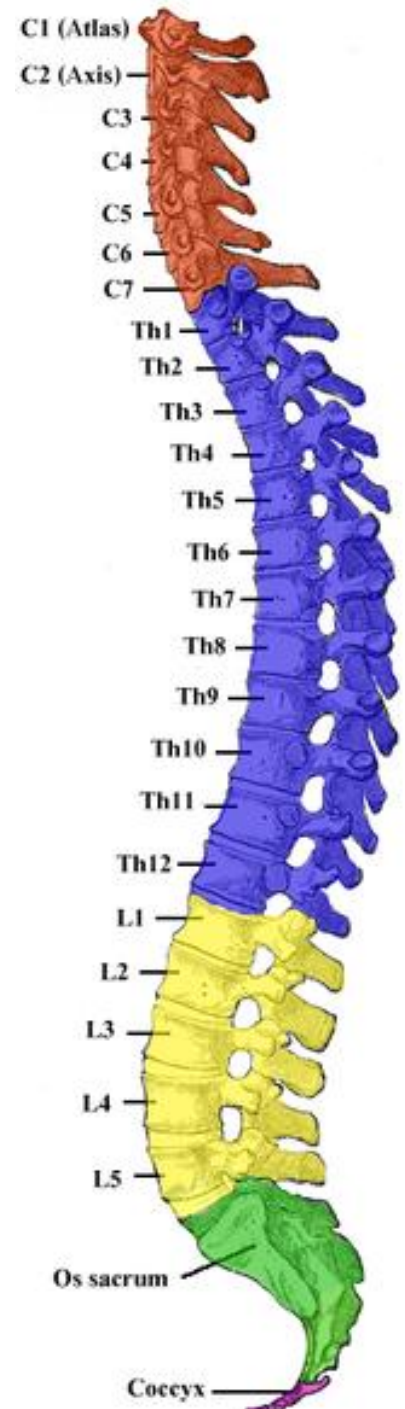

Páteř (*columna vertebralis*)

složená z obratlů

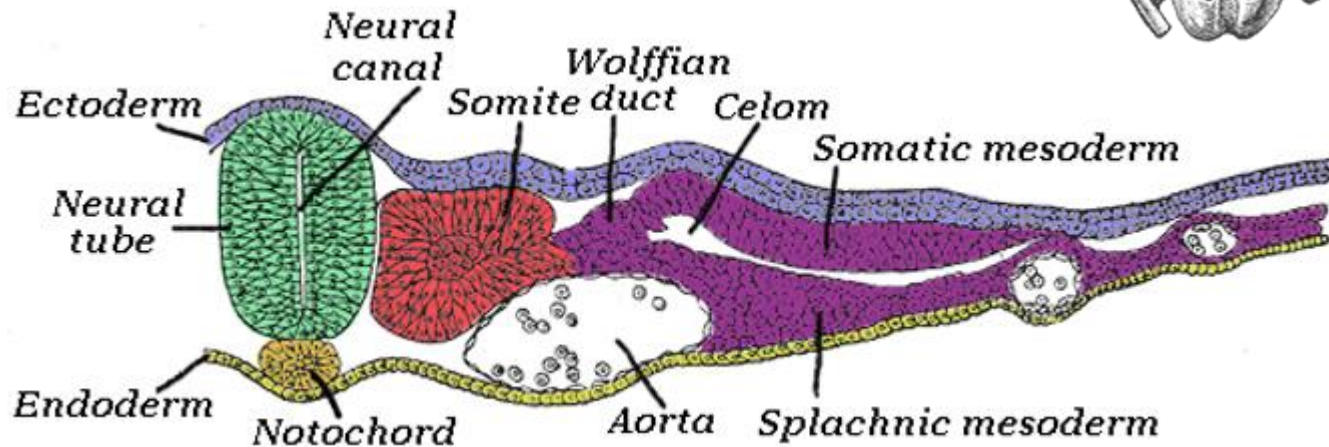
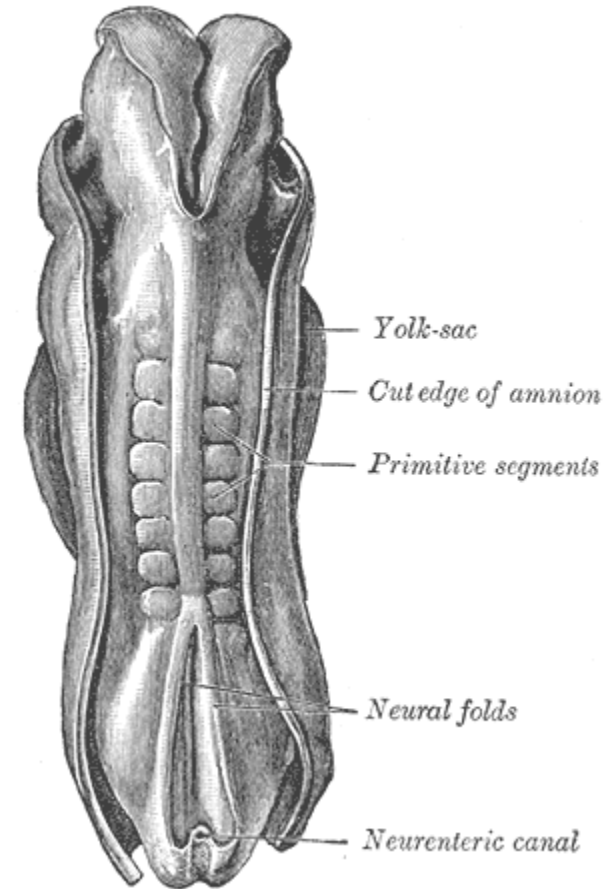
- 7 krčních
- 12 hrudních
- 5 bederních
- 5 křížových
  - srostlých v křížovou kost
- 4–5 kostrčních
  - zakrnělých, srostlých v kostrč

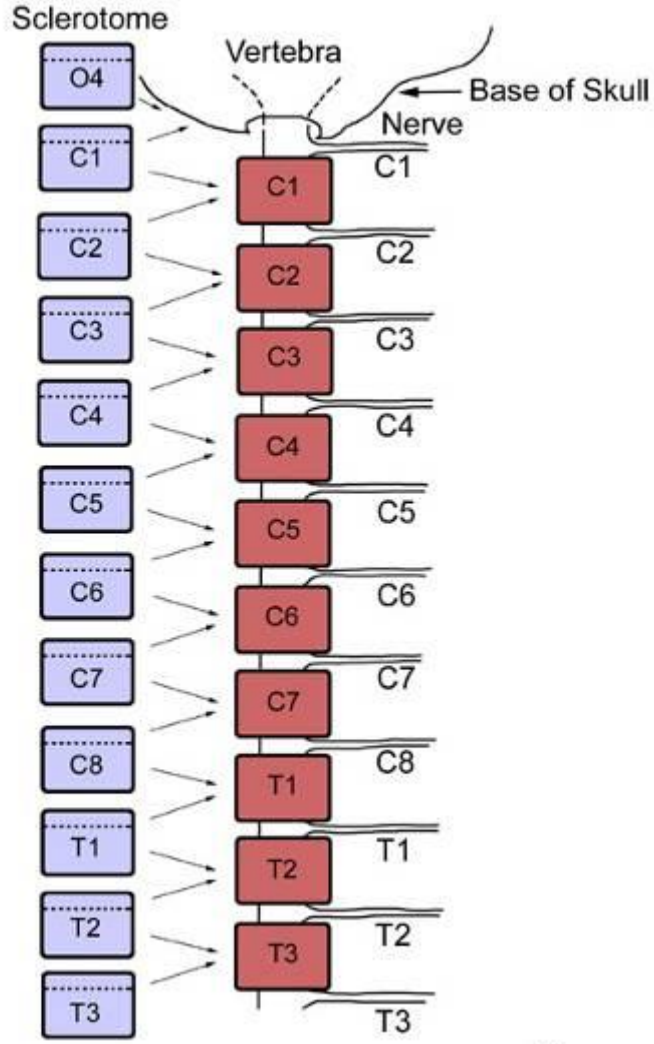
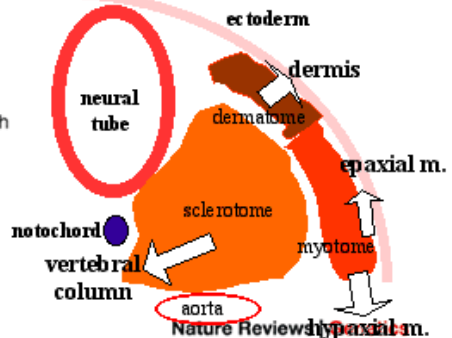
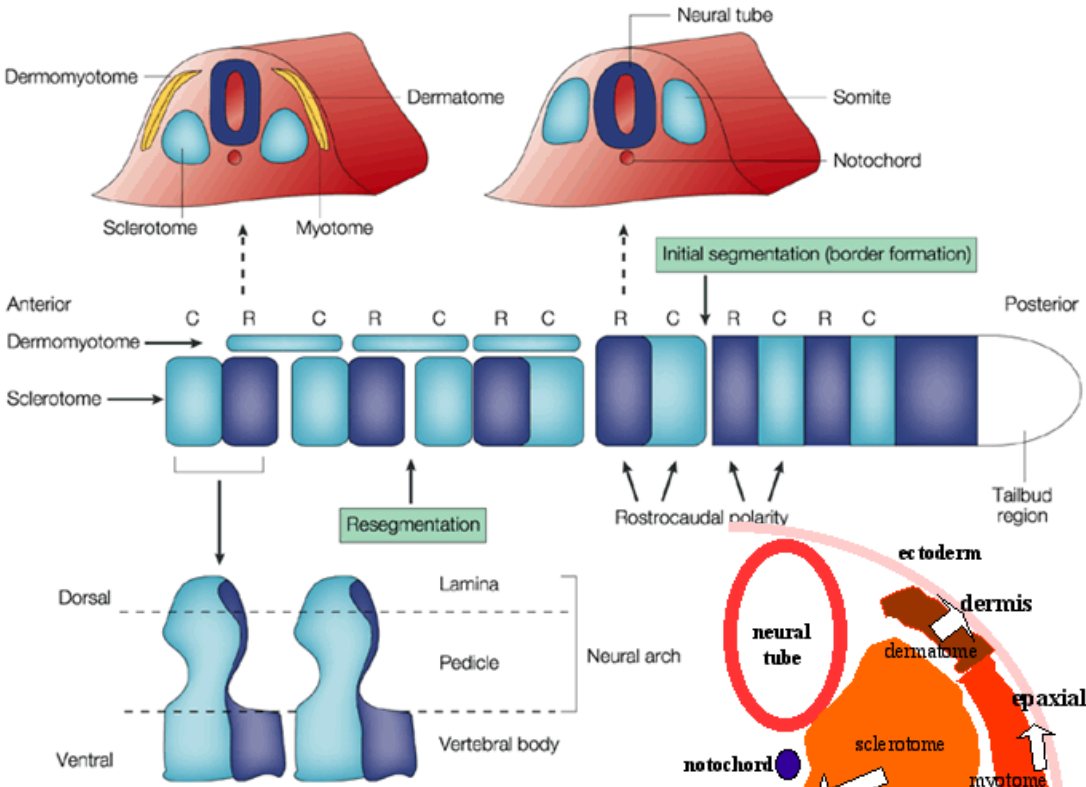
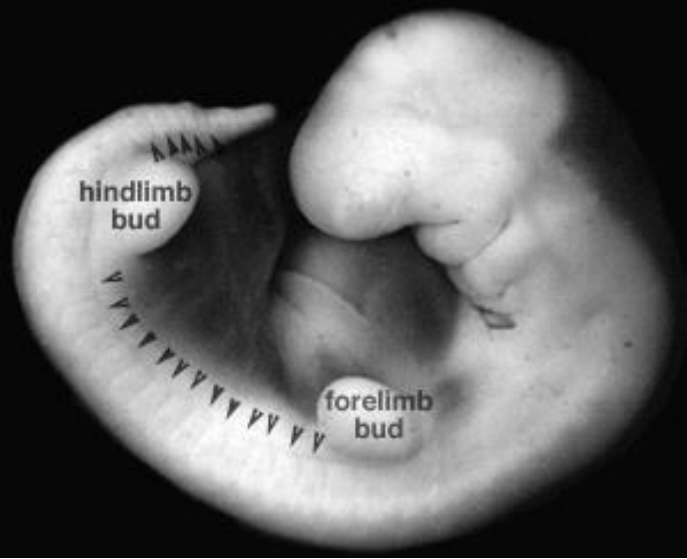
Vývoj páteře

- somity
- výstupy míšních nervů
- „okcipitální obratel“
- notochord (hřbetní struna)

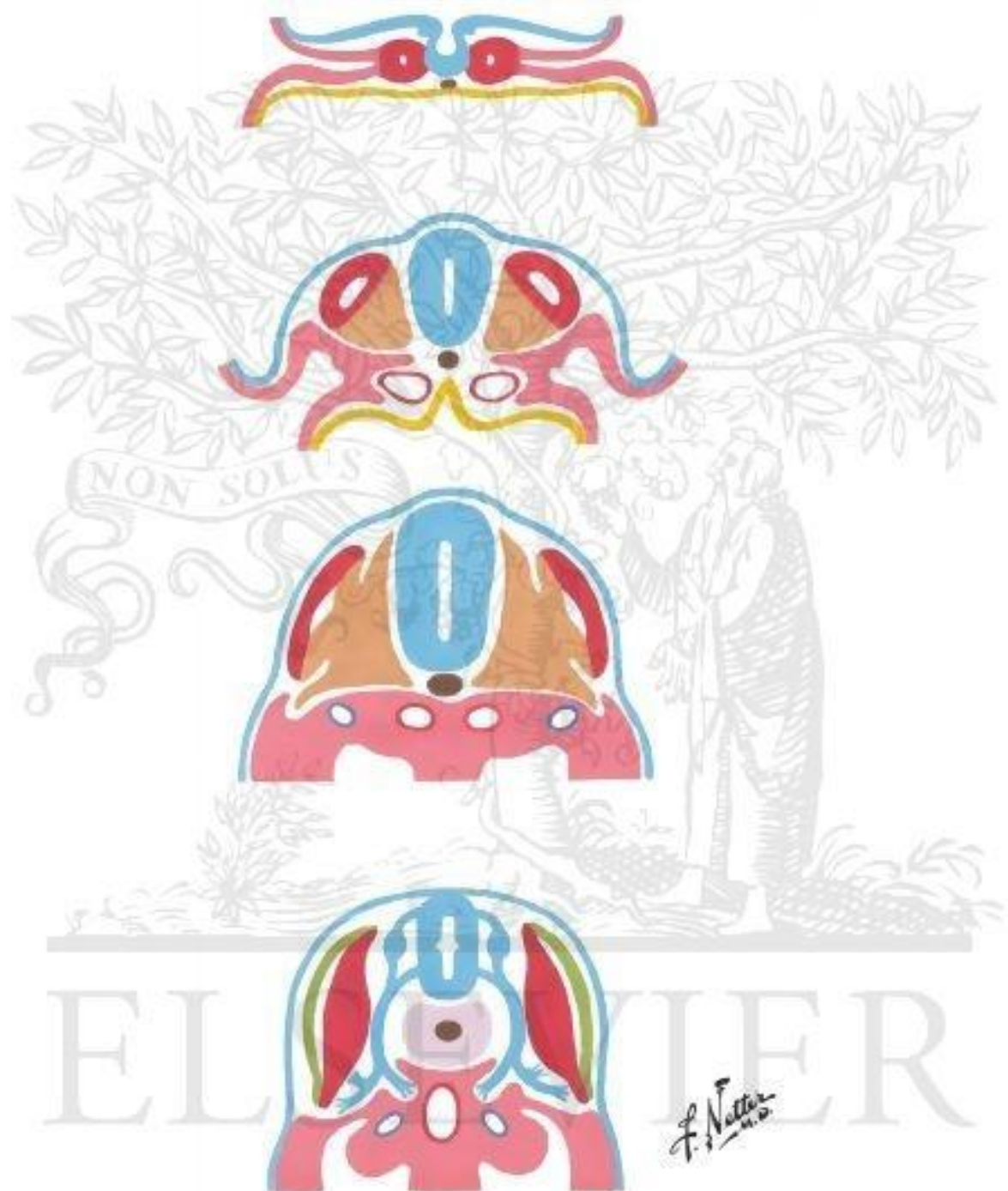
Somity

SOMIT

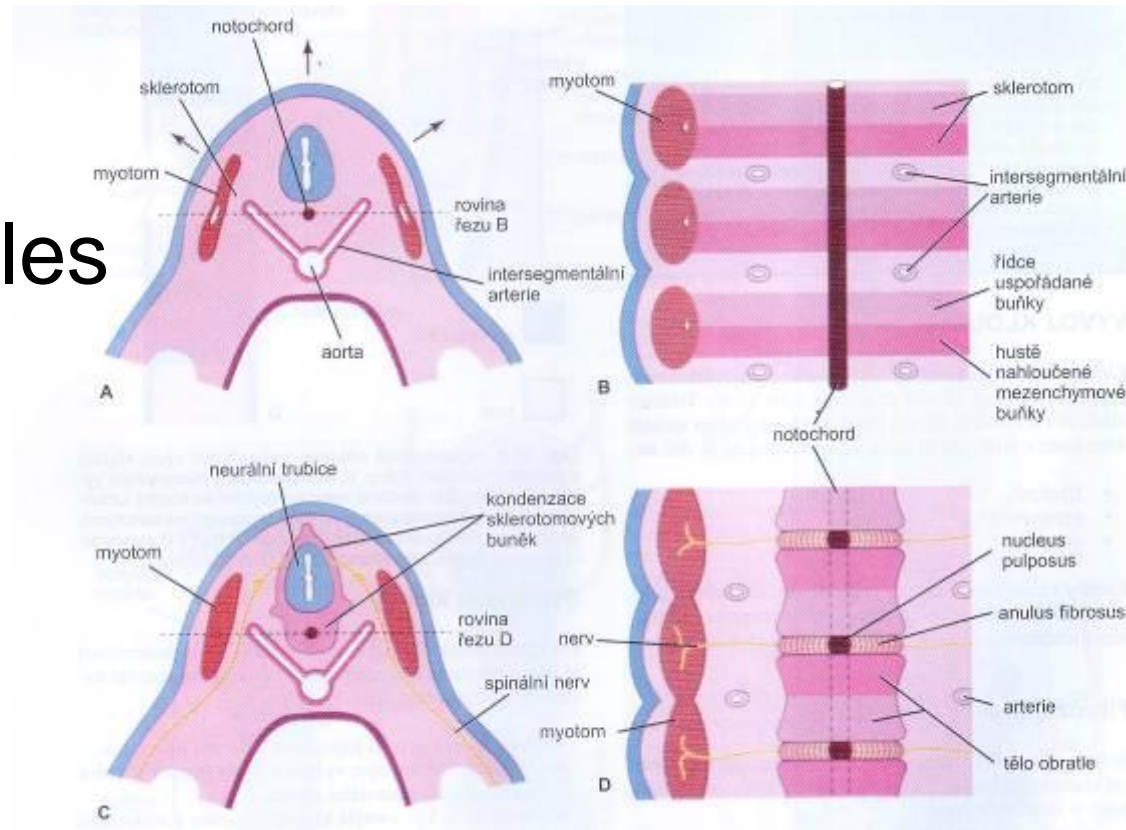

- dermatom
- myotomom
- sklerotom

Vývoj páteře

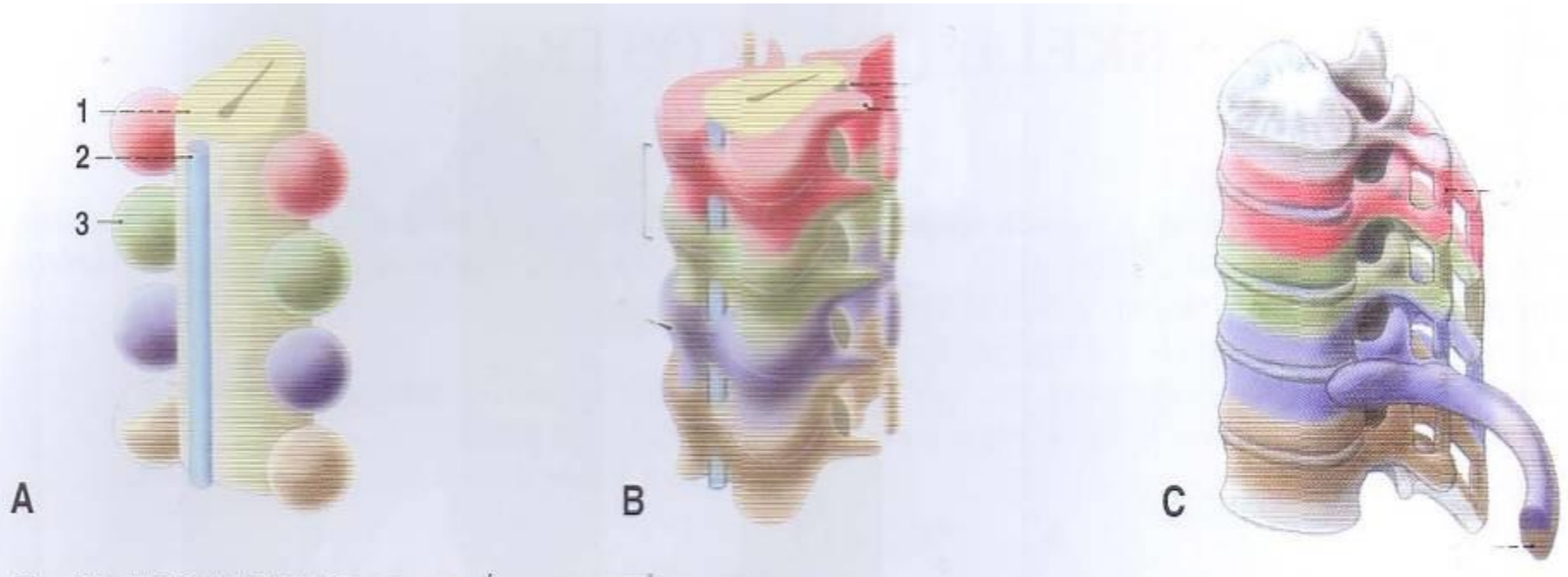
- notochord
- myotom
- aa. intersegmentales
- sklerotom
  - řídce uspořádaná část
  - hustě uspořádaná část

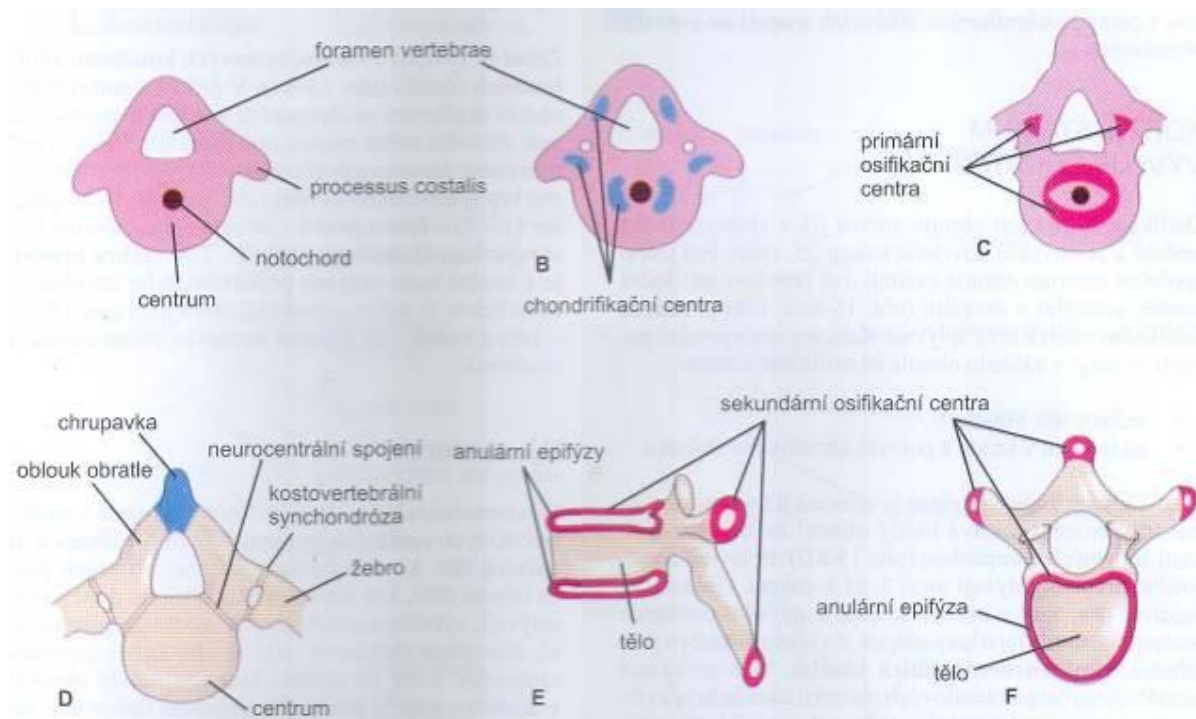
Vývoj páteře

- sklerotom
- resegmentace

Vývoj páteře

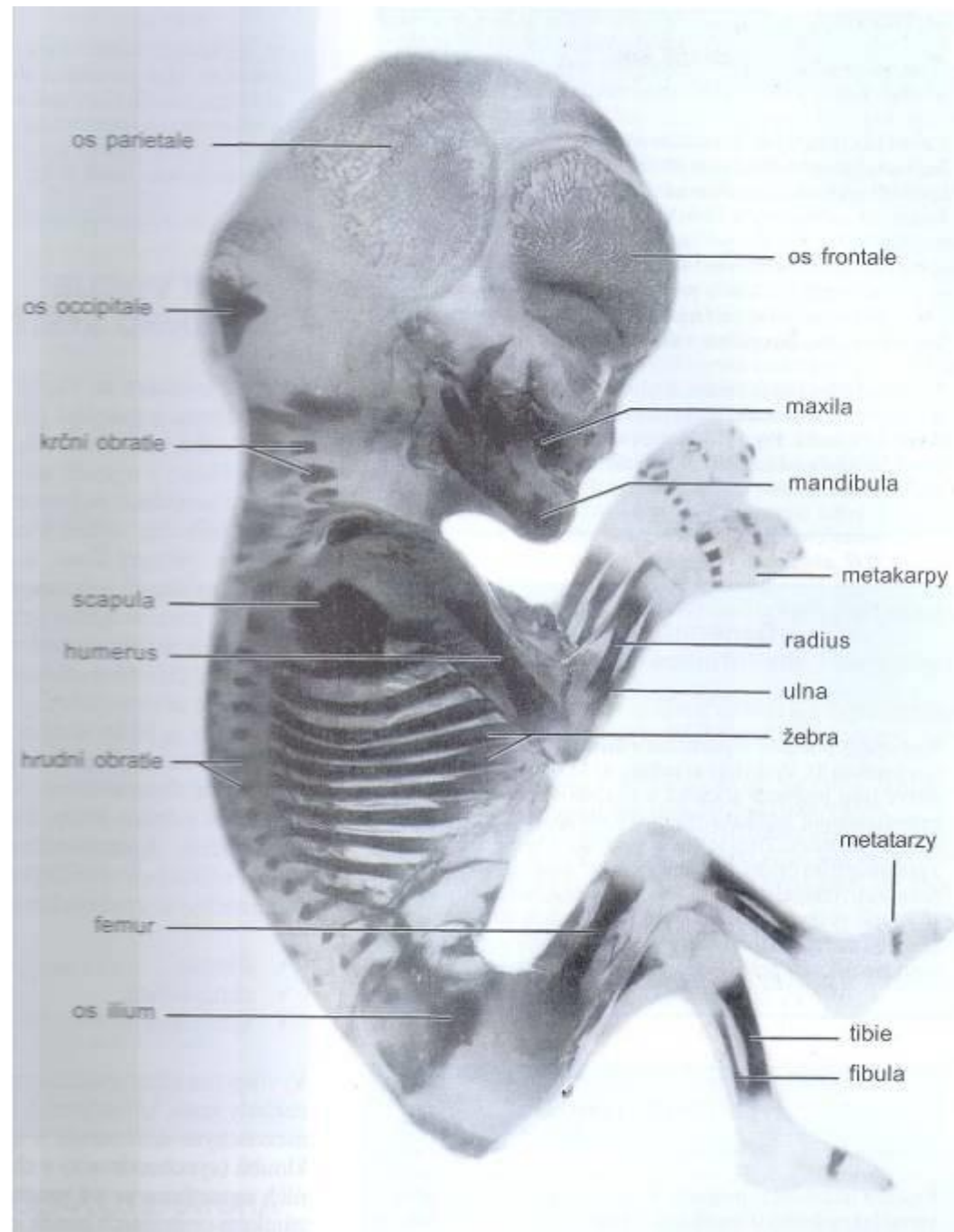
- stádia vývoje:
  - primární provazec
  - mezenchymové
  - chrupavčité
  - kostěné

- centra osifikace:
  - primární
  - sekundární

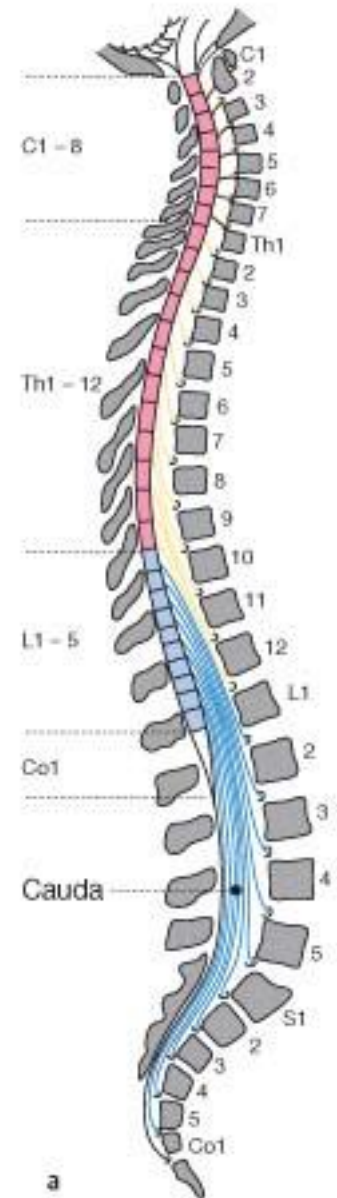
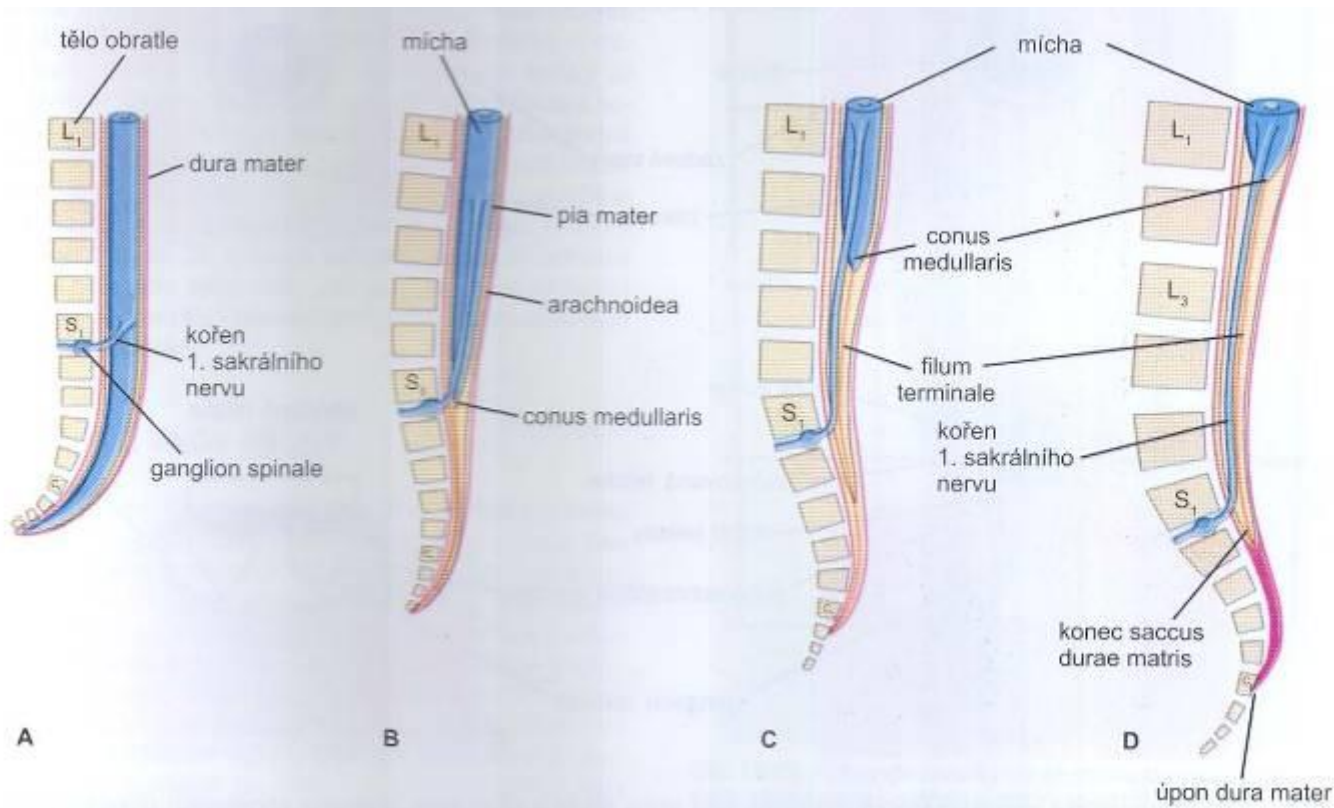
Osifikace

12 týdnů

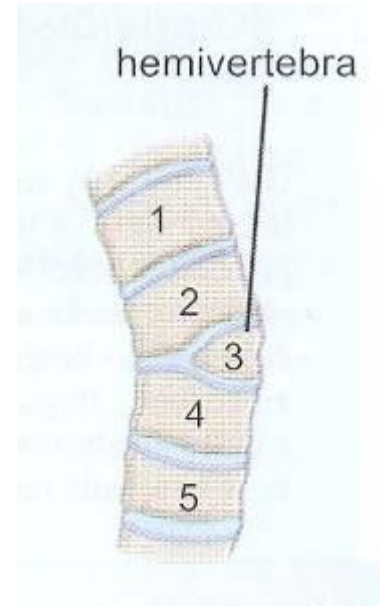
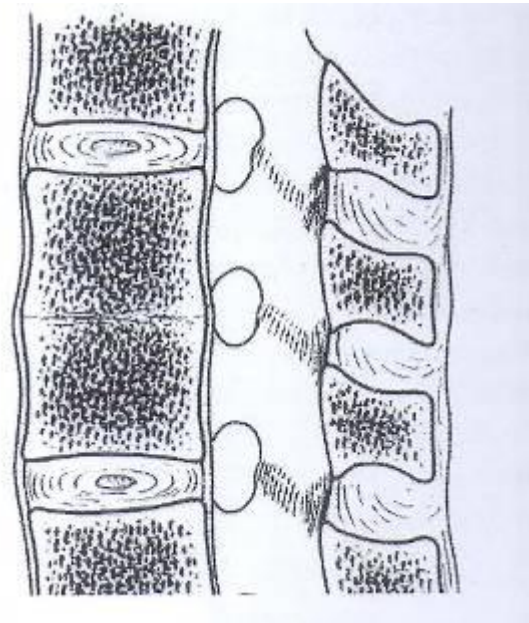
Vývoj páteřního kanálu

Vývojové vady

základní vady
segmentace:

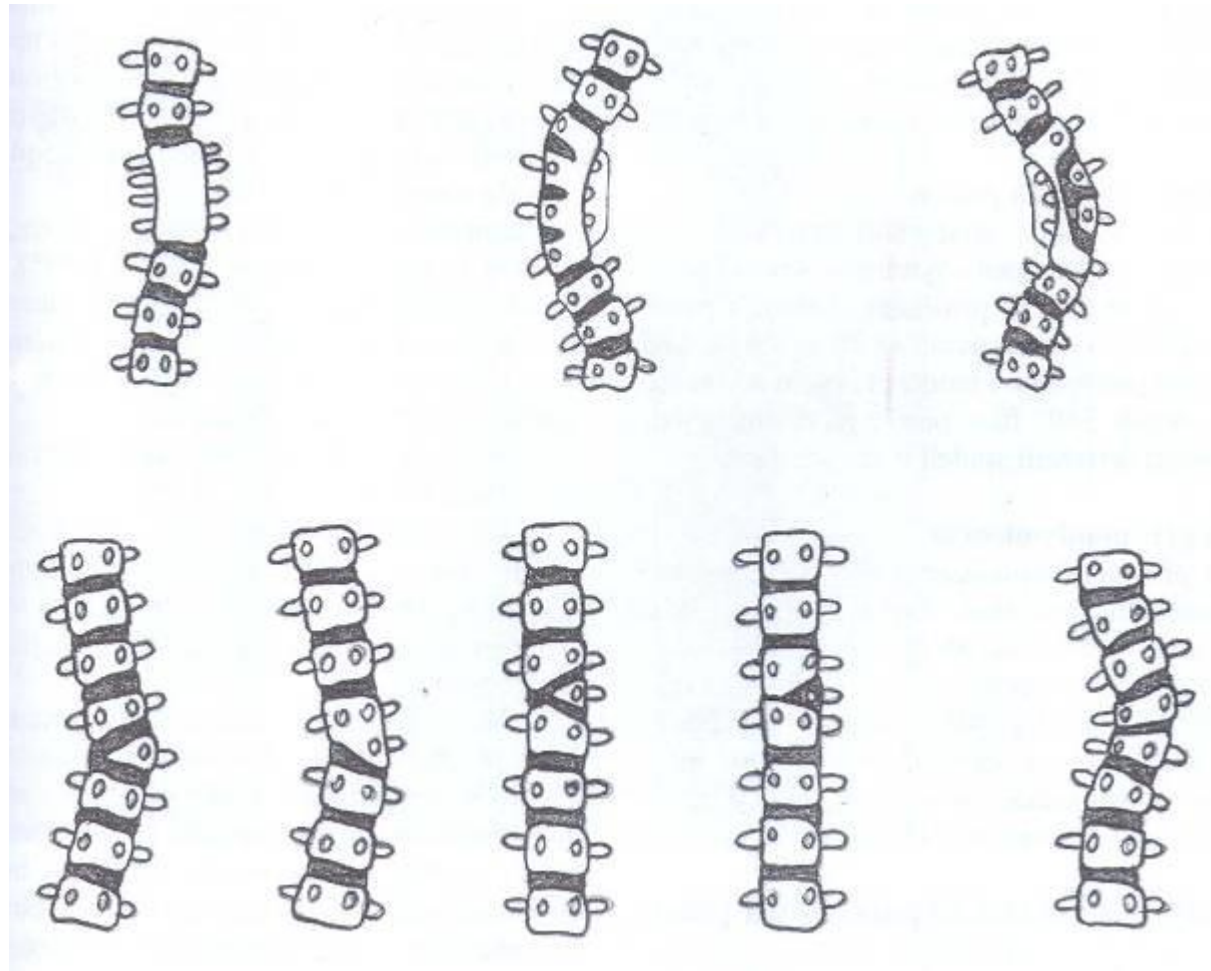
- hemivertebra
- vrožený blok
- sakralizace x
lumbalizace

Vývojové vady

vady v segmentaci a tvorbě obratlů

- nesegmentovaný úsek
- klínovitý obratel
- hemivertebra
- quadrivertebra
- rohový obratel

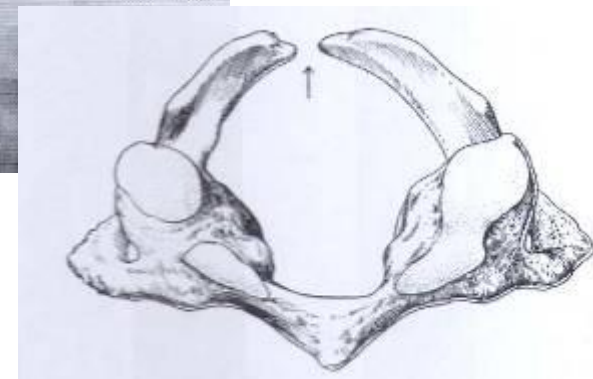

Vývojové vady

vady v uzávěru
obratlového
oblouku:

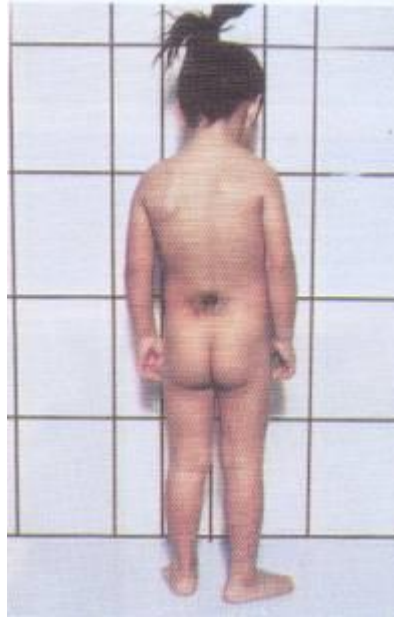
- zejména v bederní
a křížové oblasti
- často společně s
vadami neurální
trubice

Vývojové vady

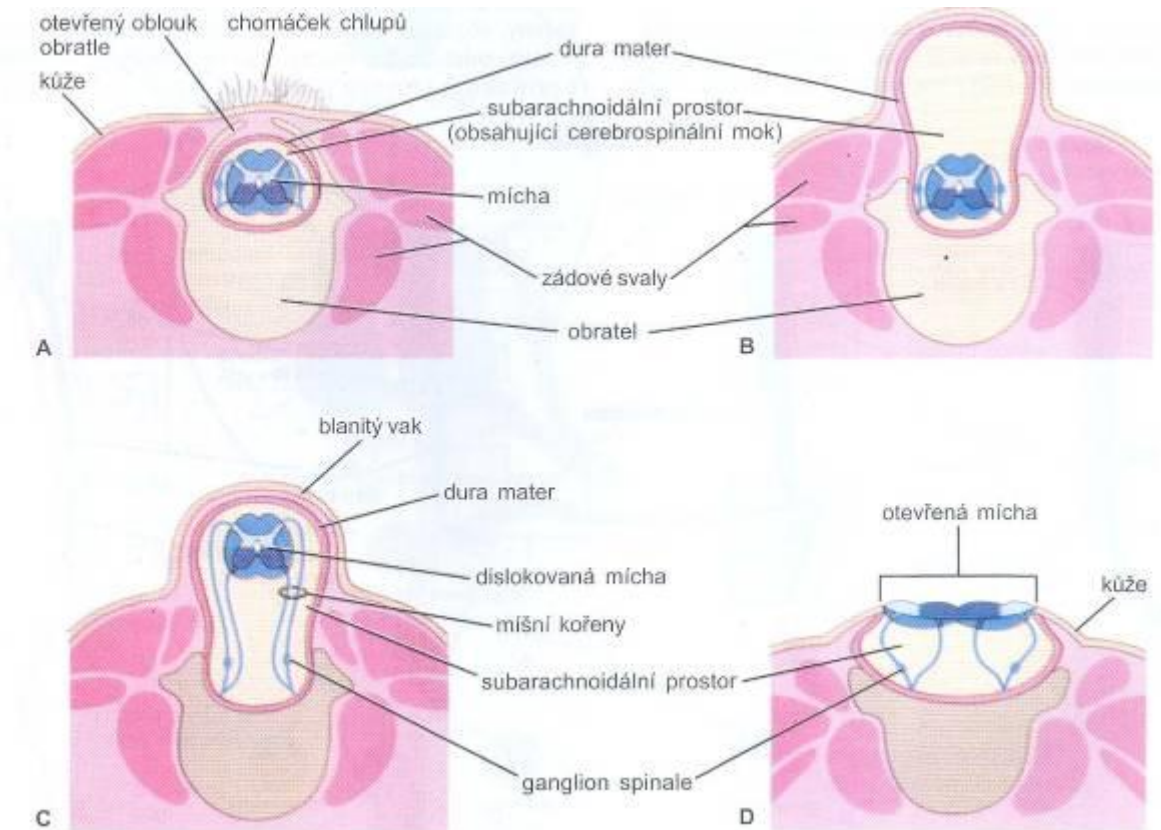
spina bifida:

- occulta
- sinus dermalis
- cystica

Vývojové vady

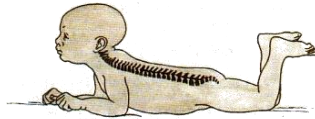
- meningomyelocoele
- meningocoele
- myeloschisis

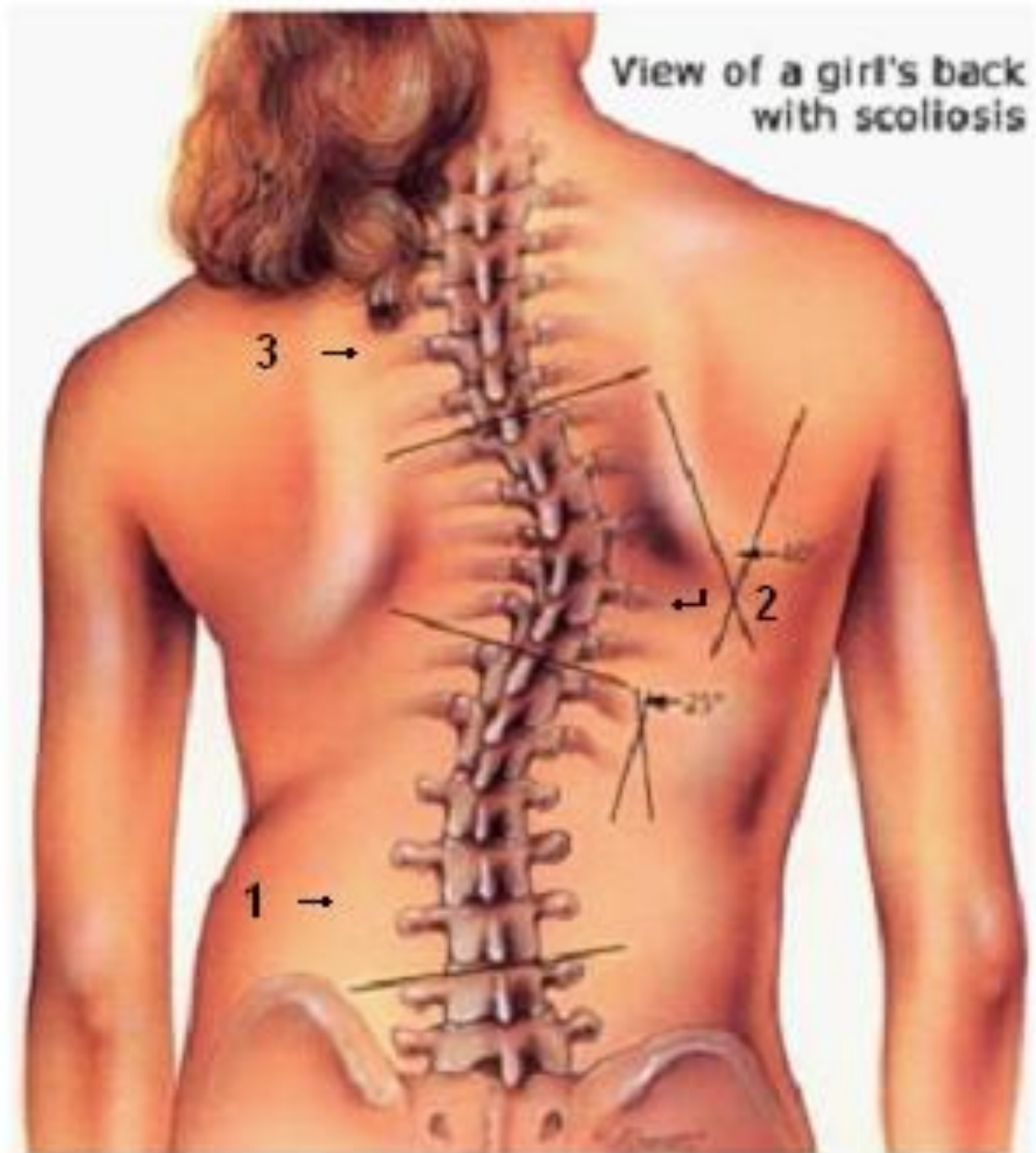

Páteř

- délka páteře – 35 % tělesné výšky
- 1/5 až 1/4 délky tvoří meziobratlové ploténky
- kyphosis thoracica + sacralis
- lordosis cervicalis + lumbalis
- scoliosis
- canalis vertebralis
- foramen intervertebrale

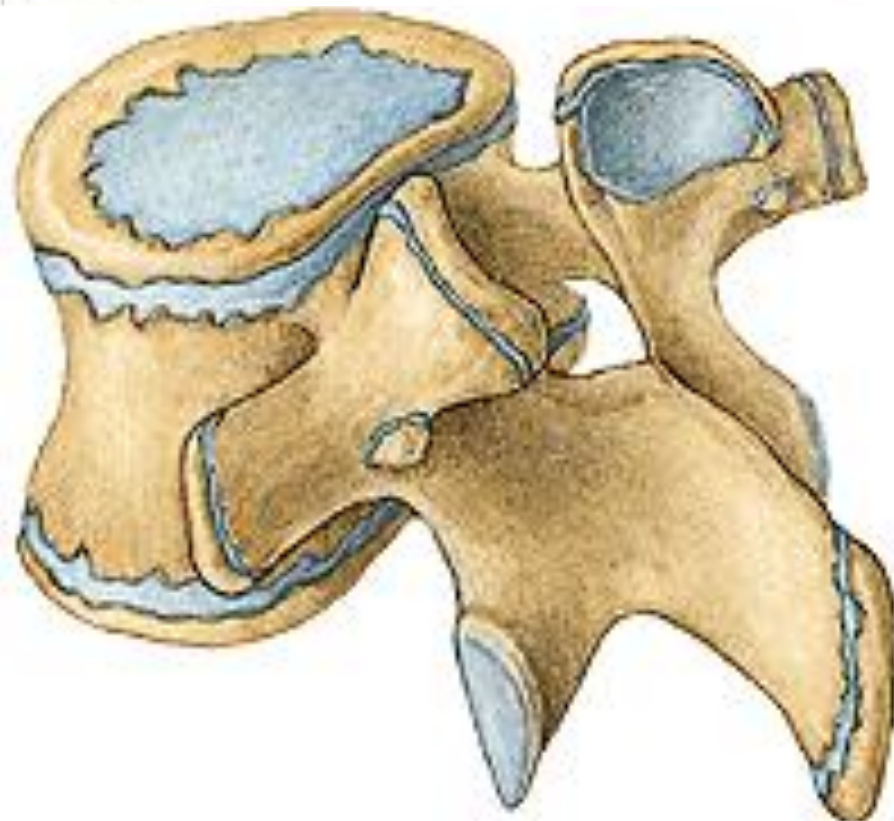
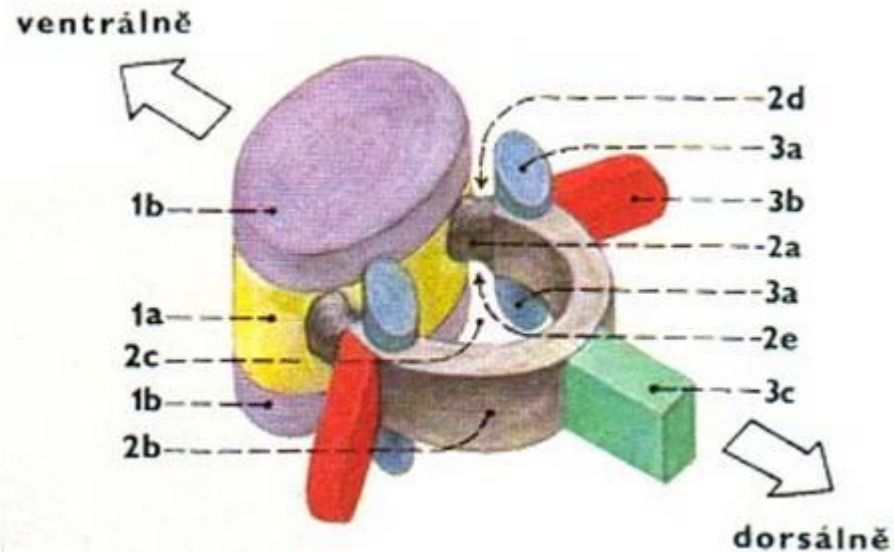

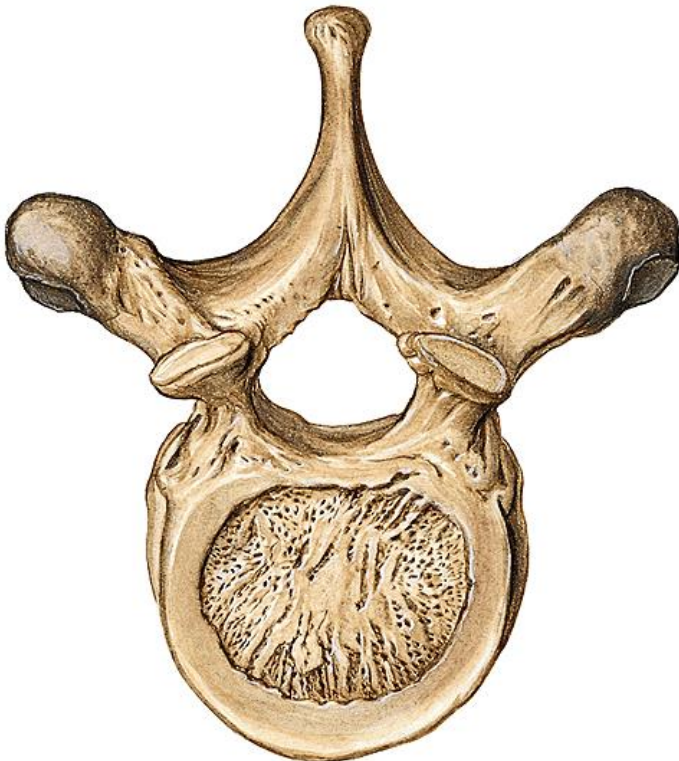

Obratel (*Vertebra*)

- corpus vertebrae
- arcus vertebrae
  - pediculus
  - lamina
- foramen vertebrale
- processus spinosus
- processus transversus
- processus articularis
- *epiphysis anularis*

Corpus vertebrae

Facies intervertebralis

Arcus vertebrae

Pediculus arcus vertebrae

Lamina arcus vertebrae

Foramen intervertebrale

Incisura vertebralis superior

Incisura vertebralis inferior

Foramen vertebrale

Processus spinosus

Processus transversus

Processus articularis superior;
Zygapophysis superior

Facies articularis superior

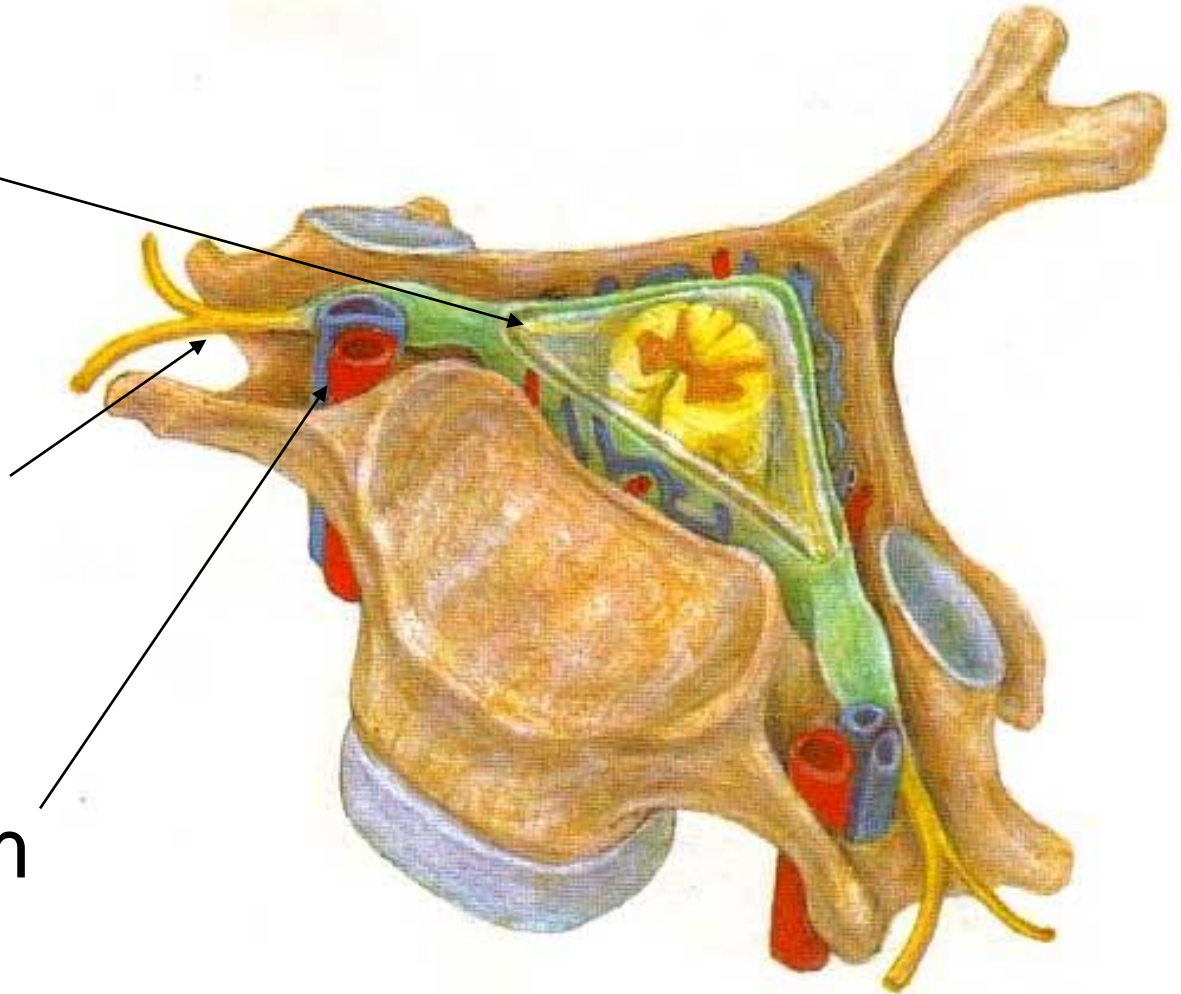
Processus articularis inferior;
Zygapophysis inferior

Facies articularis inferior

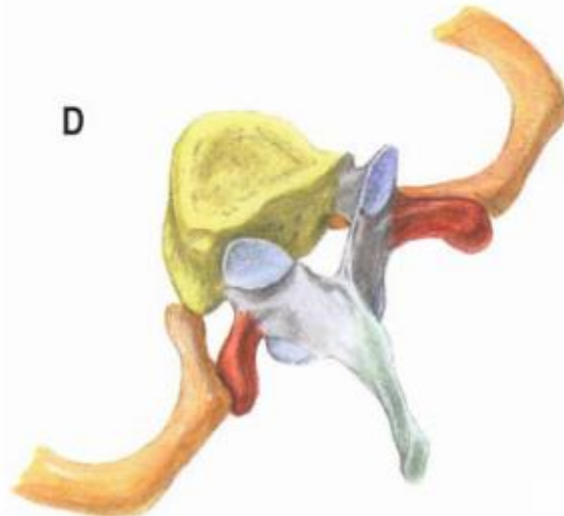
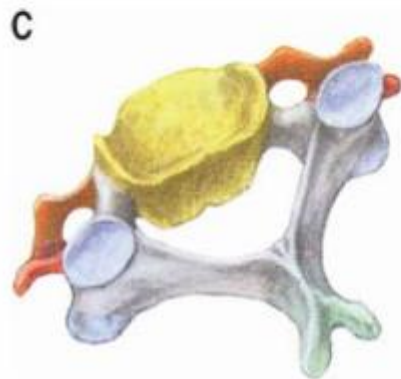
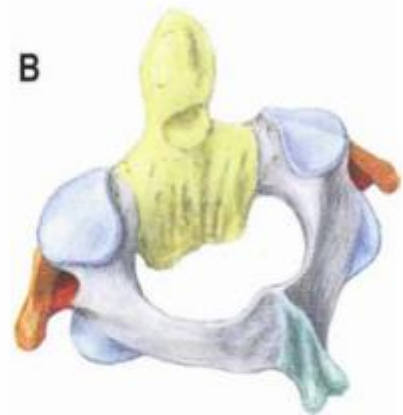
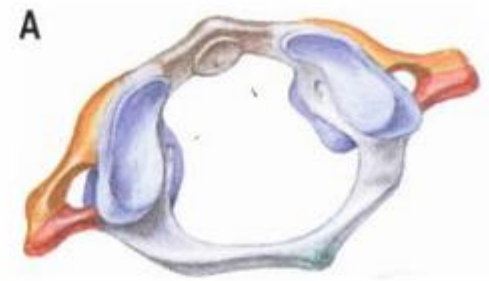
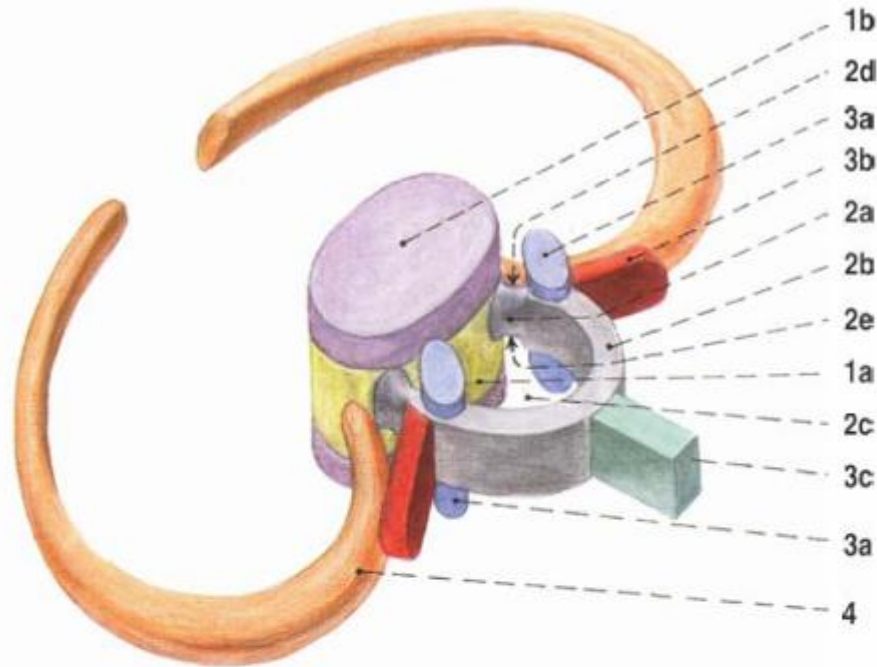
Obratle

topografická místa

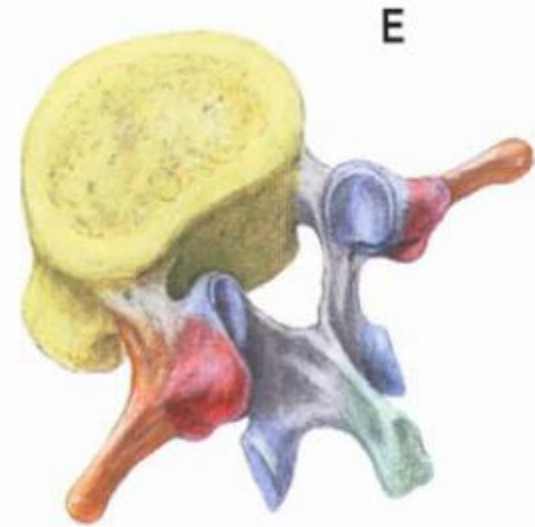
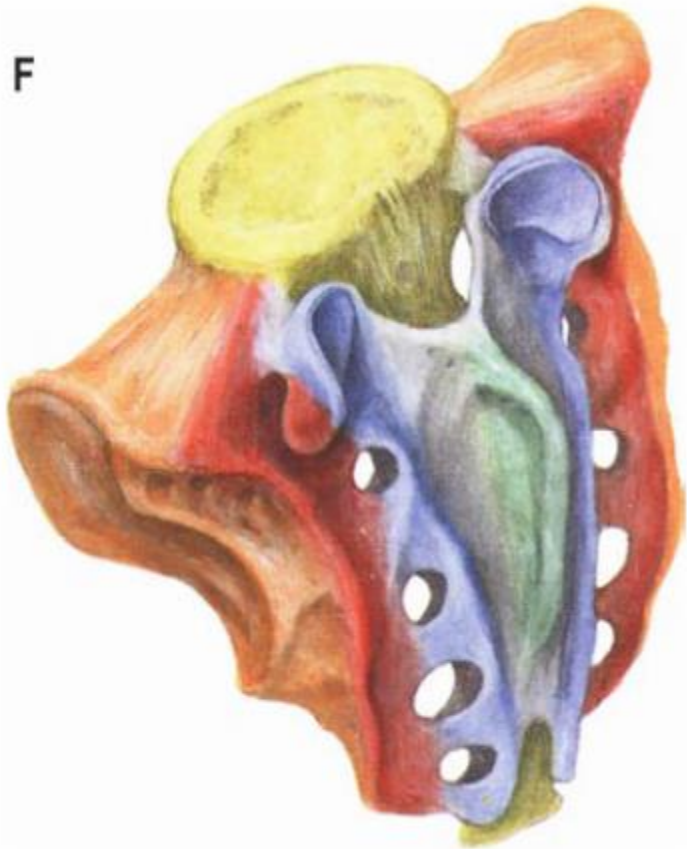
- canalis vertebralis
- foramen intervertebrale
- foramen transversarium

Místní rozdíly mezi obratli

Místní rozdíly mezi obratli

Krční obratle (*Vertebrae cervicales*)

CI – CVII

Uncus corporis; Processus uncinatus

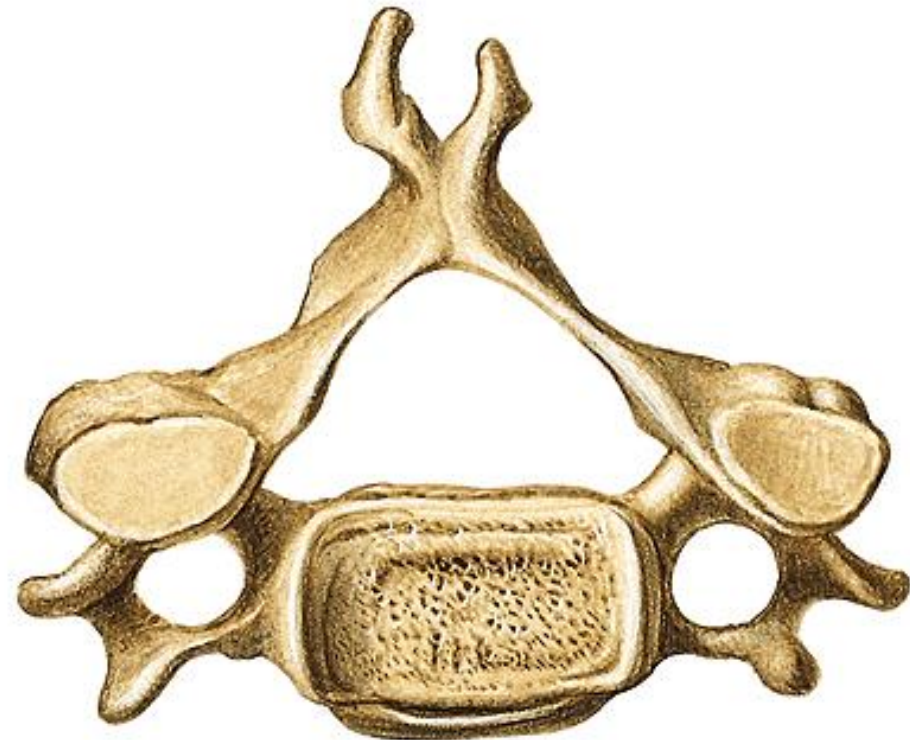
Foramen transversarium

Tuberculum anterius

Tuberculum caroticum

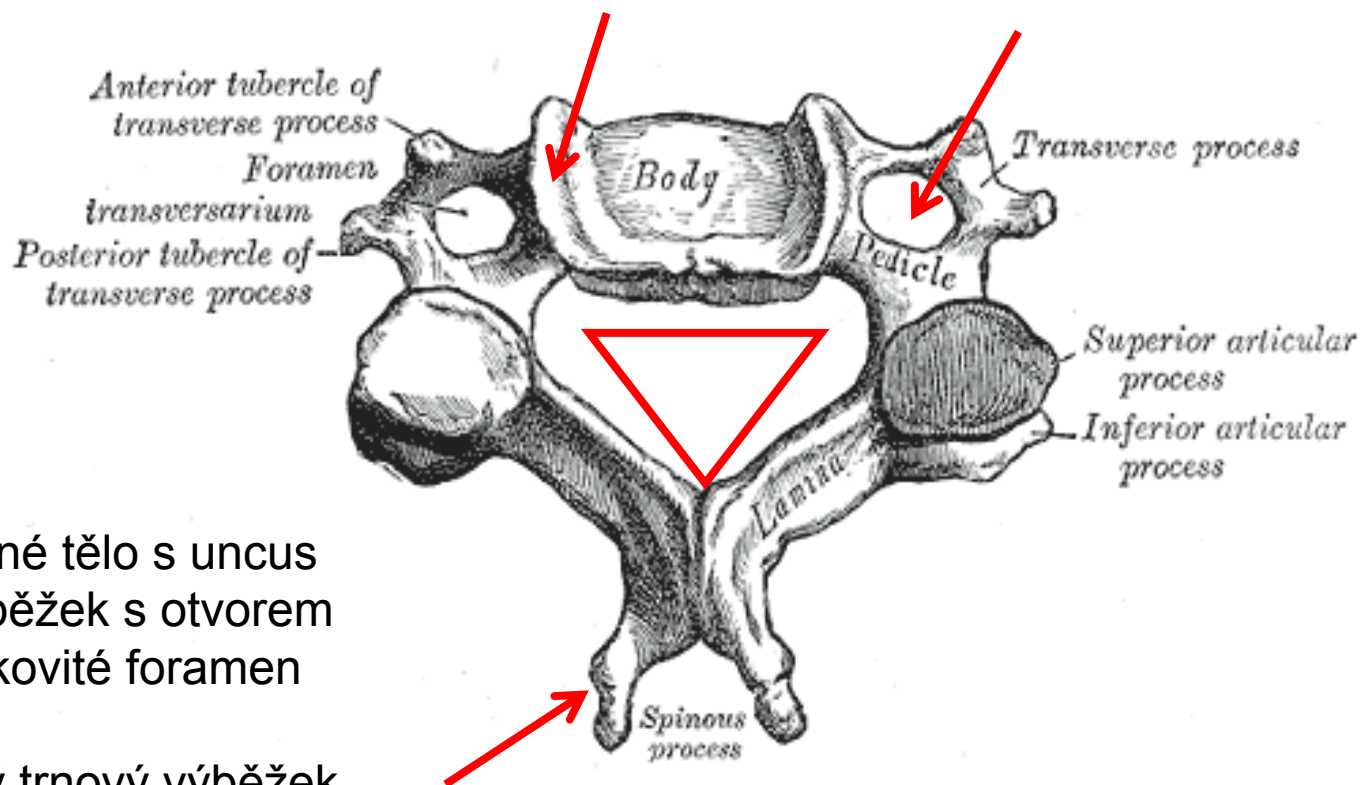
Tuberculum posterius

Sulcus nervi spinalis

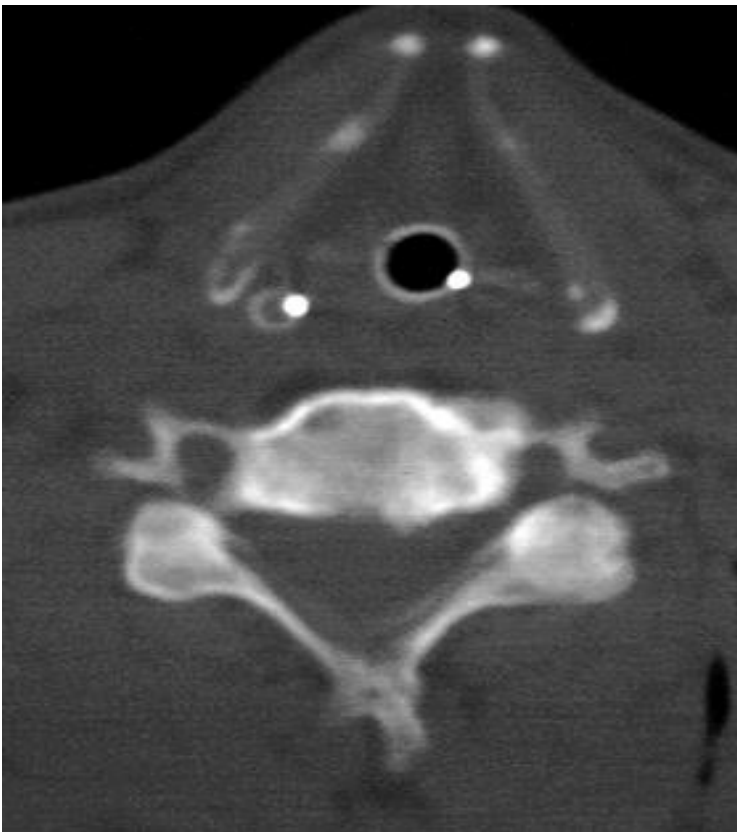
Krční obratle

- ! rozdíl v číslování obratlů a míšních nervů !
  - obratle CI-CVII
  - míšní nervy C1-C8

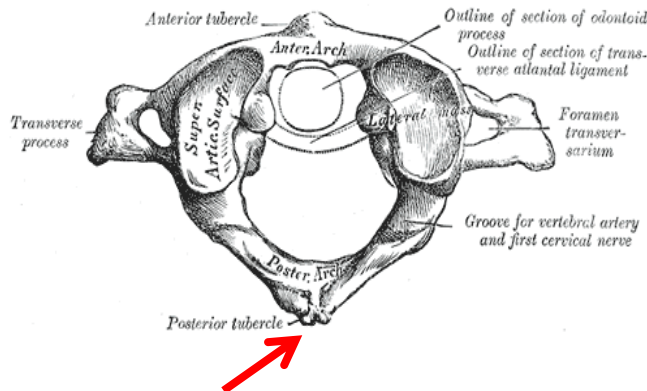
- malé oválné tělo s uncus
- příčný výběžek s otvorem
- trojúhelníkovité foramen vertebrale
- rozvidlený trnový výběžek

Krční obratle

Nosič = Atlas (C1)

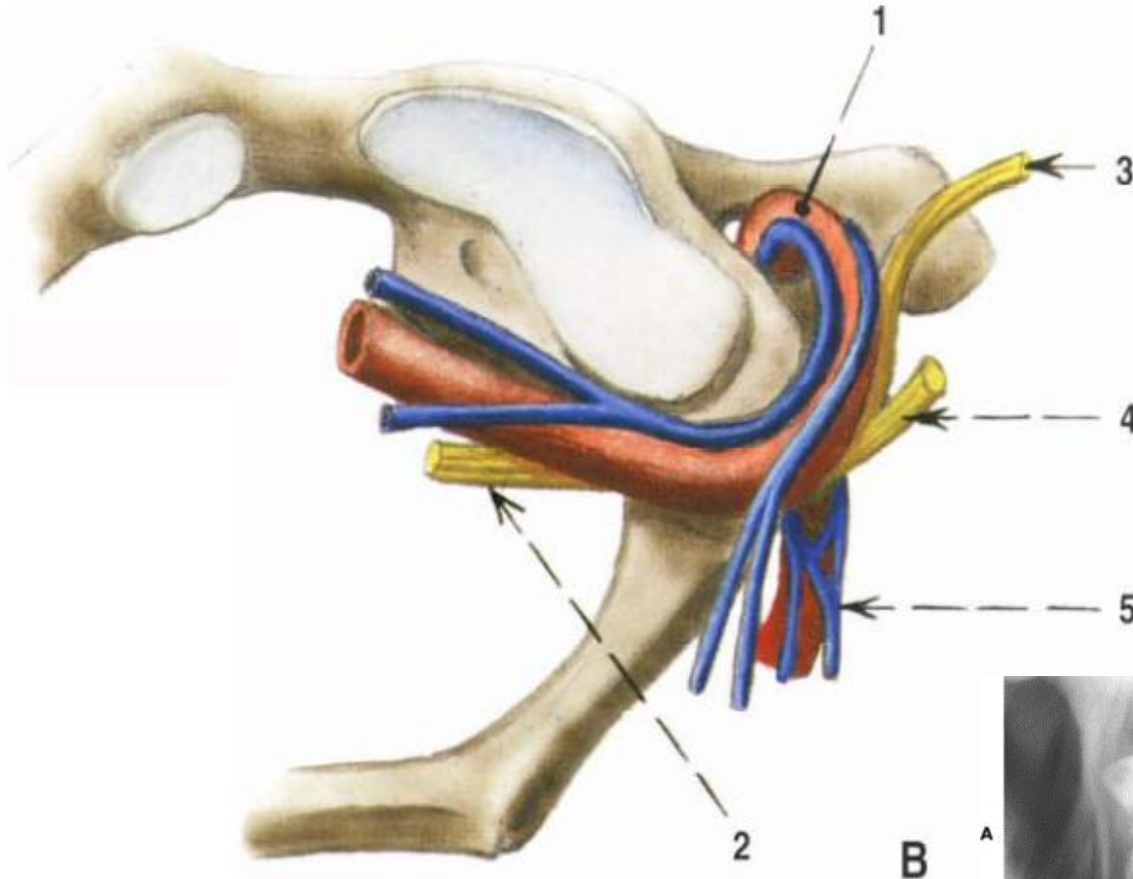

Massa lateralis atlantis
Facies articularis superior
Facies articularis inferior
Arcus anterior atlantis
Fovea dentis
Tuberculum anterius
Arcus posterior atlantis
Sulcus arteriae vertebralis
(Canalis arteriae vertebralis) – 10 %
Tuberculum posterius

Nosič = *Atlas*

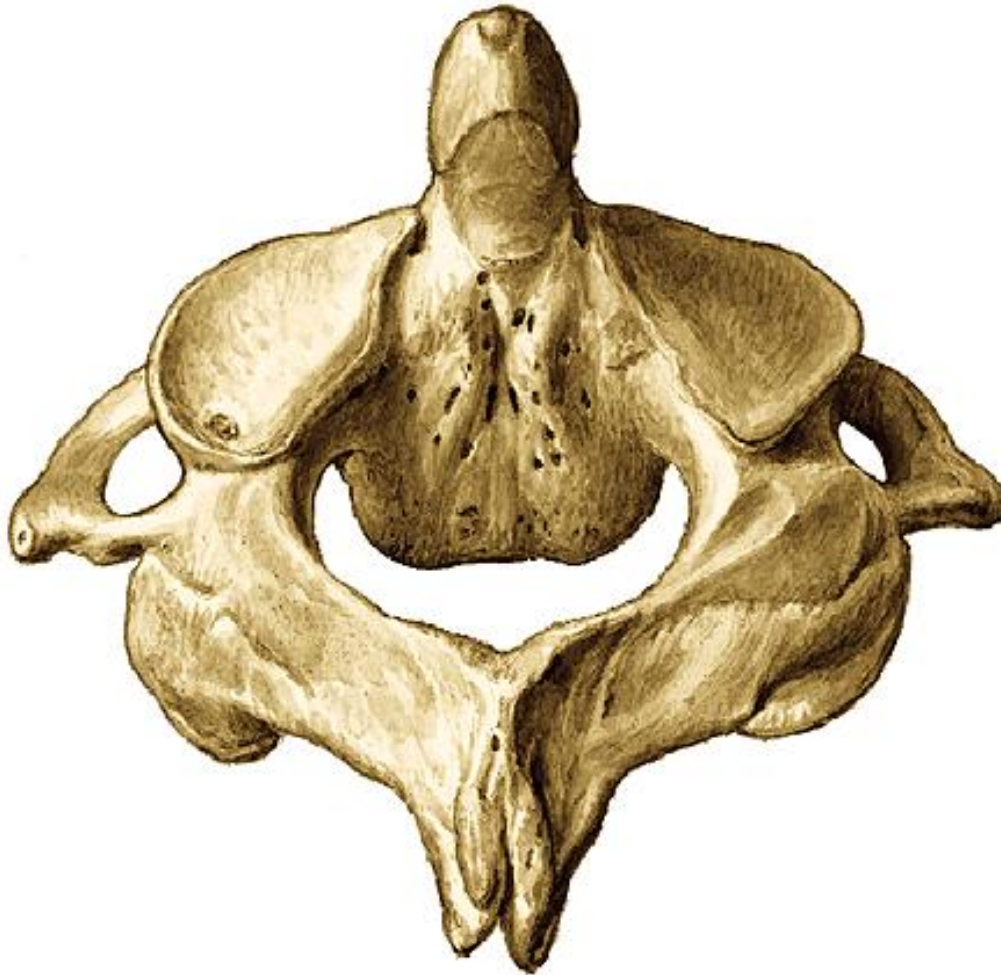
- průběh a. vertebralis v *sulcus a. vertebralis*

**Canalis arteriae vertebralis
variae v 10 %**

Čepovec = *Axis* (CII) dříve „epistropheus“

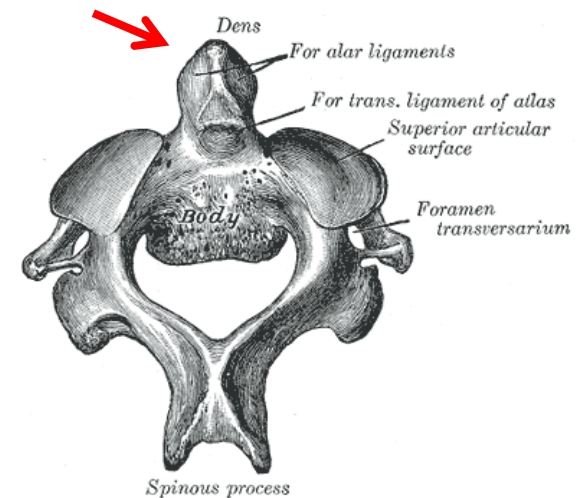

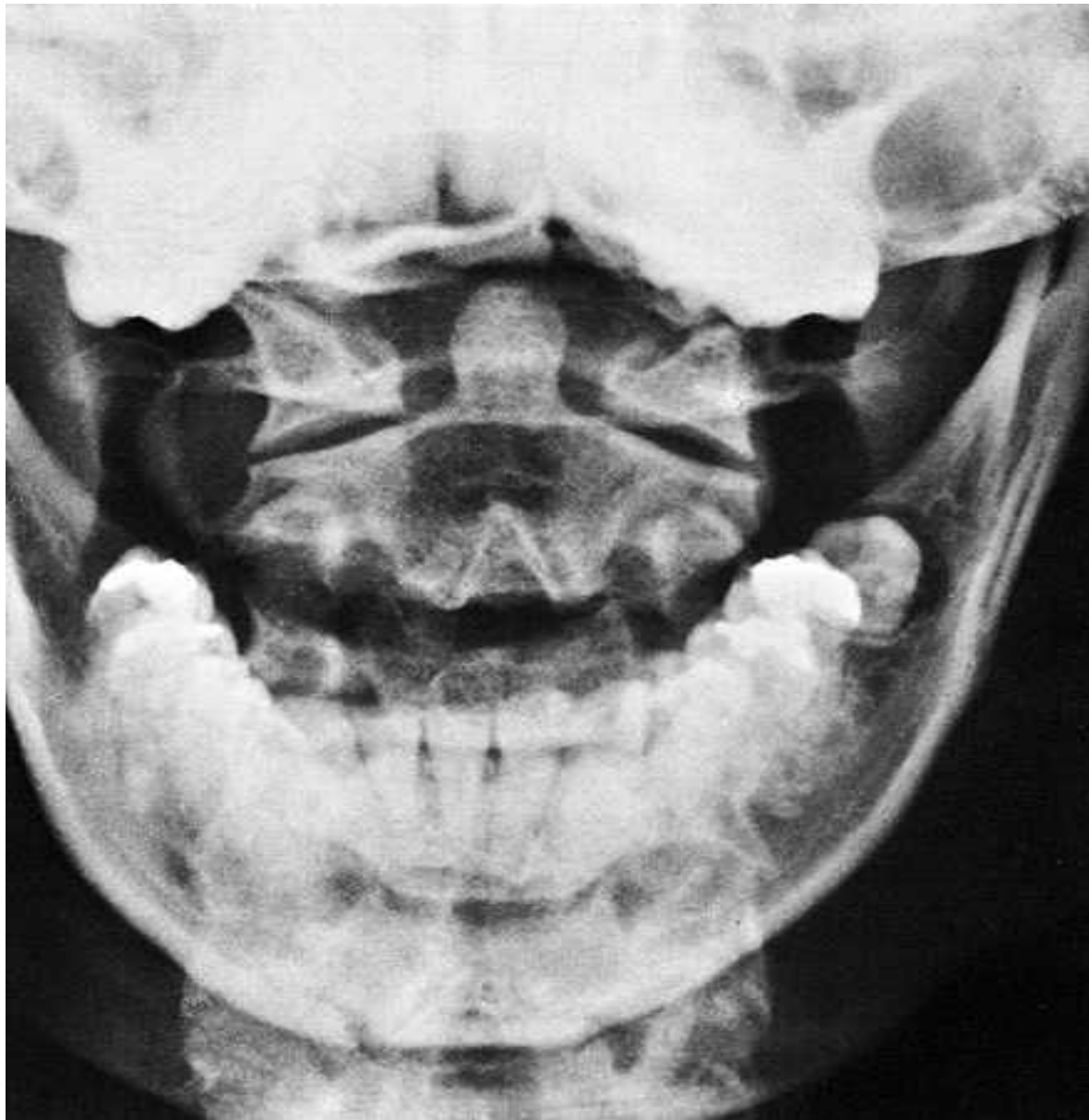
Dens axis

Apex dentis

**Facies articularis
anterior**

**Facies articularis
posterior**

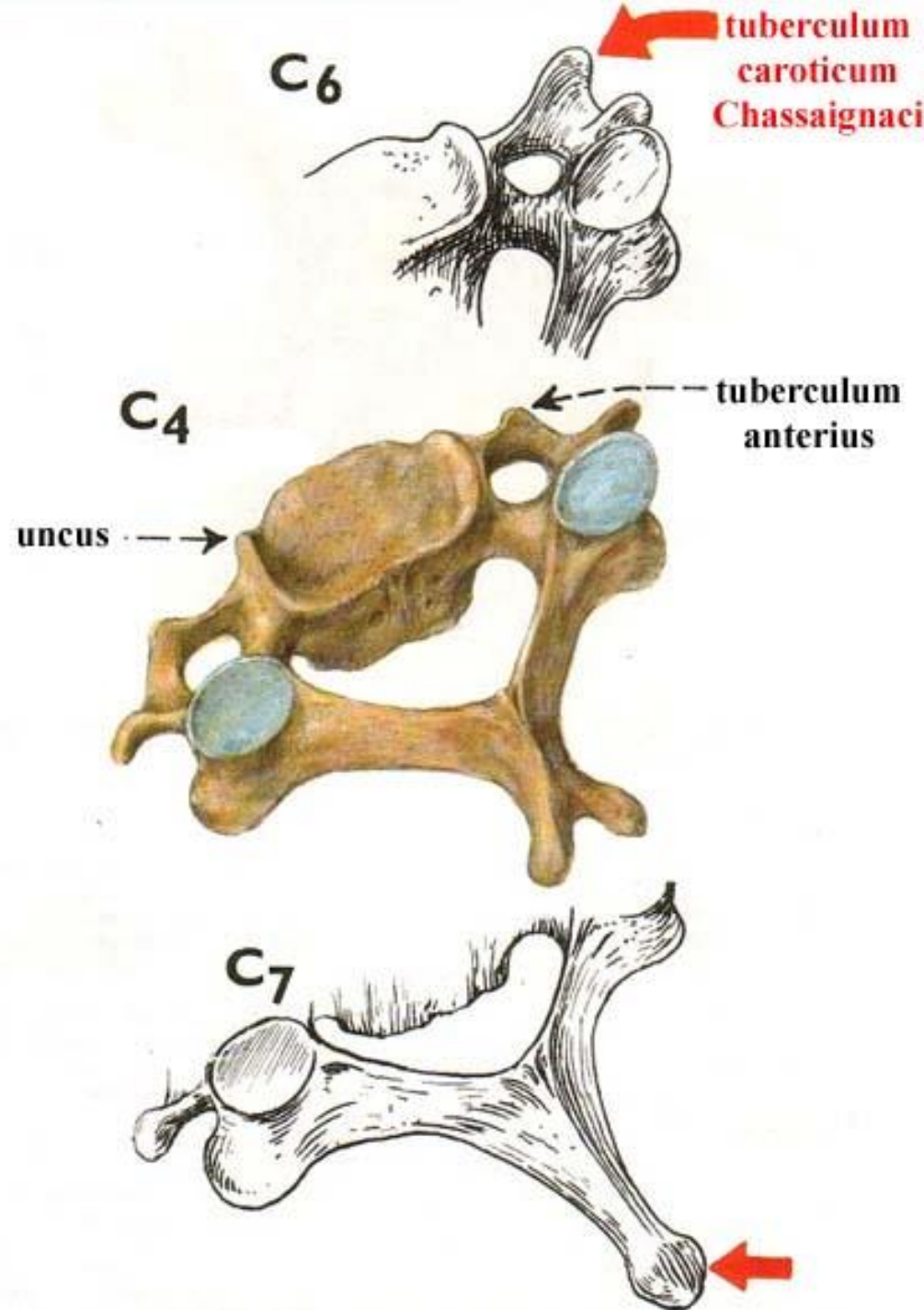
Další obratle

- **C VI**

- výrazné tuberculum anterius = tuberculum caroticum *Chassaignaci*

- **C VII**

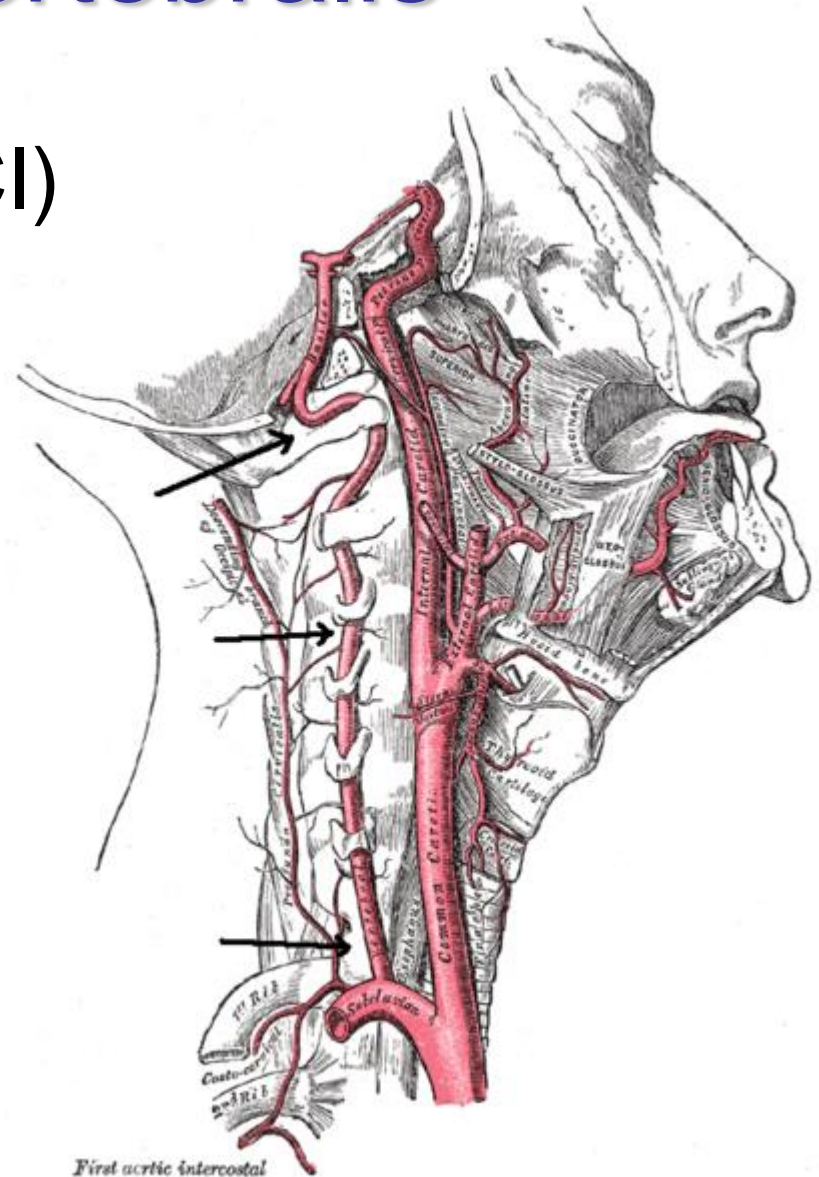
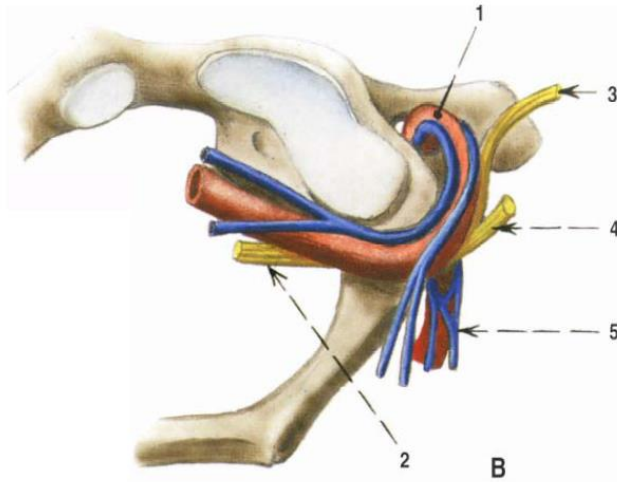
- výrazný paličkovitý processus spinosus

Průběh a. vertebralis

- pars cervicalis (CVI→CI)
- pars atlantica (CI)
- syndrom prohlížení katedrál

**Arteriogram
arteriae
vertebrales**

Rentgen krční páteře

28. Halswirbelsäule, seitlich

anterior
anterior
sum
s
C-VII

R

P

Vývojové vady krční páteře

spina bifida posterior

spina bifida anterior

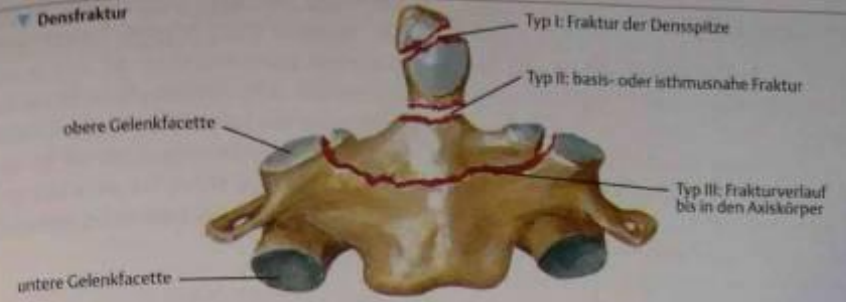

<http://esbirky.netadmin.cz/cz/instituce/narodni-muzeum/prirodovedecke-muzeum/antropologiccka-sbirka/sbirka-minulych-populaci/prvni-krcni-obratel-atlas-5/>

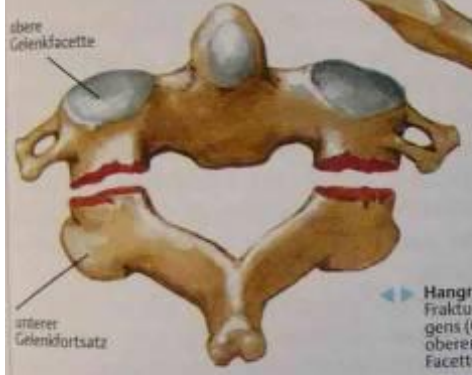
Klinické poznámky

- **zlomenina C1** (Jeffersonova zlomenina)
  - repozice ze zadního přístupu
- **zlomenina *dens axis***
  - přední transorální přístup (kompresní osteosyntéza dvěma šrouby)
- *cave*: okolní struktury (krční nervově-cévní svazek, *arteria vertebralis*, mícha)
- **krční žebro**
  - *variace*, nejčastěji u C7 – útlak okolí
- krční páteř – horní úsek C1+2, dolní C3-7

Densfraktur

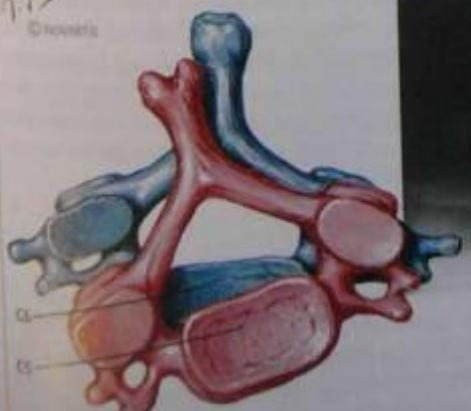
Jefferson-Fraktur des Atlas (C1)
 Atlasringsprengung an einer oder an mehreren Stellen

Hangman-Fraktur
 Fraktur des Axisbogens (C2) zwischen oberer und unterer Facette

F. Netter
 © Elsevier

a

b

c

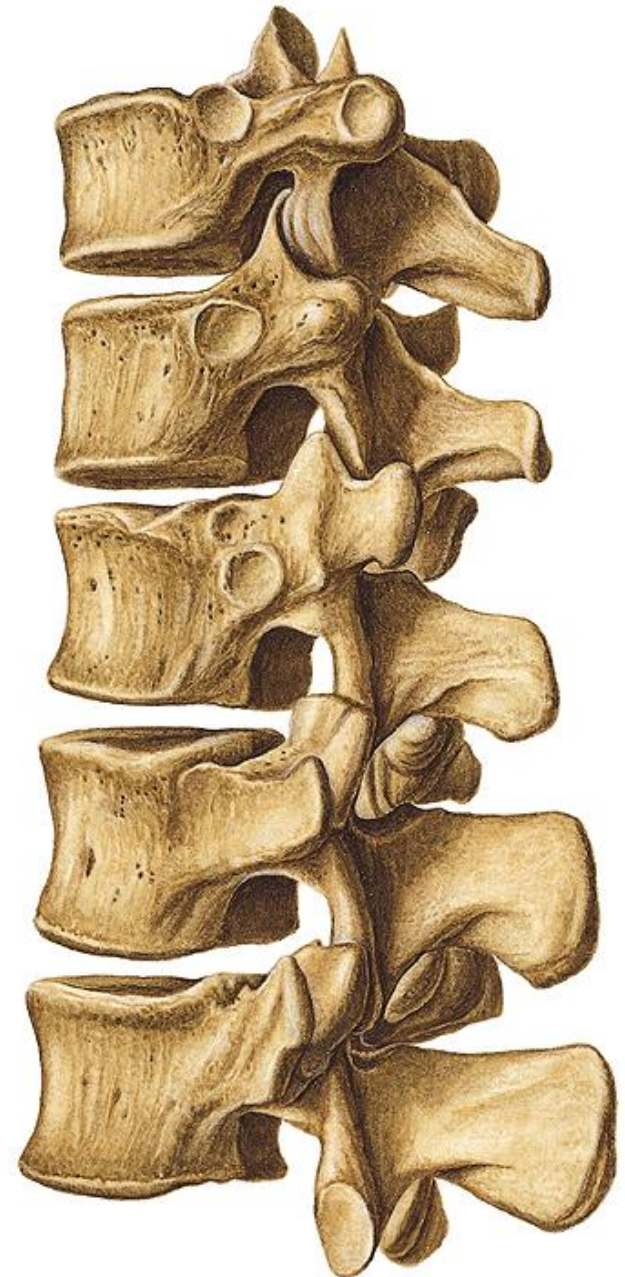
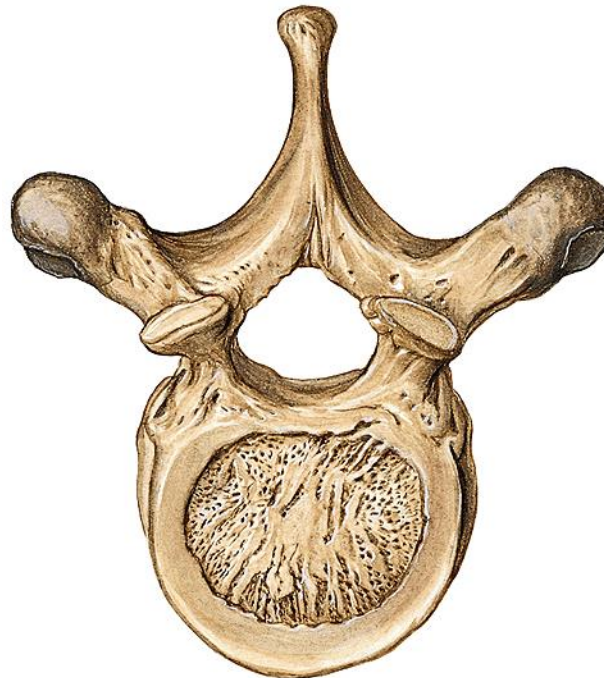
zlomenina
dens axis

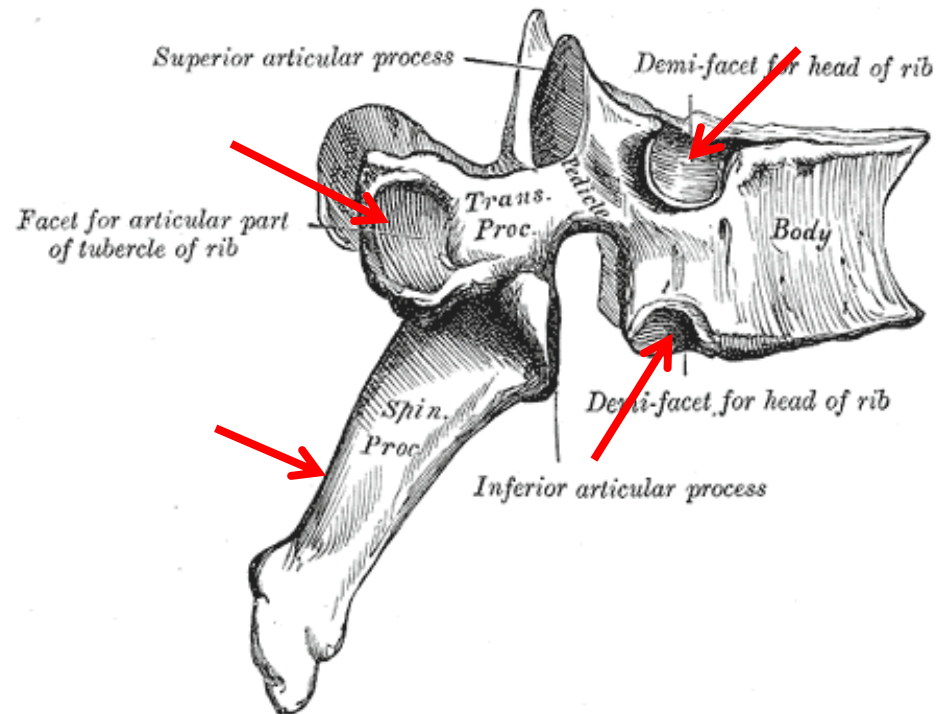
Vertebrae thoracicae

Hrudní obratle [T I – T XII]
Fovea costalis superior
Fovea costalis inferior
Fovea costalis processus transversi

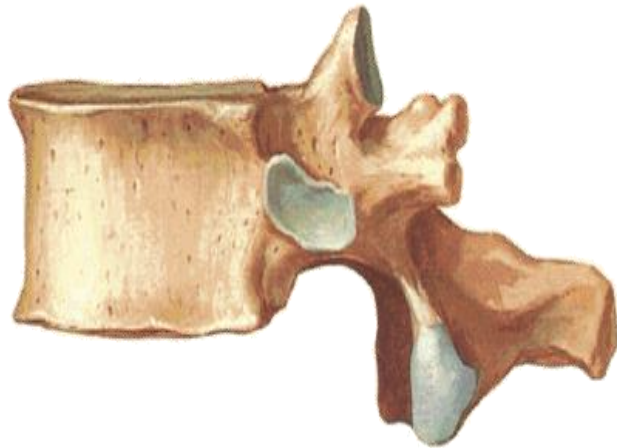

Hrudní obratle

- T1 – TXII
- kloubní plošky pro žebra
- „šikmý“ trnový výběžek

Hrudní obrátle

T12

Th1

Th9

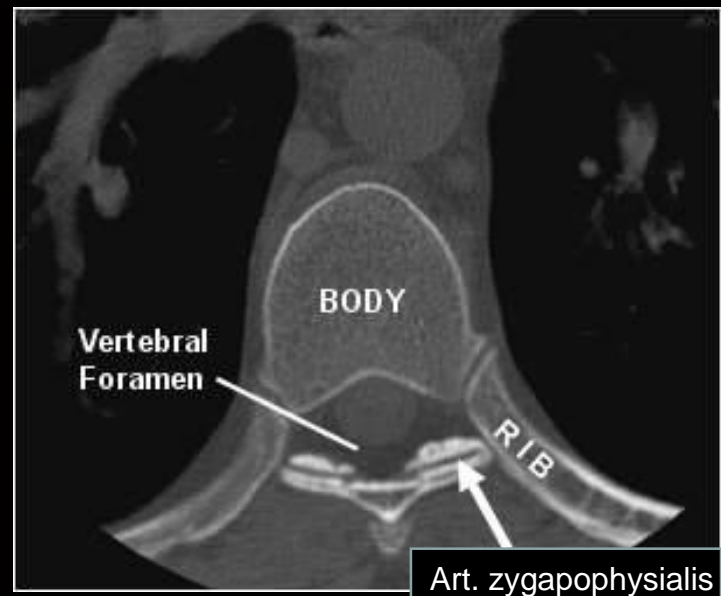
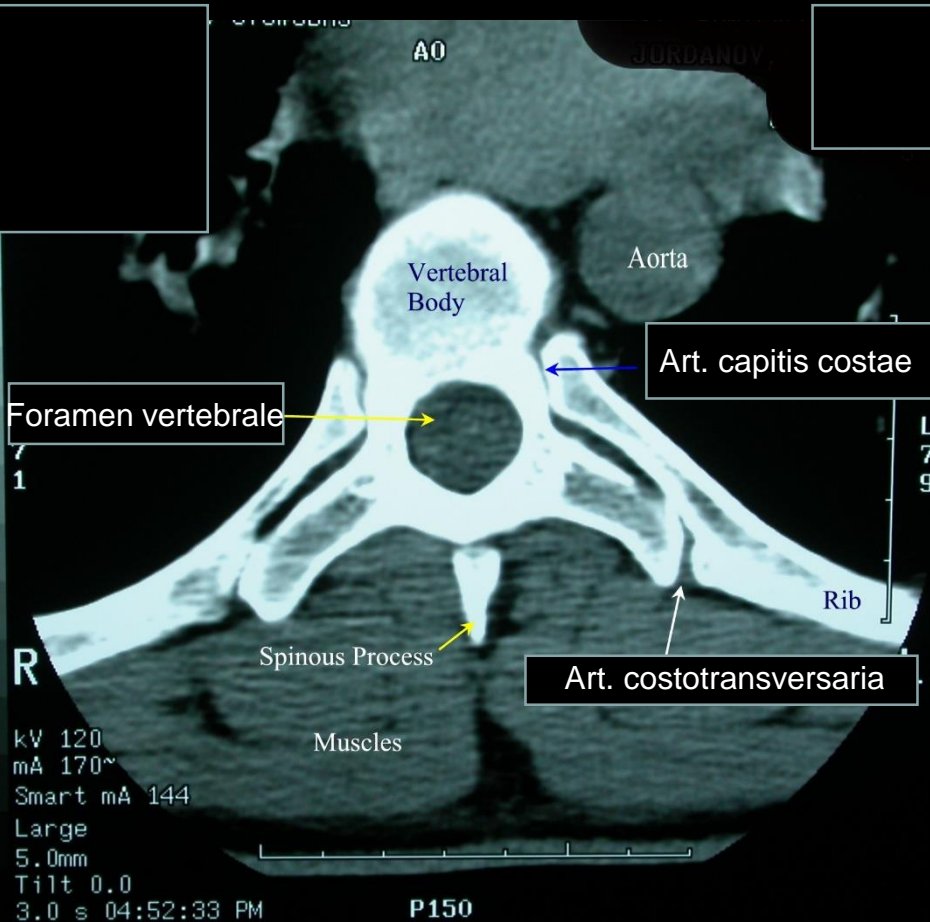
Th10

Th11

CT hrudního obrátle

Rentgen hrudní páteře

Abb. 32. Brustwirbelsäule a.p.

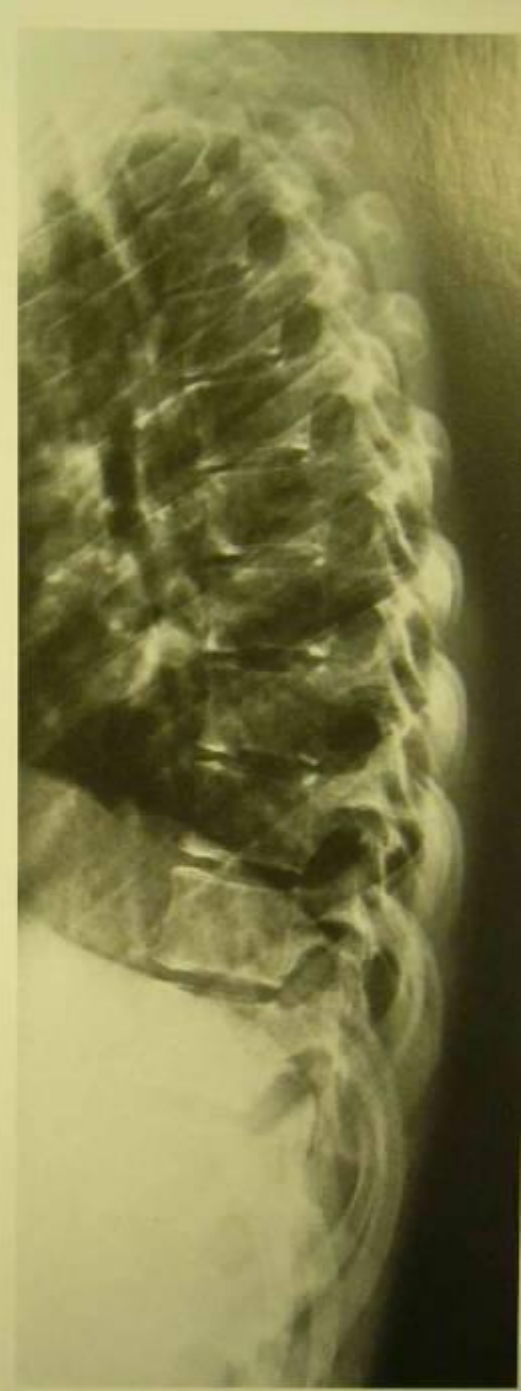

Abb. 33. Brustwirbelsäule, seitlich

srostlé
hrudní
obratle

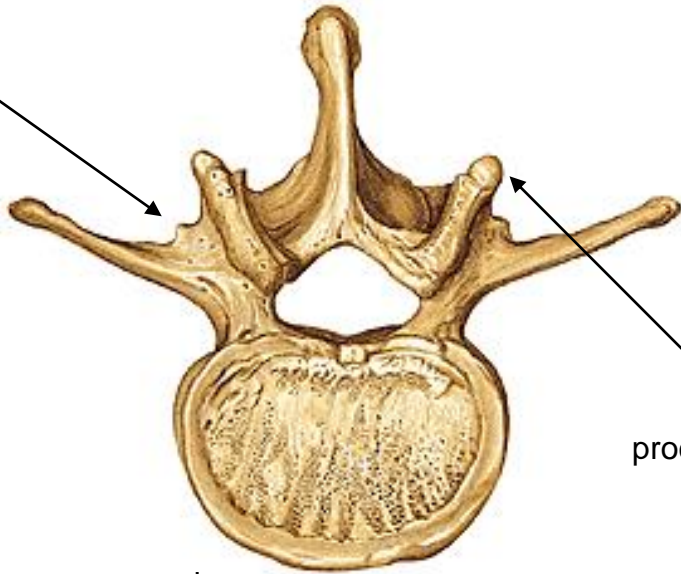
Vertebrae lumbales

Bederní obratle [L I - L V]

Processus accessorius
(kaudálně)

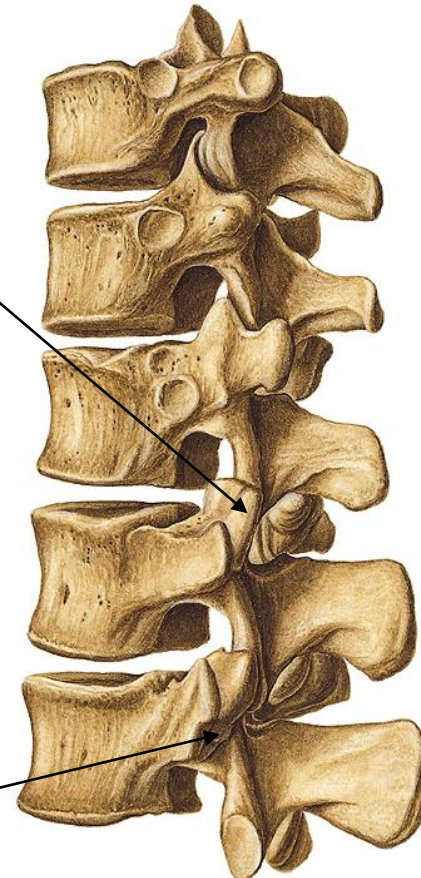
Processus costalis
(dříve costarius)

Processus mammillaris
(kraniálně)

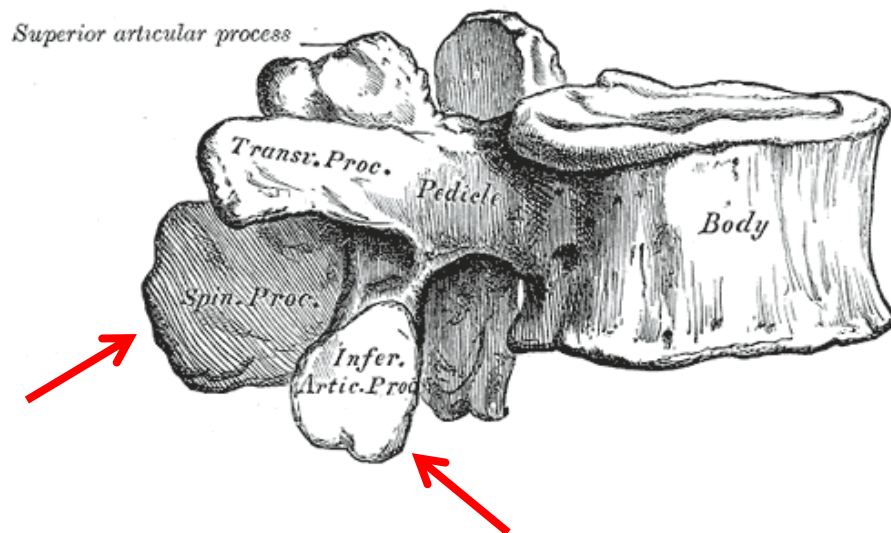
processus mammillaris

processus accessorius

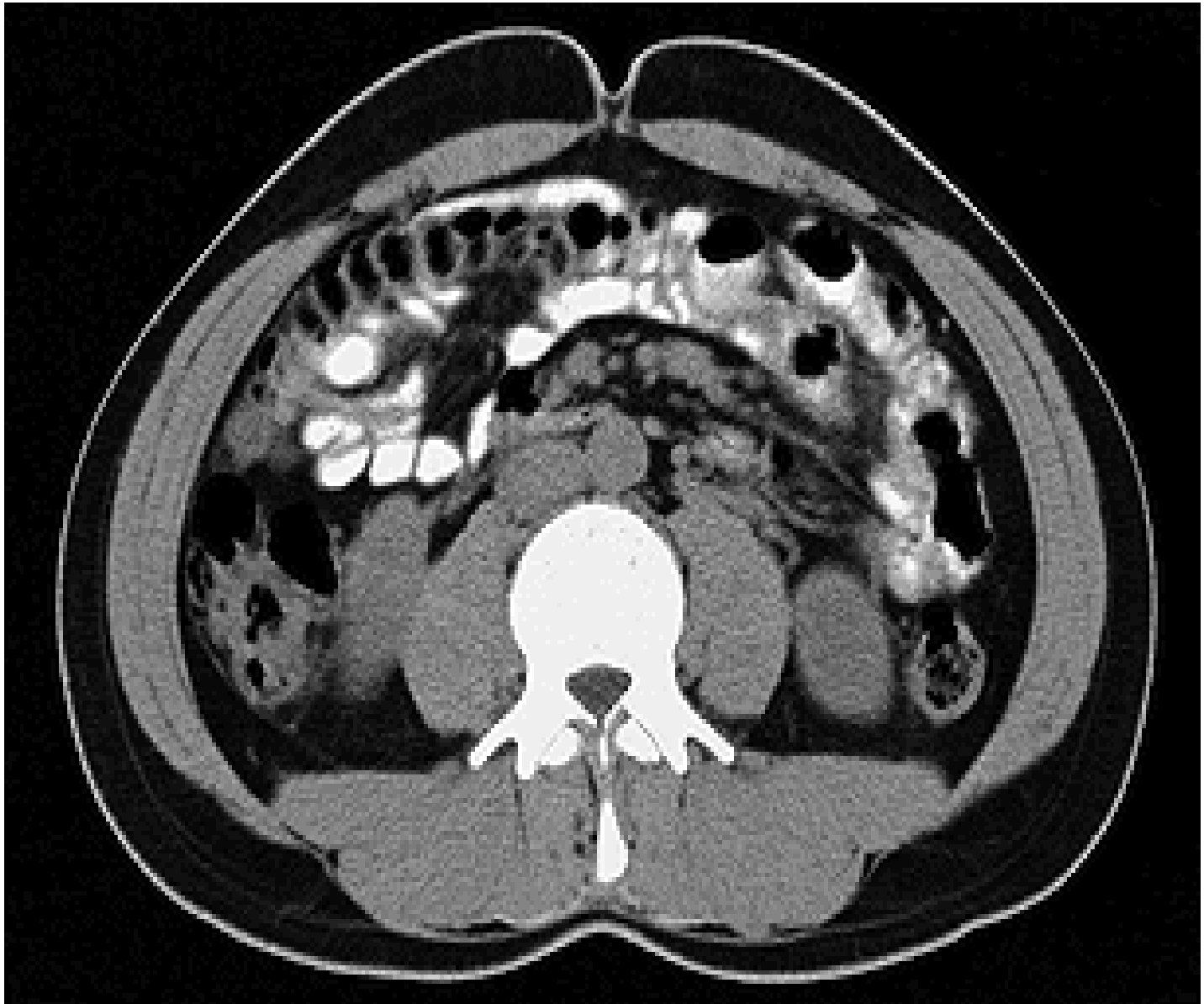
Bederní obratle

- LI – LV
- plochý, široký, destičkovitý trnový výběžek
- spíše sagitálně umístěné kloubní plošky
- trojúhelníkovitý obratlový otvor
- velké vysoké oválné tělo

CT bederního obratle

Rentgen bederní páteře

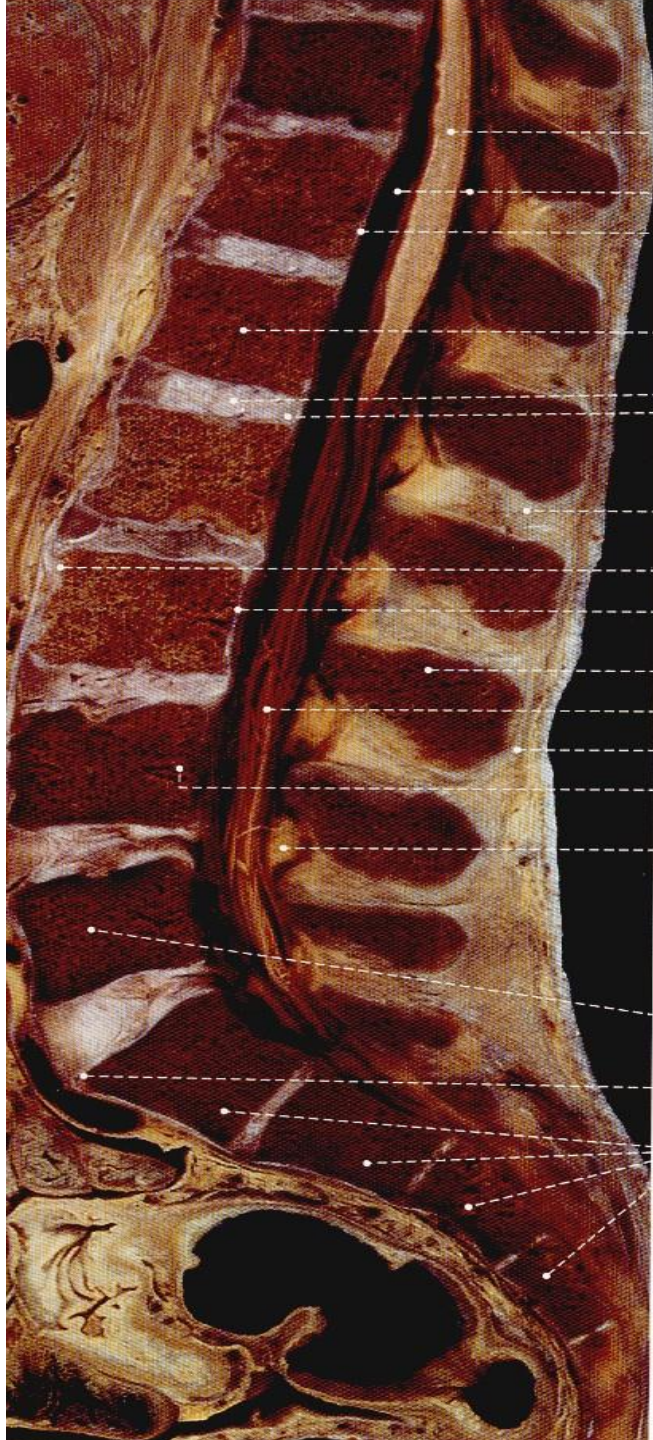
gtaufnahme
belsäule

Abb. 34. Lendenwirbelsäule a.p.

Seite, seitlich

Vývojové vady bederní páteře

Spondylolýza

- = neuzavření zadního oblouku
- u čtvrtého a pátého bederního obratle

Patologické stavy bederní páteře

spondylartritída bederních obratlů L1-L4

srůst dvou hrudních obratlů

Patologické stavy bederní páteře

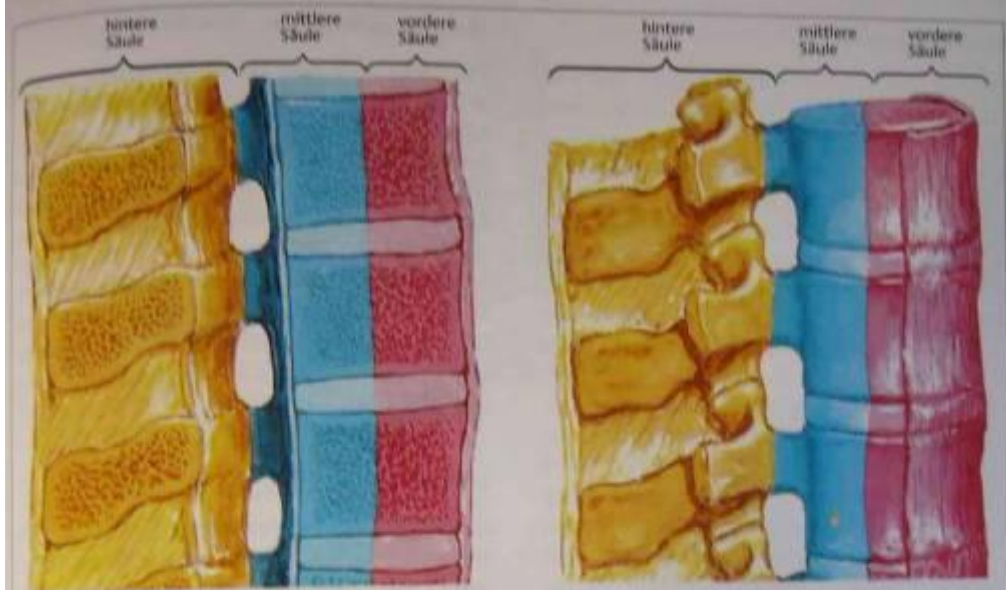
Klinické poznámky

- nejčastější zlomeniny obratlů se nacházejí v oblasti přechodu T a L páteře (T12 – L2)
- klasifikace zlomenin – 3 sloupce dle Denise
- kompresivní zlomeniny (osteoporóza, metastázy nádorů), tříštivé zlomeniny, (Chanceho zlomenina)
- operační léčba pouze u nestabilních zlomenin (zadní přístup)
- poranění nervových struktur!
  - (Brown-Séquardův syndrom)
- pozdní následky

- klasifikace zlomenin

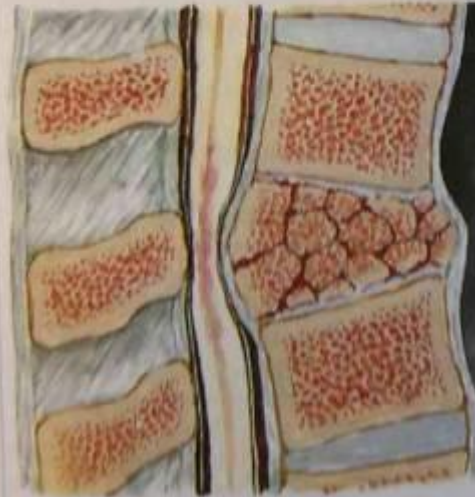
3 sloupce dle Denise

▲ Drei-Säulen-Modell. Ist mehr als eine Säule betroffen, resultiert in aller Regel eine Instabilität der Wirbelsäule

▲ Ansicht von lateral: die lateralen Facettengelenke (Zygapophysialgelenke) gehören der hinteren Säule an, die Zwischenwirbellecher (Foramina intervertebralia) der mittleren

- kompresivní zlomenina

▲ Bruch eines Wirbelkörpers: Instabilität und Rückenmarkskompression infolge der Beteiligung der vorderen und mittleren Säule

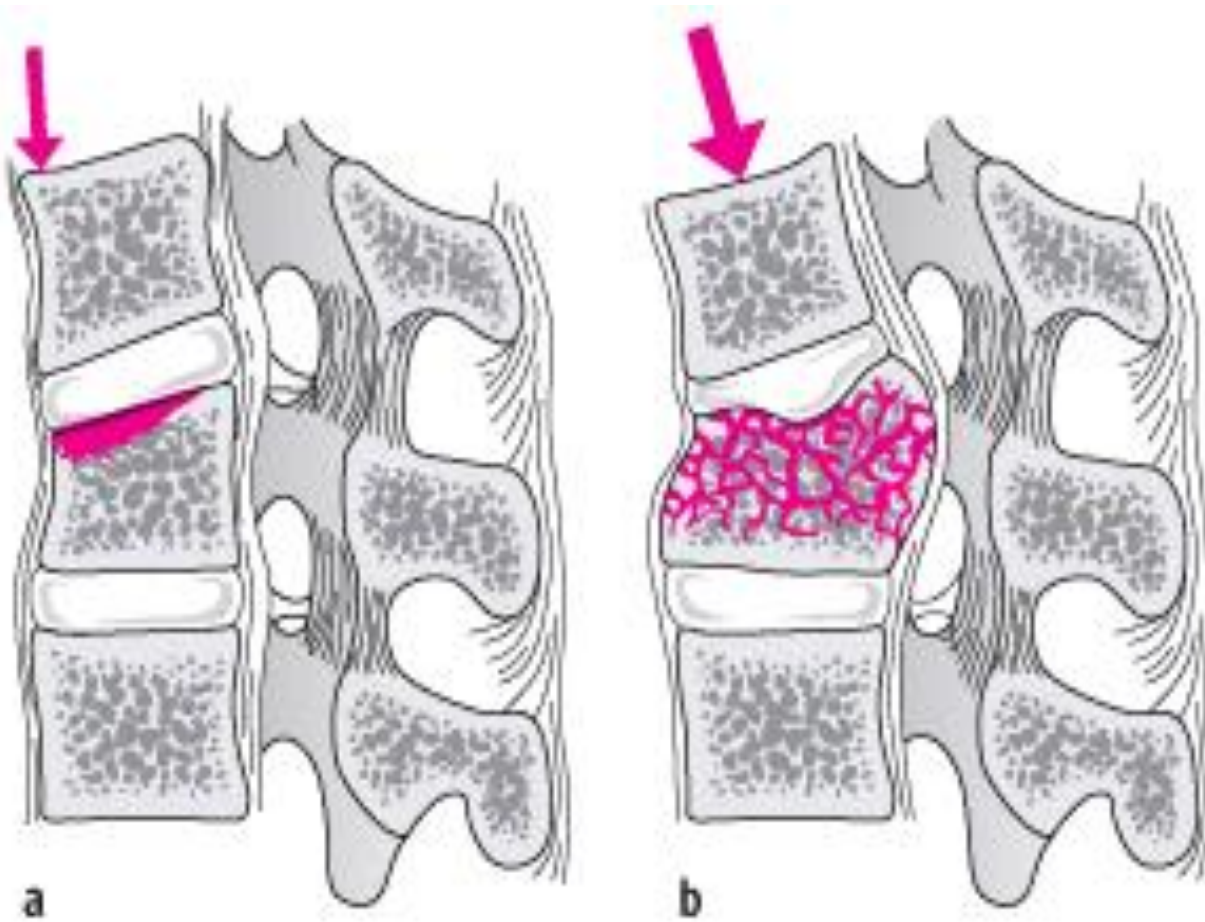
▶ Röntgenaufnahme: Bruchfraktur mit Keilwirbelbildung und Rückenmarkverletzung

F. Nitsch
© 2004

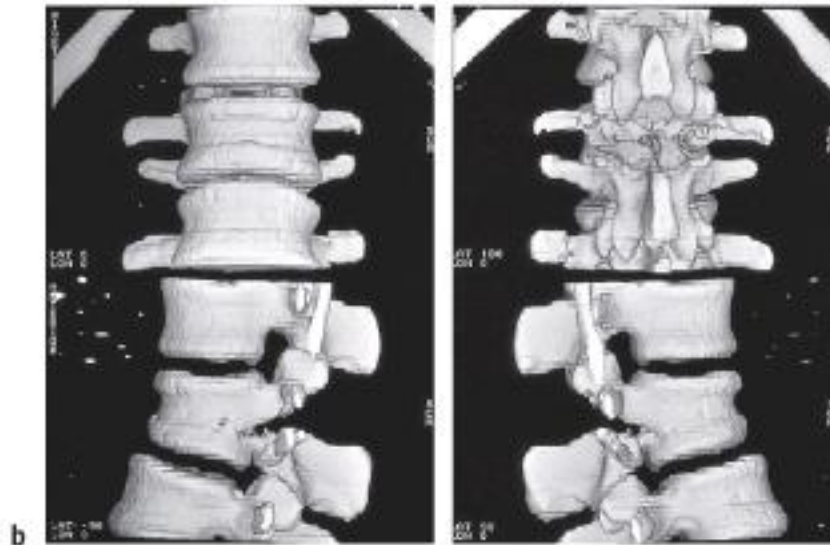
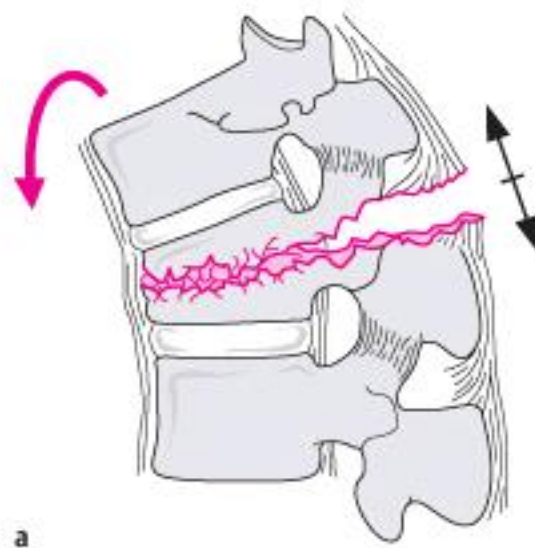

▶ Bruchfraktur in denselben Fall im CT

Stabilní a nestabilní zlomenina

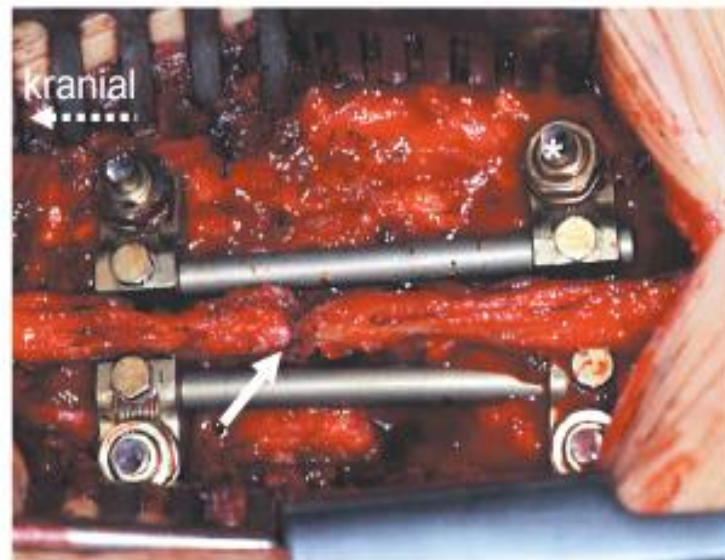

Chanceova zlomeina

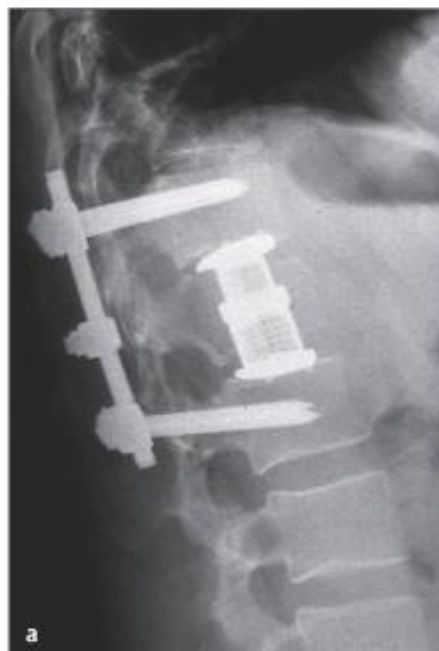

Léčba zlomenin

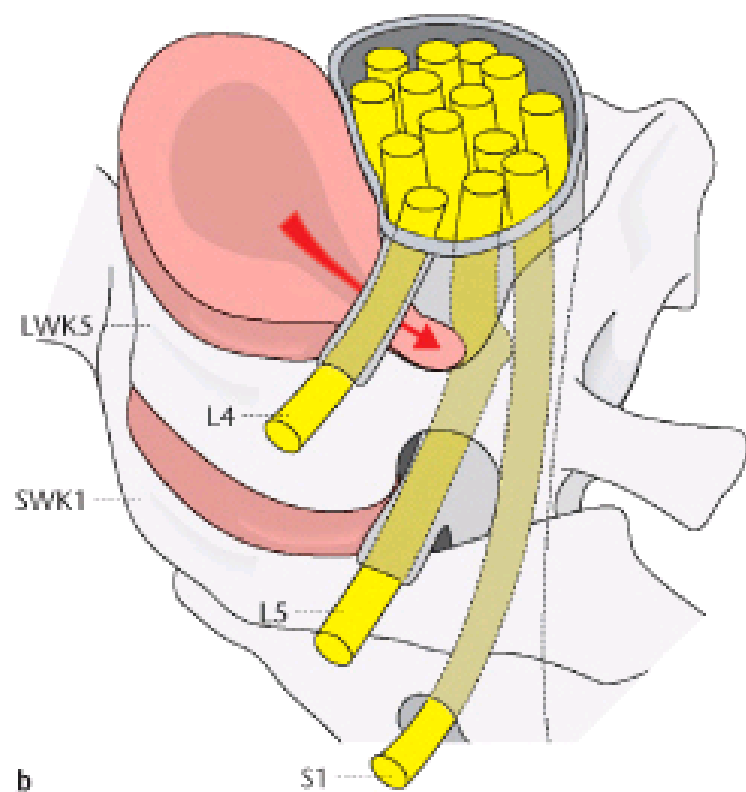
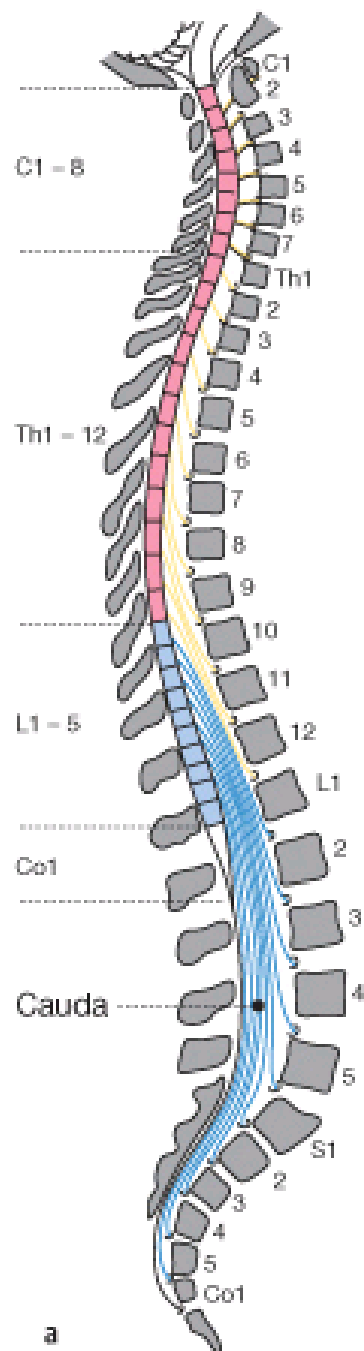
Berchtold/Bruch/Trentz: Chirurgie, 5.A. © Elsevier GmbH. www.studentconsult.de

Berchtold/Bruch/Trentz: Chirurgie, 5.A. © Elsevier GmbH. www.studentconsult.de

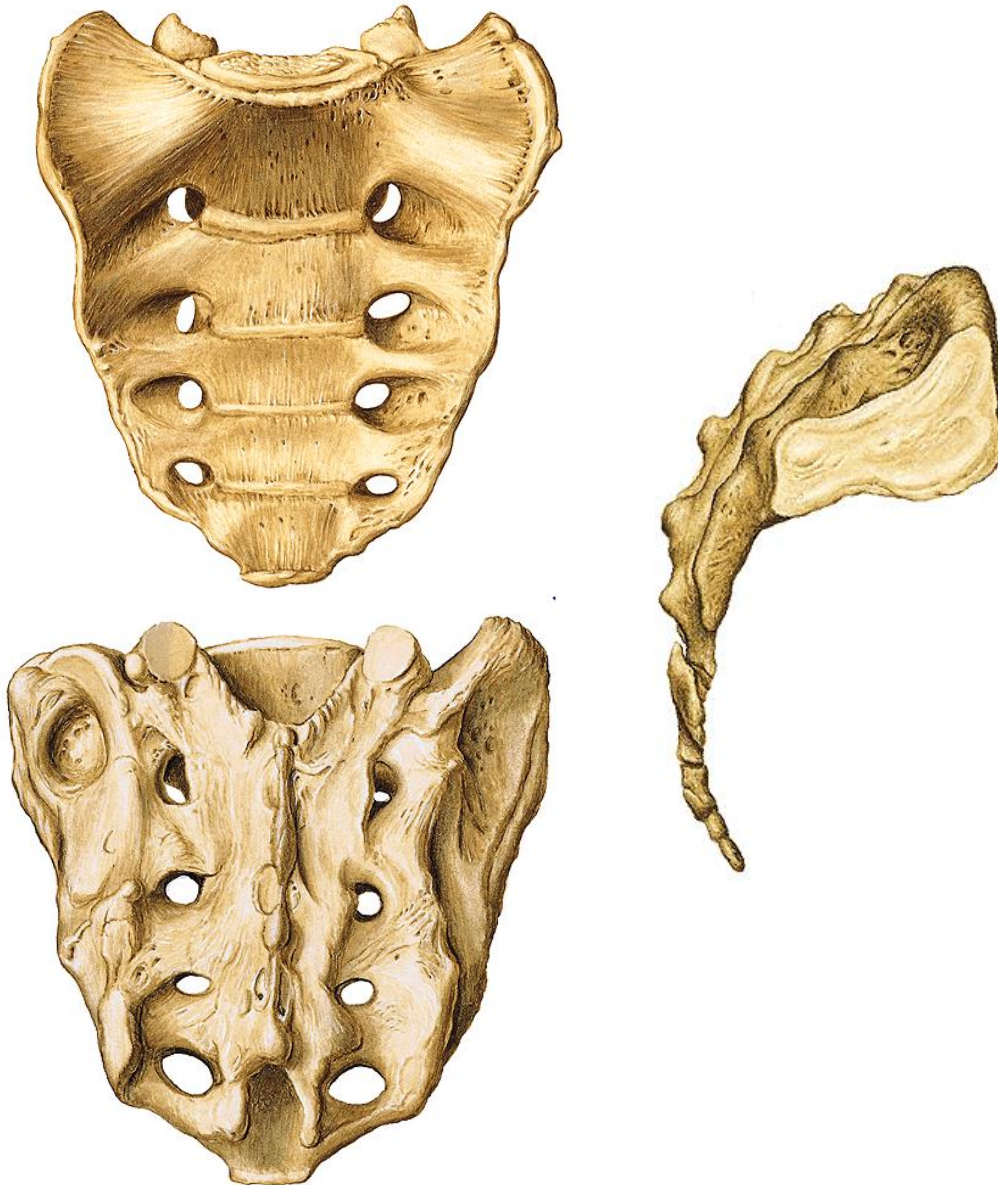

Výhřez ploténky

Os sacrum

(vertebrae sacrales SI – SV)

Křížová kost

Basis ossis sacri

Promontorium

Ala ossis sacri

Processus articularis superior

Pars lateralis

Facies auricularis

Tuberositas ossis sacri

Facies pelvica

Lineae transversae

Foramina intervertebralia

Foramina sacralia anteriora

Facies dorsalis

Crista sacralis mediana

Foramina sacralia posteriora

Crista sacralis medialis

Crista sacralis lateralis

Cornu sacrale

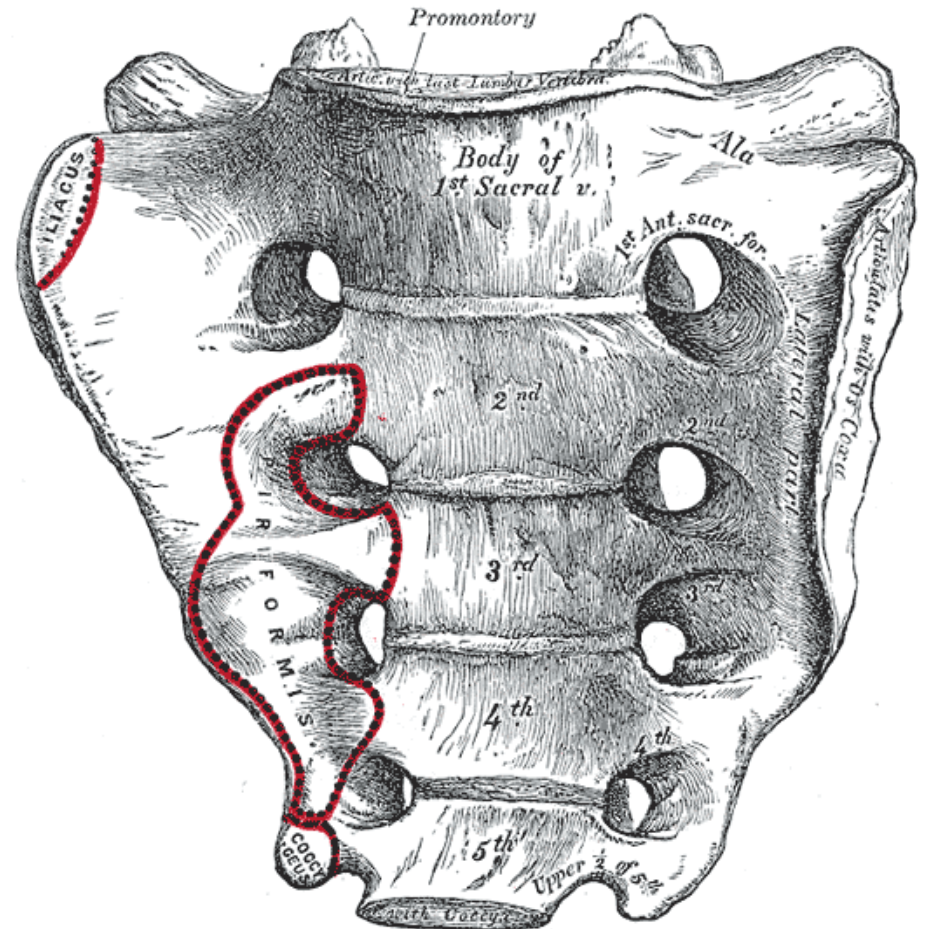
Canalis sacralis

Hiatus sacralis

Apex ossis sacri; Apex ossis sacralis

Křížová kost

- 5 splynutých křížových obratlů
- vývojový původ částí
- sakralizace lumbálních obratlů
- lumbalizace sakrálních obratlů

Kostrč (Os coccygis)

- cornua coccygea
- 3-5 srostlých obratlů (Co)
- zakrnělá část páteře
- 1 pár míšních nervů
- *vyšetření per rectum*

Vývojové vady křížové kosti a kostrče

synostosis sacrococcygea

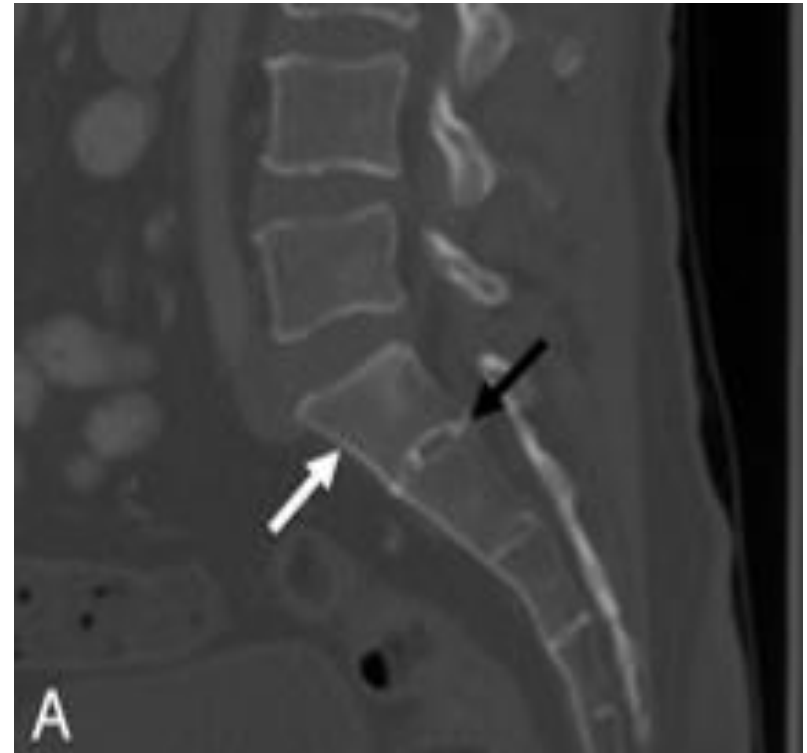
Vývojové vady křížové kosti a kostrče

lumbalizace / sakralizace

canalis sacralis apertus
otevřený páteřní kanál

Sakralizace L5

sakralizace L5 – bílá šipka
vymizelá meziobratlová ploténka – černá šipka

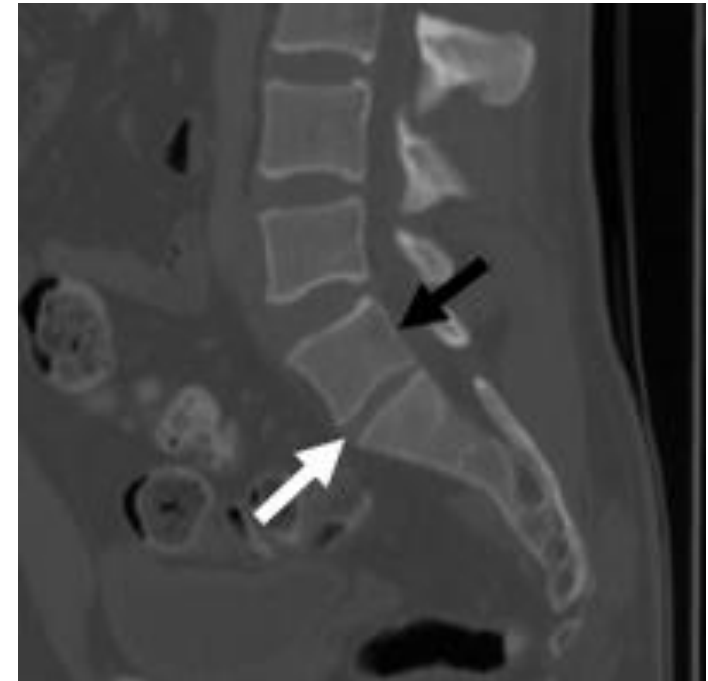
Lumbalizace S1

Úplná lumbalizace S₁

+

Spina bifida lateralis (spondylolysis) S₁

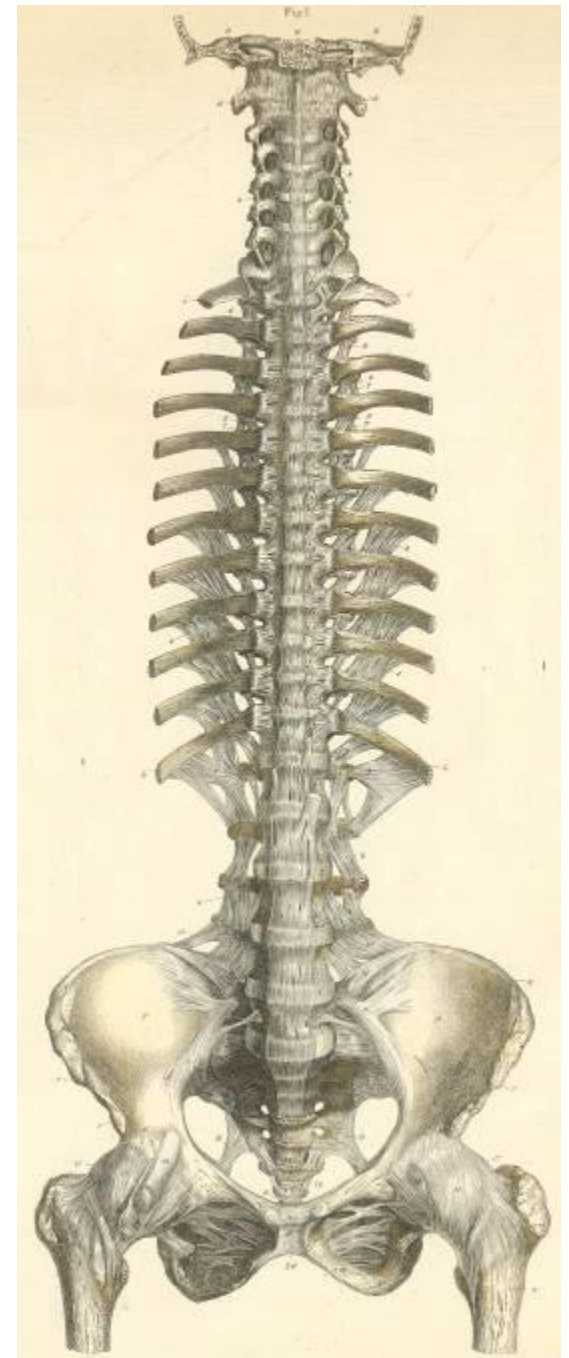
navíc jsou na obratli vytvořeny početné okrajové osteofyty jako známky deformující spondylózy (viz oddíl 5/obr. 33-35)

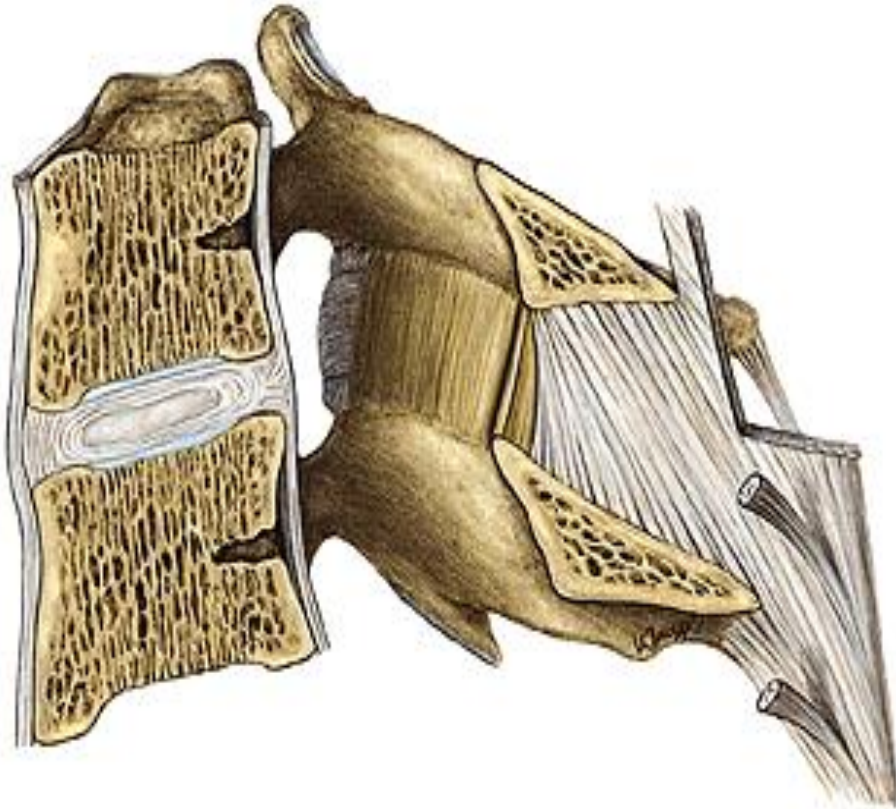
lumbalizace S1 – černá šipka
dobře vytvoření meziobratlová ploténka – bílá šipka

Spojení na páteři

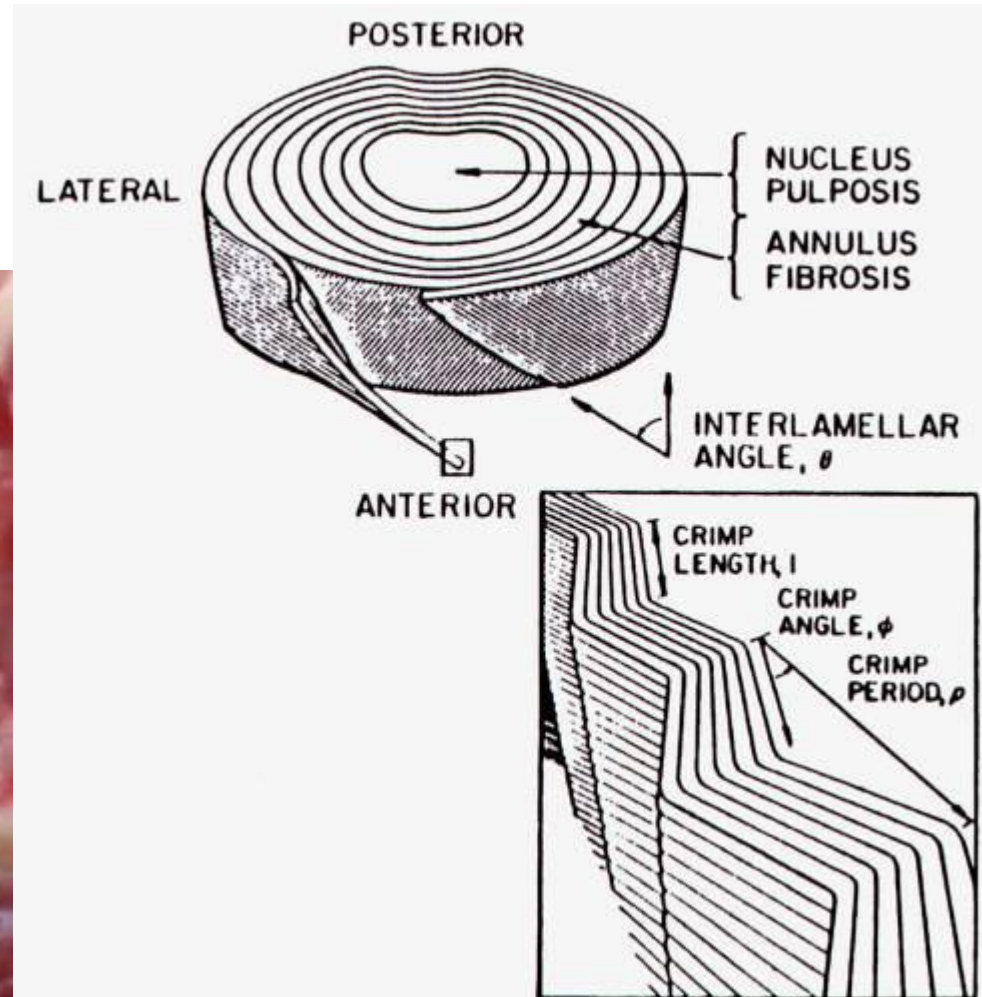
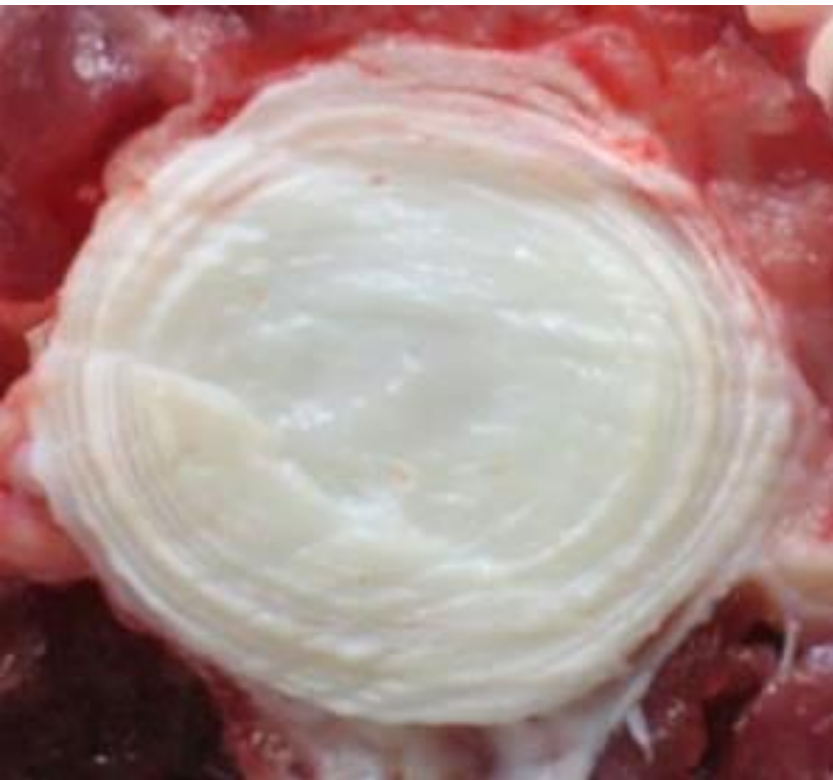
Spojení na páteři

- **Synarthroses**
  - syndesmoses = vazy
    - dlouhé
    - krátké
  - symphyses = disci intervetebrales
    - symphysis intervetebralis
    - symphysis sacrocyoccygea
- **Diarthroses** = klouby
  - artt. atlantoaxiales
  - artt. zygapophysiales
  - art. lumbosacralis

Symphyses intervertebrales

- discus intervertebralis = meziobratlová ploténka
- anulus fibrosus
- nucleus pulposus

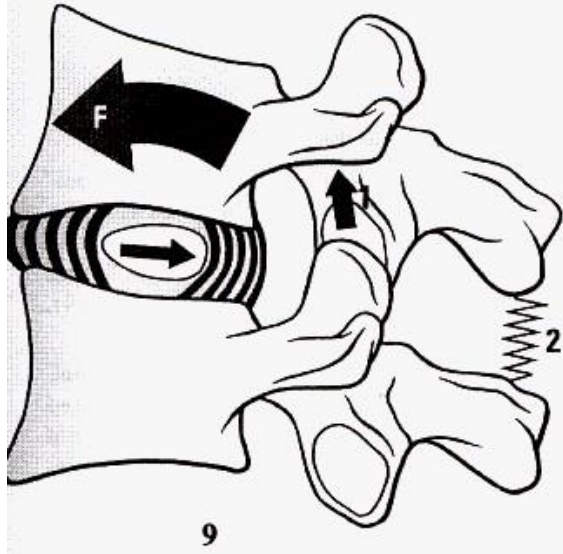

Symphyses intervertebrales

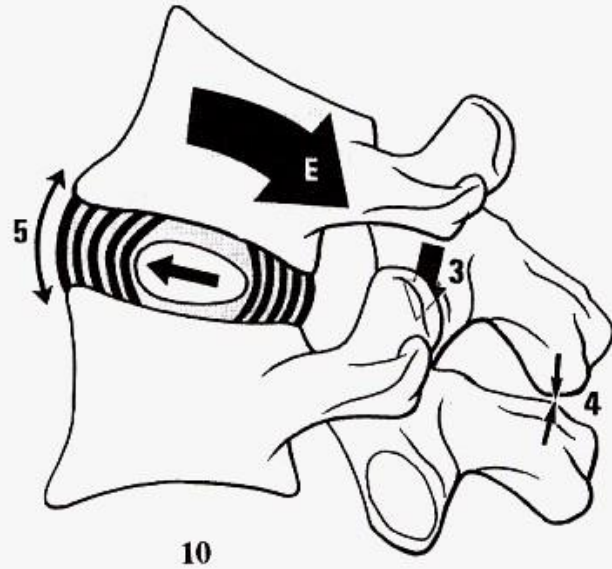
Meziobratlové spony

- spojují pohyblivou oblast páteře
- 23 plotének
- první mezi C2 a C3, předposlední mezi L5 a S1, poslední mezi S5 a Co1
- kraniokaudálně se zvětšují
- **anulus fibrosus** – vnější část ploténky tvořená vazivovou chrupavkou, na povrchu hyalinní
- **nucleus pulposus** – vodnaté jádro kulového tvaru přibližně ve středu ploténky
  - protože kapalina je nestlačitelná, obratle se pohybují na tomto jádře
- zajímavost:
  - v pozdějším věku má tělo méně tekutin → sníží se výška ploténky → páteř se snižuje a vyklenuje
  - ploténky se zmenšují přímo úměrně zatížení → ráno jsme vyšší než večer

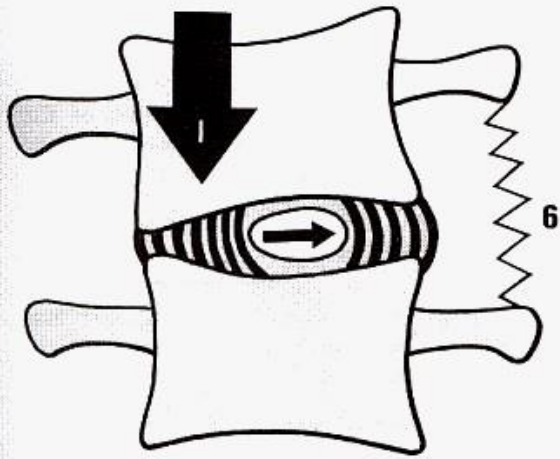

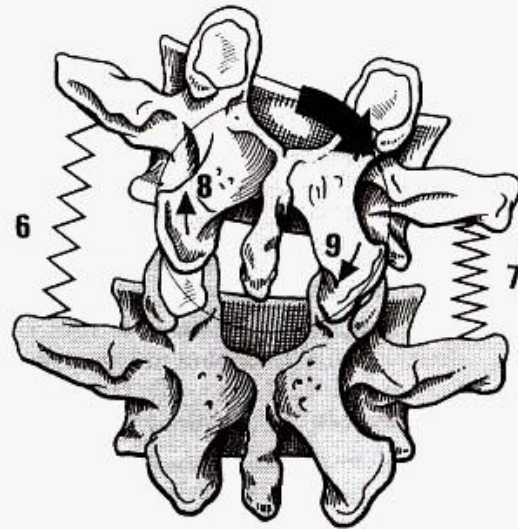
9

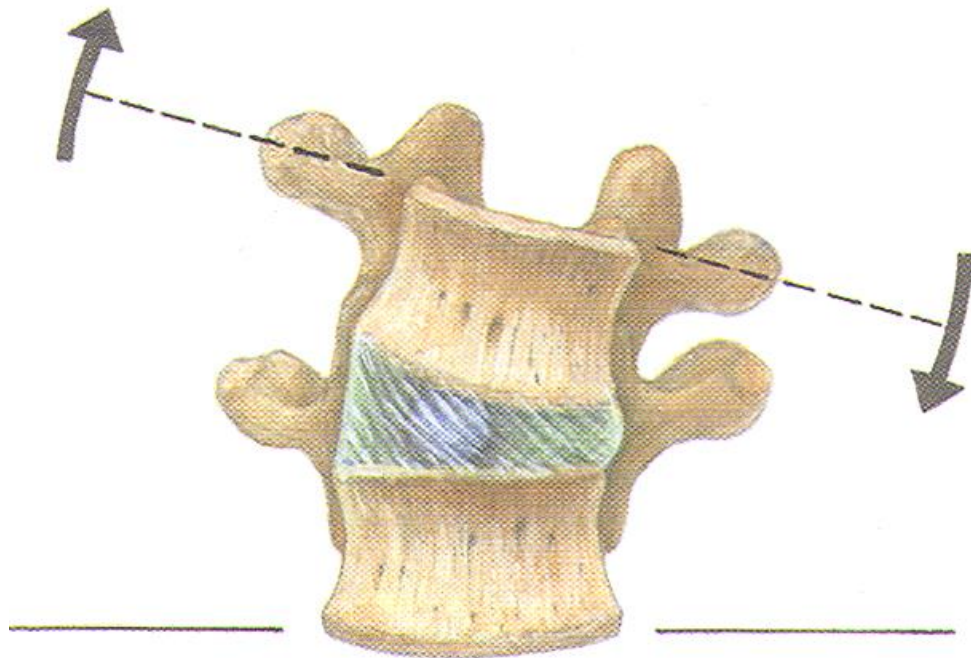
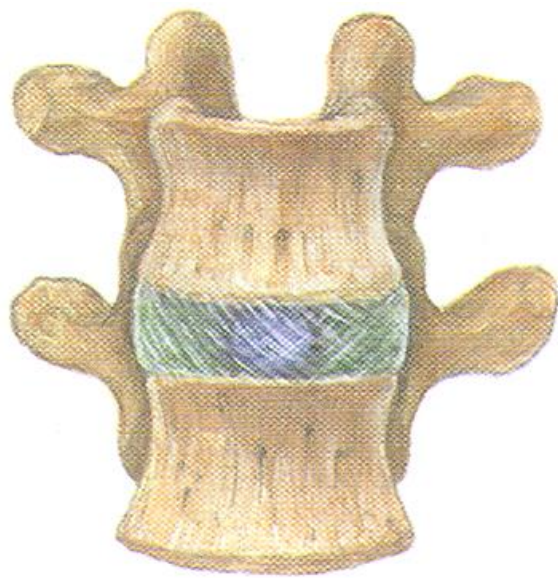
10

11

12

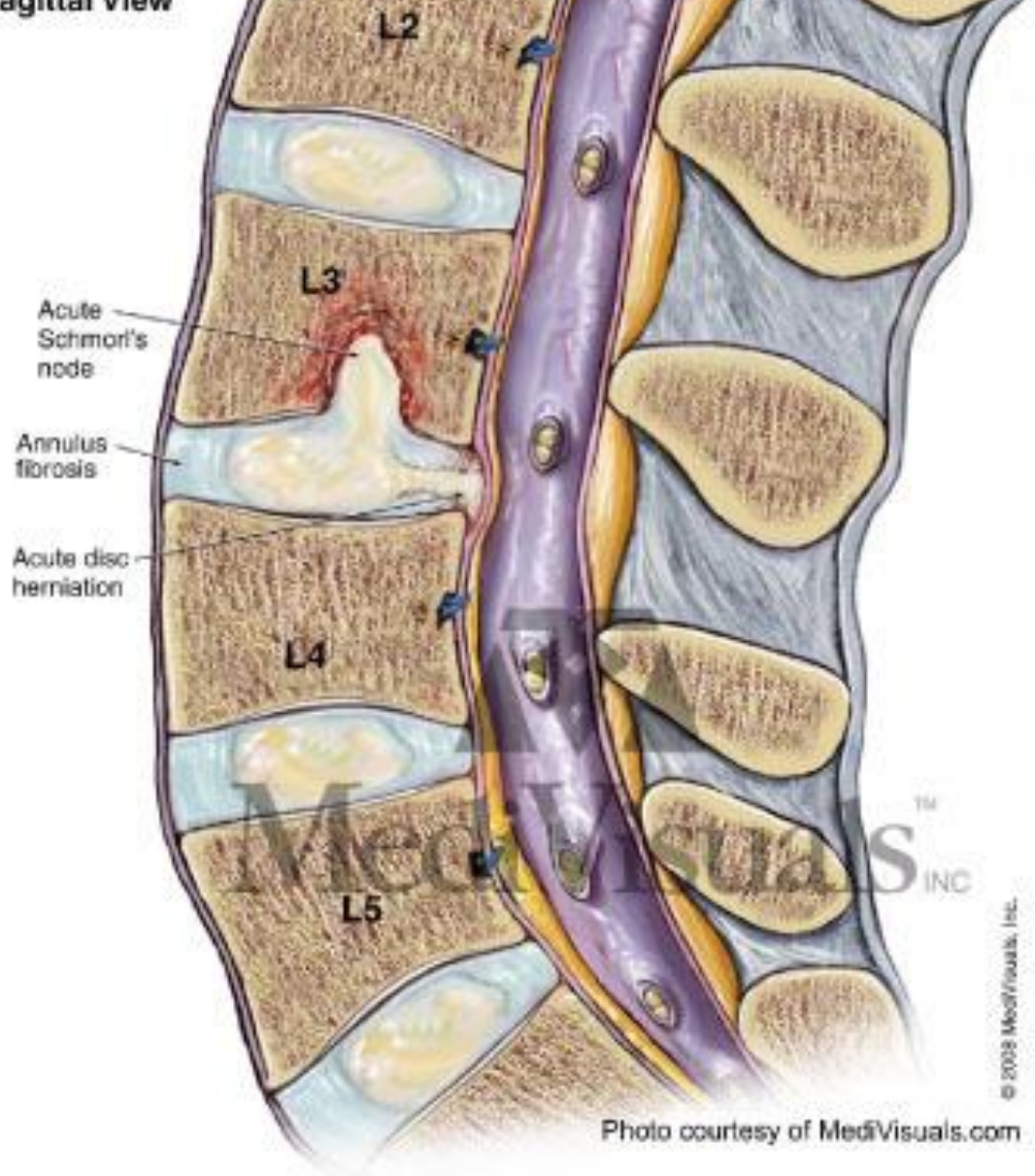

Vyhřeznutí ploténky

- Schmorlův uzel (morbus Scheuermann)
- do páteřního kanálu (útlak míchy)

Lumbar Spine Sagittal View

© 2008 MediVisuals, Inc.

Photo courtesy of MediVisuals.com

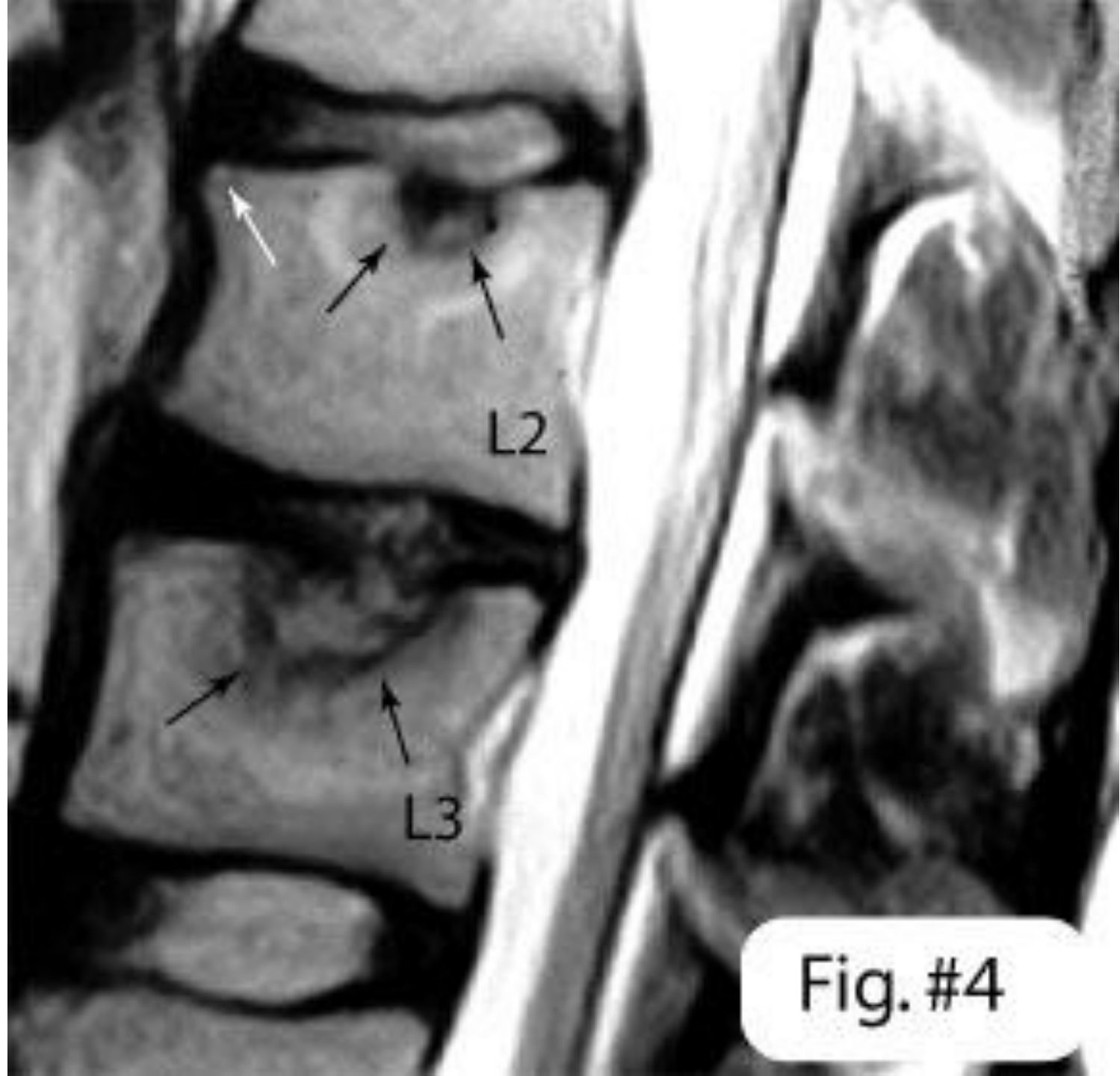
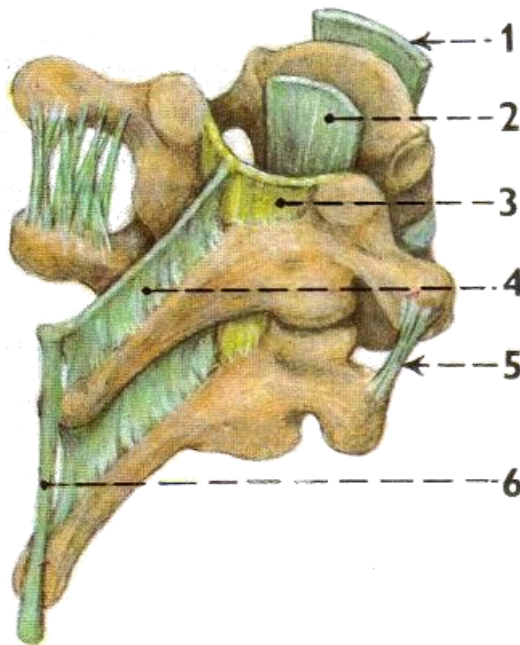
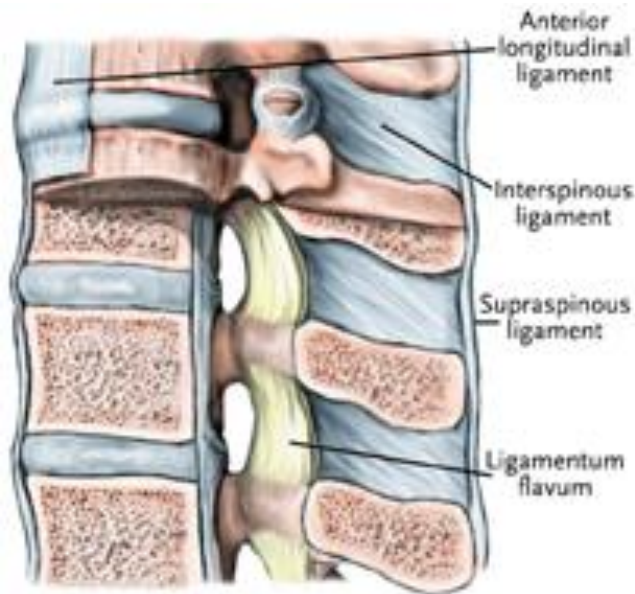

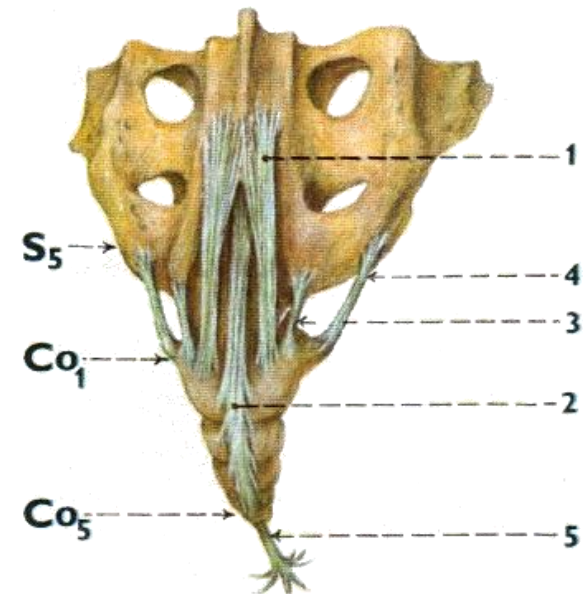
Fig. #4

Dlouhé vazy páteře

- lig. longitudoanale anterius
- lig. longitudoanale posterius
- lig. sacrococcygeum posterius superficiale

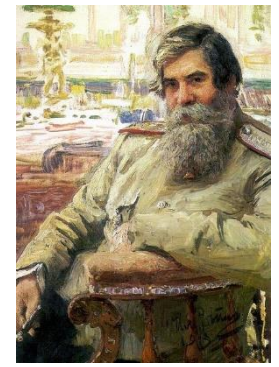
135. LIGAMENTA PÁTEŘE v úseku hrudní páteře – pohled zprava zezadu
 1/ ligamentum longitudoanale anterius
 2/ ligamentum longitudoanale posterius
 3/ ligamenta interarcualia
 4/ ligamenta interspinalia
 5/ ligamenta intertransversaria
 6/ ligamenta supraspinalia

136. LIGAMENTA KŘÍŽOVÉ KOSTI A KOSTRČE – pohled zezadu
 1/ ligamentum sacrococcygeum dorsale superficiale (uprostřed vyříznuté, aby bylo vidět do hiatus sacralis)
 2/ ligamentum sacrococcygeum dorsale profundum
 3/ vazivové přemostění mezi cornu sacrale a cornu coccygeum
 4/ ligamentum sacrococcygeum laterale
 5/ retinaculum caudale cutis

Bechtěrevova nemoc

- ankylozující spondylitida, morbus Bechterevi
- dědičné chronické zánětlivé onemocnění obratlů
- 1 % populace, muži 2-3x častěji
- první příznaky většinou mezi 18. a 30. rokem
- antigen HLA-B27 (7 % obyvatel České republiky)
- u bechtěreviků v 90 % případů
- u osob s antigenem HLA-B27 je pravděpodobnost onemocnění až 300krát vyšší
- chronická bolest a **ztuhlost** v dolní části páteře
- syndezmofyty → ankyóza páteře (bambusová páteř)
- léčba: pravidelné cvičení

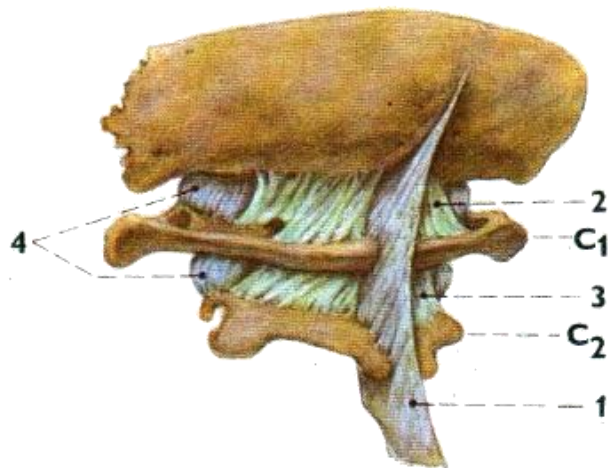
Bechtěrevova choroba

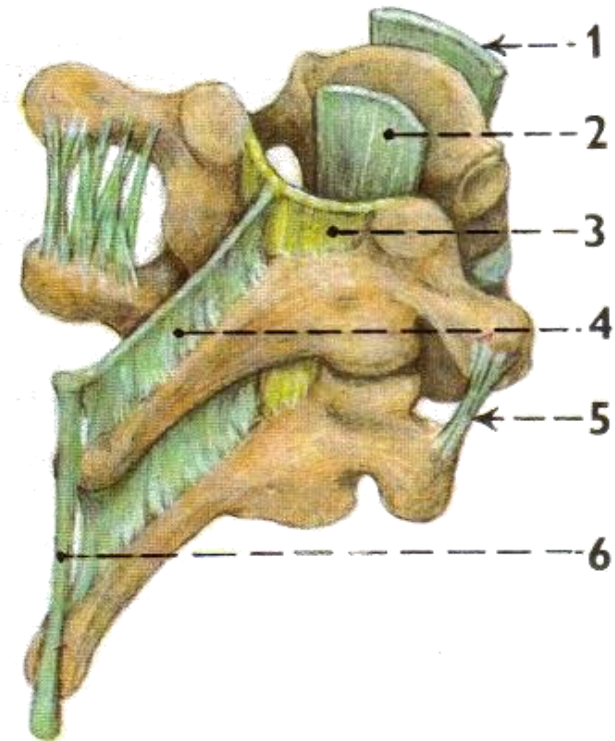

Krátké vazy páteře

- ligamenta flava – elastická, mezi oblouky
- ligg. intertransversaria
- ligg. interspinalia

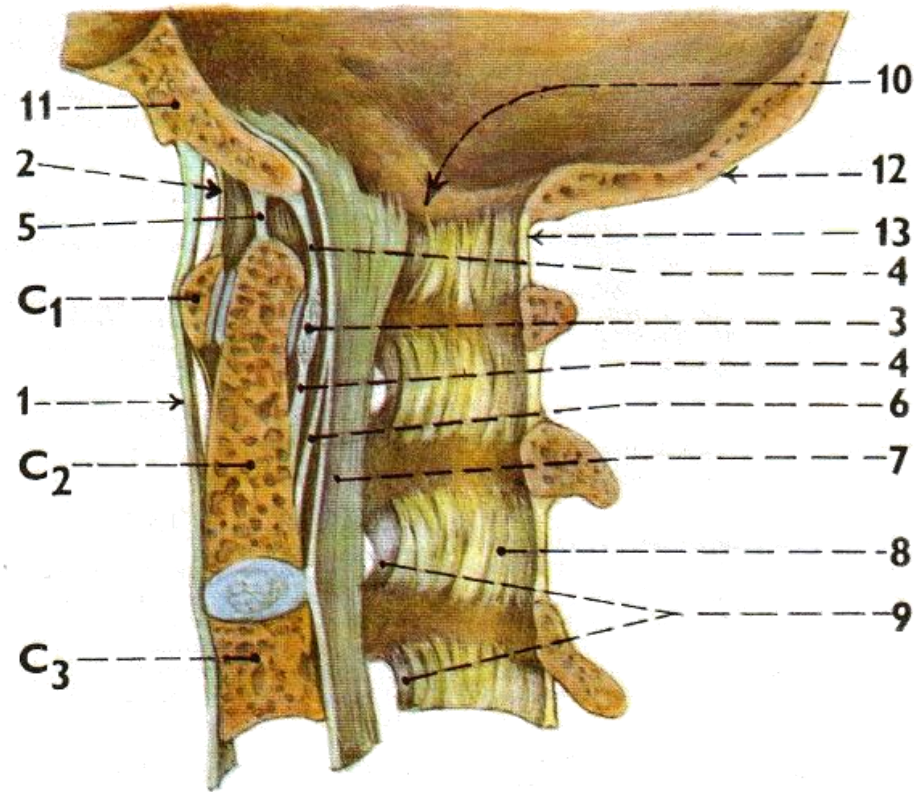
137. SPOJENÍ NA PÁTEŘI od týlní kosti po obratel C₂ (dorsální strana) – pohled zleva zezadu
 1/ ligamenta supraspinalia a lig. nuchae
 2/ membrana atlantooccipitalis posterior
 3/ ligamenta interarcualia mezi zadním obloukem atlasu a obloukem axis
 4/ kloubní pouzdra atlantookcipitálního a postranního atlanto-axiálního kloubu

135. LIGAMENTA PÁTEŘE v úseku hrudní páteře – pohled zprava zezadu
 1/ ligamentum longitudinale posterius
 2/ ligamentum longitudinale posterius
 3/ ligamenta interarcualia
 4/ ligamenta interspinalia
 5/ ligamenta intertransversaria
 6/ ligamenta supraspinalia

Articulatio atlantooccipitalis

- elipsový kloub
- condyli occipitales
- facies articularis superior atlantis
- membrana atlantooccipitalis ant. + post.
- lig. atlantooccipitale lat.

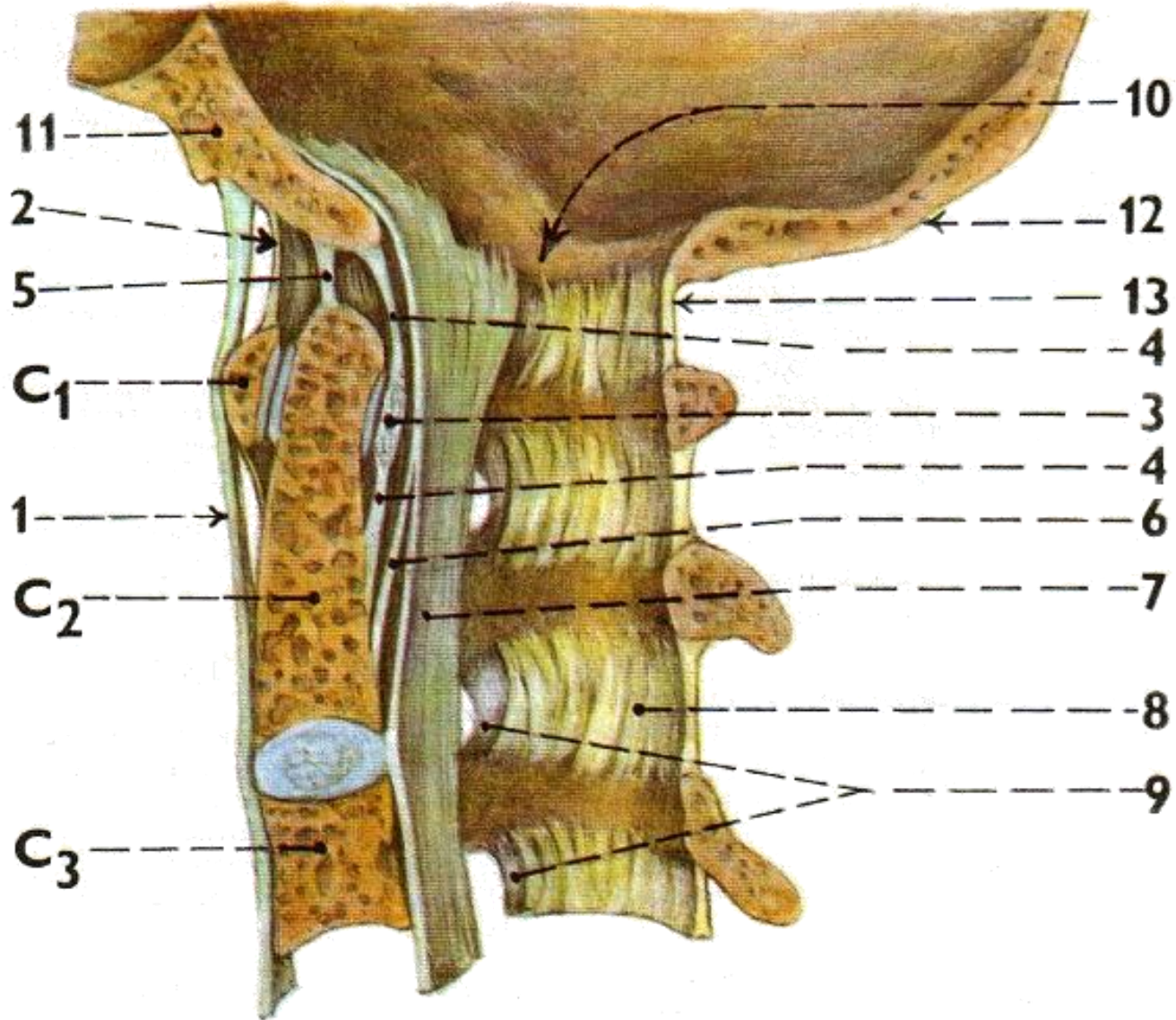

140. PODÉLNÝ ŘEZ KRANIOVERTEBRÁLNÍM SPOJENÍM (až po obratel C₃) – pohled zleva; (mírně zvětšeno)

1/ ligamentum longitudinale anterius	8/ ligamenta interarcualia
2/ membrana atlantooccipitalis anterior	9/ pouzdra meziobratlových kloubů
3/ ligamentum transversum atlantis	10/ okraj foramen magnum
4/ podélné snopce ligamentum cruciforme	11/ tělo kosti týlní
5/ ligamentum apicis dentis	12/ šupina kosti týlní
6/ membrana tectoria	13/ membrana atlantooccipitalis posterior
7/ ligamentum longitudinale posterius	

Articulatio atlantooccipitalis (Nosičotýlní kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, 2-osý, elipsový, pohyblivý
Hlavice	Condyli occipitales
Jamka	Facies articulares superiores (massae lateralis) atlantis
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Membrana atlantooccipitalis ant. et post., lig. atlantooccipitale lat.
Pohyby	Anteflexe+retroflexe (kývavé pohyby – hlava a krk jako celek do 90°) Lateroflexe (malý rozsah)
Střední poloha	= základní poloha

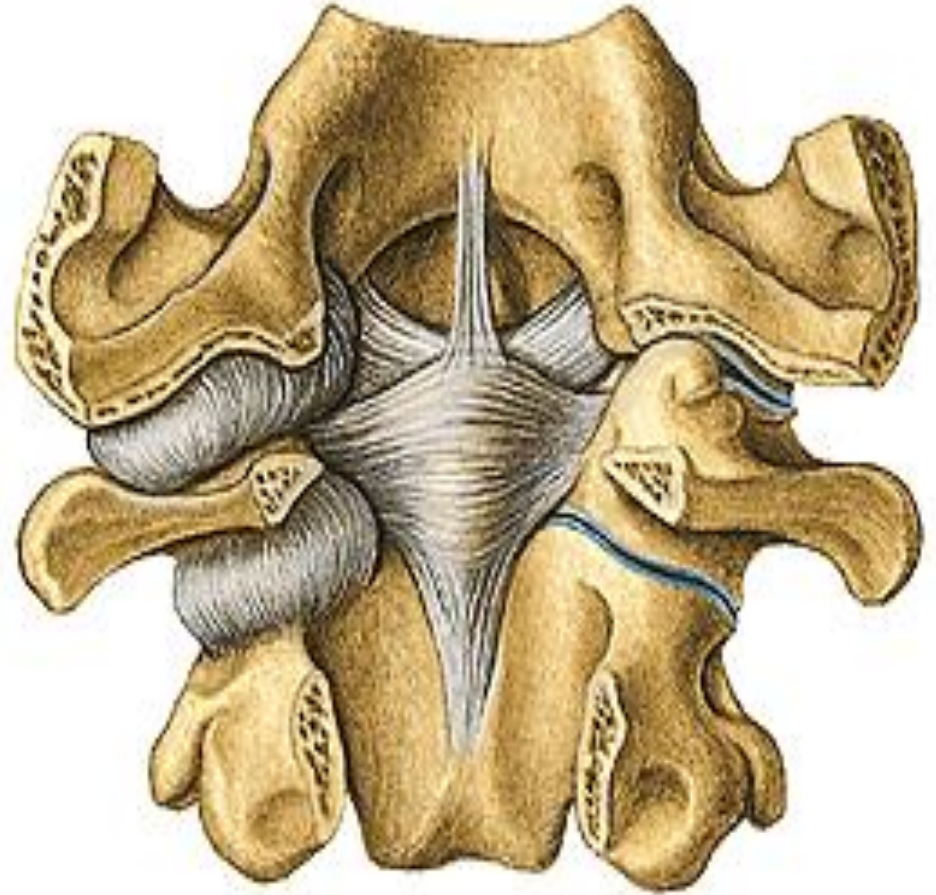
140. PODÉLNÝ ŘEZ KRANIOVERTEBRÁLNÍM SPOJENÍM (až po obratel C₃) – pohled zleva; (mírně zvětšeno)

1/ ligamentum longitudinale anterius	8/ ligamenta interarcualia
2/ membrana atlantooccipitalis anterior	9/ pouzdra meziobratlových kloubů
3/ ligamentum transversum atlantis	10/ okraj foramen magnum
4/ podélné snopce ligamentum cruciforme	11/ tělo kosti týlní
5/ ligamentum apicis dentis	12/ šupina kosti týlní
6/ membrana tectoria	13/ membrana atlantooccipitalis posterior
7/ ligamentum longitudinale posterius	

Articulatio atlantoaxialis mediana + lateralis

- **AAAM – kolový kloub**
- ligg. alaria
- lig. apicis dentis
- lig. cruciforme atlantis
- lig. transversum atlantis
- fasciculi longitudinales
- membrana tectoria

- **AAAL – plochý kloub**

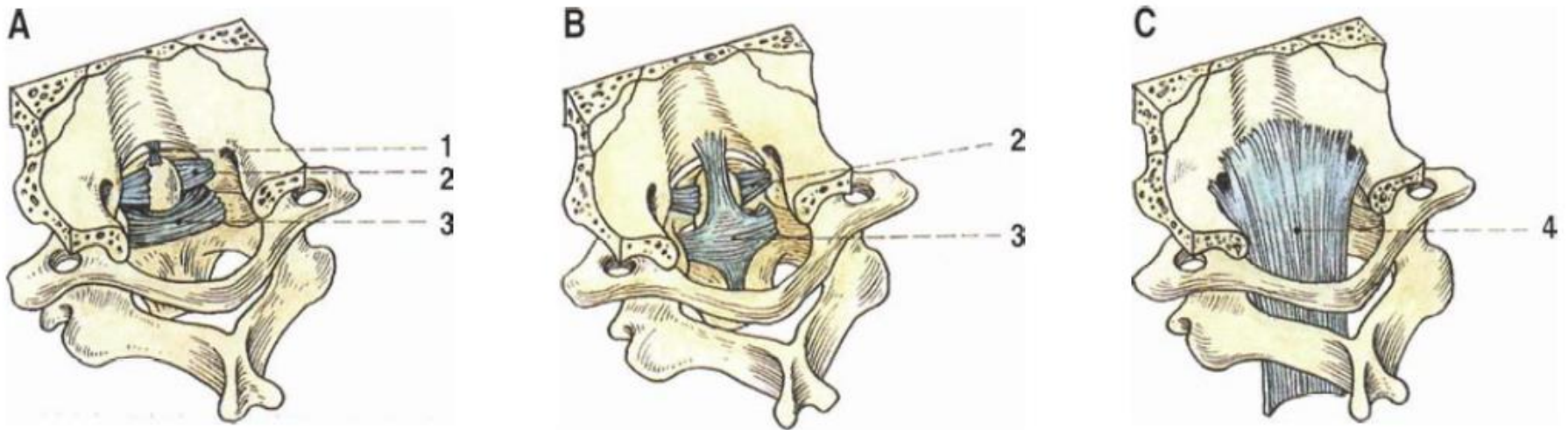

Articulatio atlantoaxialis mediana (Středový nosičočepovcový kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, 1-osý, kolový, pohyblivý
Hlavice	Dens axis
Jamka	Fovea dentis (arcus anterioris) atlantis
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Ligg. alaria, lig. apicis dentis, lig. cruciforme atlantis (fasciculi longitudinales + lig. transversum atlantis), membrana tectoria
Pohyby	Rotace (do 30° na obě strany)
Střední poloha	= základní poloha
Poznámka	<i>Zlomeniny dens axis – nebezpečí zalomení do prodloužené míchy</i>

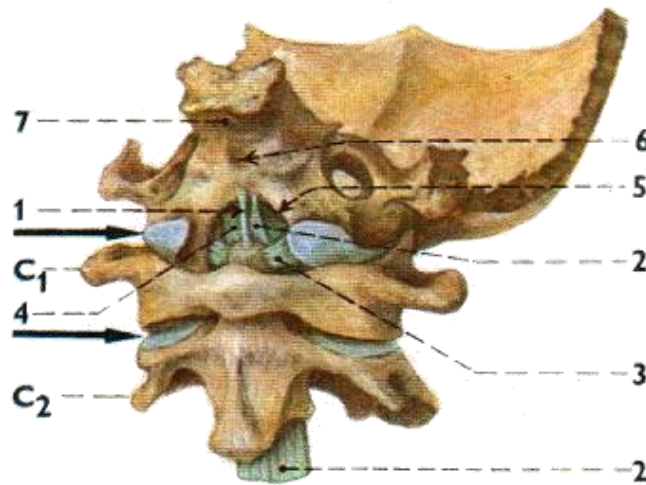
Articulatio atlantoaxialis lateralis (Boční nosičočepovcový kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, 3-osý, plochý, pohyblivý
(Hlavice)	Facies articularis inferior axis
(Jamka)	Facies articularis inferior atlantis
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Ligg. alaria, lig. apicis dentis, lig. cruciforme atlantis (fasciculi longitudinales + lig. transversum atlantis), membrana tectoria
Pohyby	Anteflexe+retroflexe (hlava a krk jako celek do 90°), lateroflexe (hlava a krk jako celek do 45°), torze (a+a do 30°; hlava a krk jako celek 60-70°)

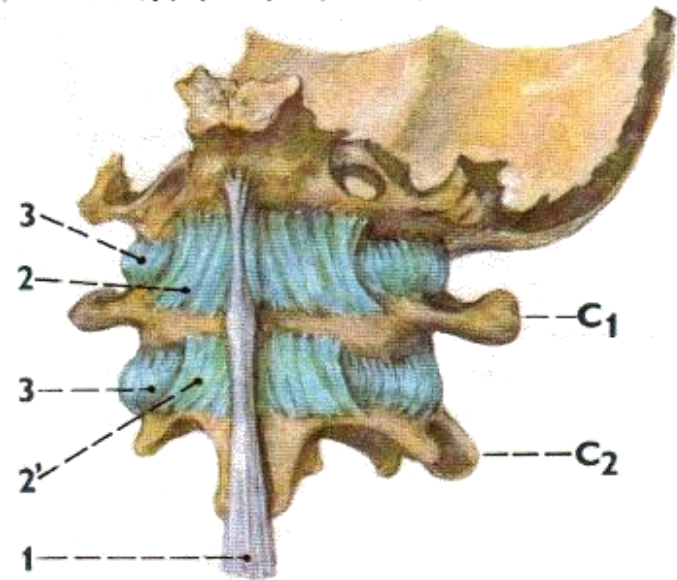

A. ventrální vrstva, B. střední vrstva, ligamentum transversum atlantis doplněné podélnými snopci v lig. cruciforme atlantis, C. dorsální vrstva oddělující skloubení od páteřního kanálu
 1/ ligamentum apicis dentis

2/ lig. alare
 3/ lig. transversum atlantis (na obr. A bez podélných pruhů, na obr. B jako lig. cruciforme)
 4/ membrana tectoria (splývající s lig. longitudinale posterius)

138. KRANIOVERTEBRÁLNÍ SPOJENÍ – pohled zepředu po odstranění části vazů, membrán a kloubních pouzder; articulatio atlantooccipitalis a articulatio atlantoaxialis lateralis (šipky)
 1/ ligamentum apicis dentis
 2/ ligamentum cruciforme atlantis, podélné pruhy (fasciculi longitudinales)
 3/ ligamentum alare
 4/ membrana tectoria
 5/ okraj otvoru týlního
 6/ tuberculum pharyngeum kosti týlní
 7/ tělo kosti týlní

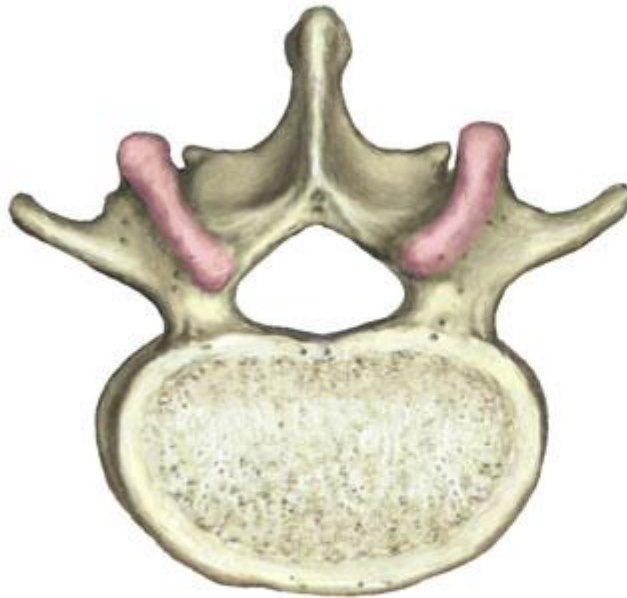
134. SPOJENÍ NA PÁTEŘI od týlní kosti po obratel C₂ – pohled z ventrální strany.
 1/ ligamentum longitudinale anterius
 2/ membrana atlantooccipitalis anterior
 2/ obdoba předchozí membrány mezi atlasem a tělem axis
 3/ kloubní pouzdro articulatio atlantooccipitalis a articulatio atlantoaxialis lateralis

Articulationes zygapophysiales

Meziobratlové klouby

- ploché
- mezi kloubními výběžky

Facet Joints

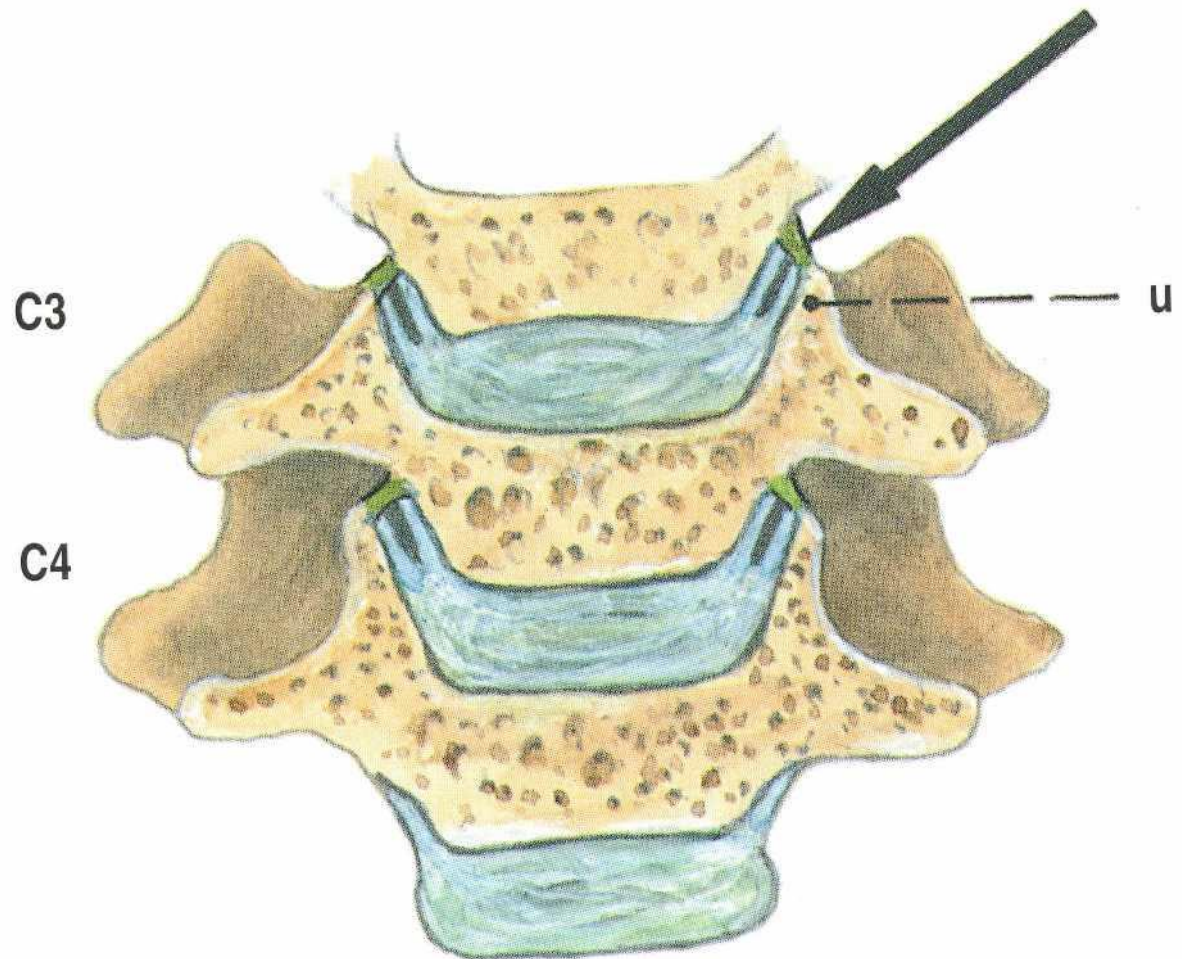
Articulationes zygapophysiales (Meziobratlové klouby)

Typ kloubu	Jednoduchý, 3-osý, plochý, pohyblivý
(Hlavice)	Facies articularis inferior vertebrae lumbalis quintae (na processus articularis inferior)
(Jamka)	Processus articularis superior ossis sacri
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Ligg. interspinalia, ligg. flava, lig. supraspinale, lig. longitudinale anterius, lig. longitudinale posterius (zpevňující syndesmózy v okolí); lig. iliolumbale
Pohyby	Anteflexe+retroflexe (hlava a krk jako celek do 90°; hrudník, zejména poslední obratle 90°/45°, bedra 90°/23°) Lateroflexe (hlava a krk jako celek do 30°; hrudník omezen žebry, bedra do 35°) Torze (a+a do 30°; hlava a krk jako celek 60-70°, hrudník do 30°, bedra 5-10°) Pérovací pohyby
Střední poloha	= základní poloha
Poznámka	<i>meniskoidní útvary</i> (zvláštní zařízení kloubu) – výchlipky synoviální blány (prokrvené a inervované)

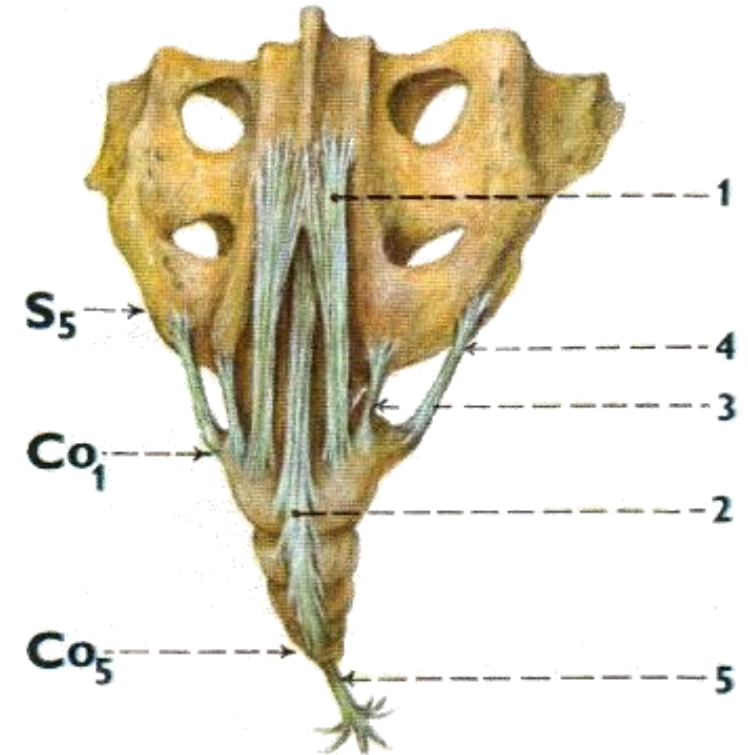
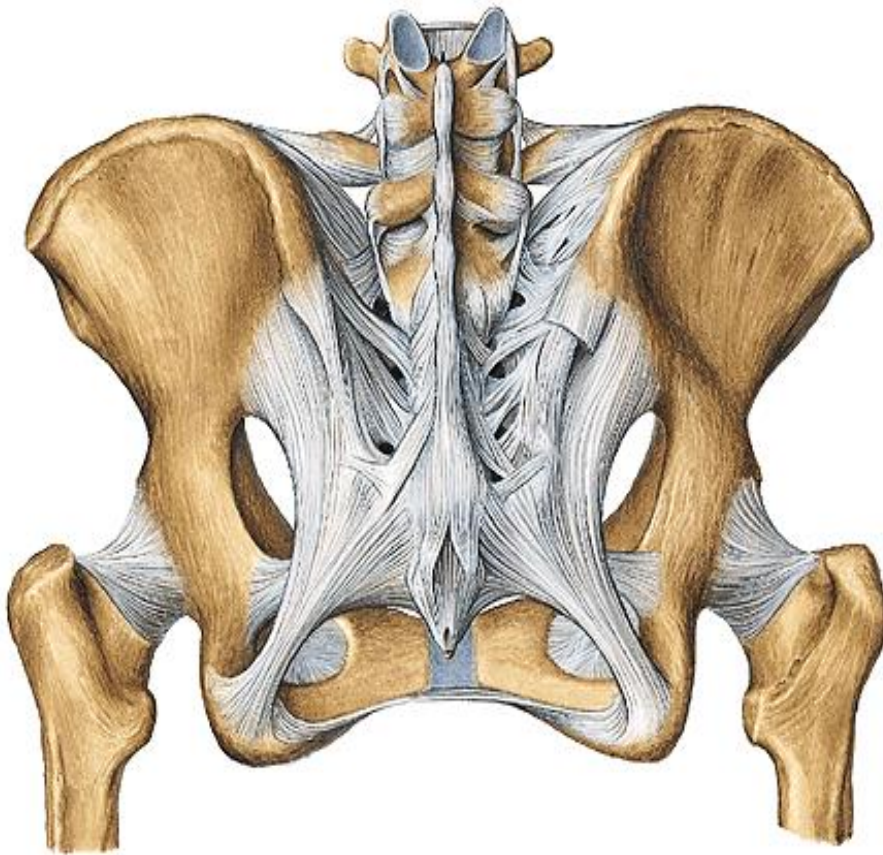
Articulationes uncovertebrales

Hákoobratlové klouby

- mezi *uncus corporis vertebrae* dolního obratle a boční stěnou těla horního obratle
- C2-C7 (T1)

- Articulatio lumbosacralis (Bedrokřížový kloub)
- Symphysis sacrococcygea (Křížokostrční spona)

136. LIGAMENTA KŘÍŽOVÉ KOSTI A KOSTRČE – pohled zezadu

- 1/ ligamentum sacrococcygeum dorsale superficiale (uprostřed vyříznuté, aby bylo vidět do hiatus sacralis)
- 2/ ligamentum sacrococcygeum dorsale profundum
- 3/ vazivové přemostění mezi cornu sacrale a cornu coccygeum
- 4/ ligamentum sacrococcygeum laterale
- 5/ retinaculum caudale cutis

Articulatio lumbosacralis (Bedrokřížový kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, 3-osý, plochý, pohyblivý
(Hlavice)	Facies articularis superior vertebrae (na processus articularis superior)
(Jamka)	Facies articularis inferior vertebrae (na processus articularis inferior)
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Ligg. interspinalia, ligg. flava, ligg. intertransversaria, lig. supraspinale, lig. longitudinale anterius, lig. longitudinale posterius (zpevňující syndesmózy v okolí)
Pohyby	Minimální ve všech směrech
Střední poloha	= základní poloha

Symphysis sacrococcygea (Křížokostrční spona)

Typ kloubního spojení	Obvykle junctura cartilaginea - symphysis
(Hlavice)	Apex ossis sacri
(Jamka)	Os coccygis (kraniální konec)
Vazy	Lig. sacrococcygeum posterius superficiale et profundum, lig. sacrococcygeum anterius, lig. sacrococcygeum laterale
Pohyby	Minimální ve všech směrech
Poznámka	Rozvolňuje se během těhotenství a porodu účinkem relaxinu Může být nahrazen synostózou nebo synoviálním kloubem

Pohyby páteře jako celku

- **anteflexe/retroflexe = předklon/záklon**

- C – 50° ventrálně a 70° dorzálně
- T – minimálně (žebra)
- L – 25° ventrálně, 90° dorzálně

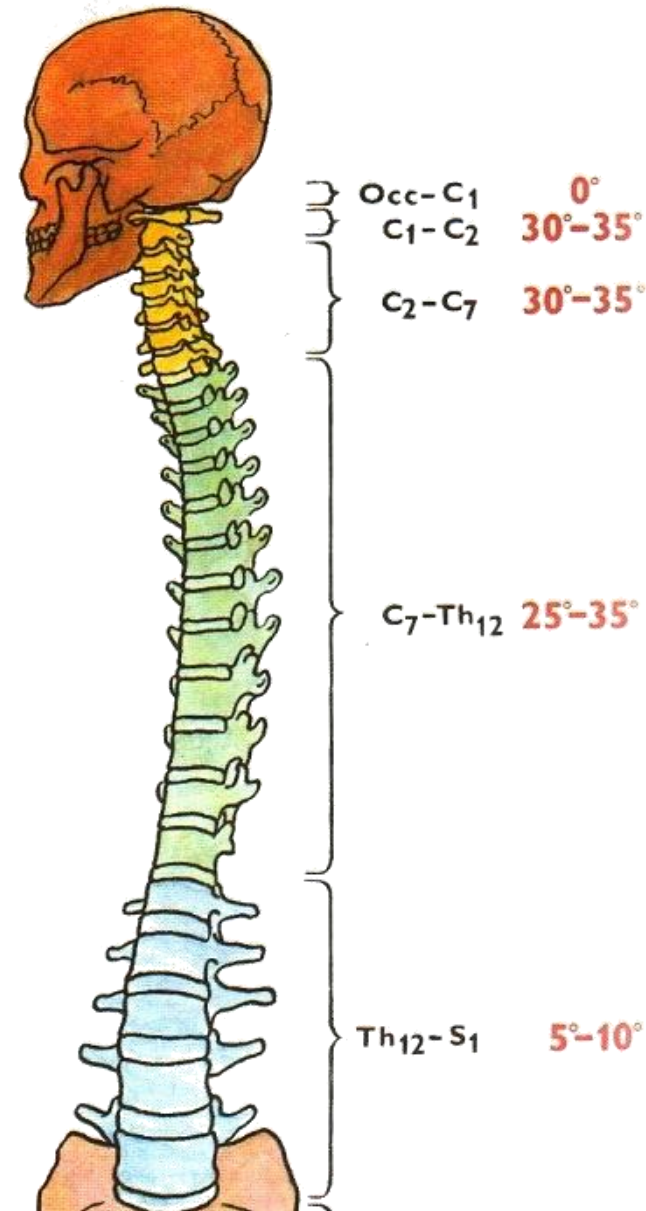
- **lateroflexe = úklon**

- C – 45° na jednu stranu
- T – minimálně (žebra fixují)
- L – 35° na jednu stranu

- **torze = kroucení** (rotace dvou struktur proti sobě)

- C – 70° (30° v artt. atlantoaxiales)
- T – 30°
- L – 10°

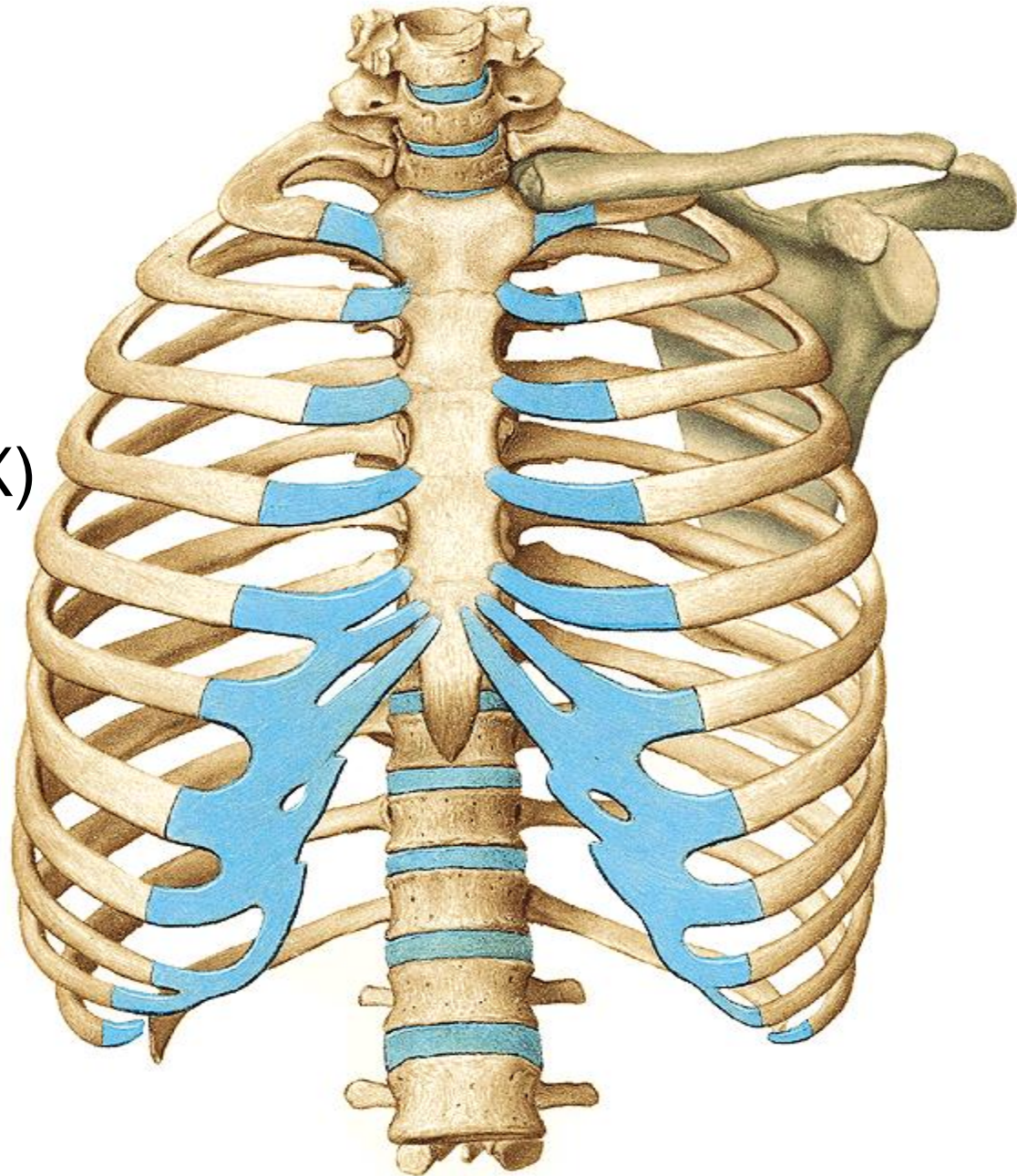
- **pérovací pohyby**

Hrudník

Thorax

- pravá žebra (I-VII)
- nepravá žebra (VIII-X)
- volná žebra (XI, XII)

- cartilago costalis

Žebro = *Costa*

Caput costae

Facies articularis capitis costae

Crista capitis costae

Collum costae

Crista colli costae

Corpus costae

Tuberculum costae

Facies articularis tuberculi
costae

Angulus costae

Sulcus costae

Crista costae

(Costa cervicalis)

Odlišná žebra

Costa prima [I]

Tuberculum musculi
scaleni anterioris

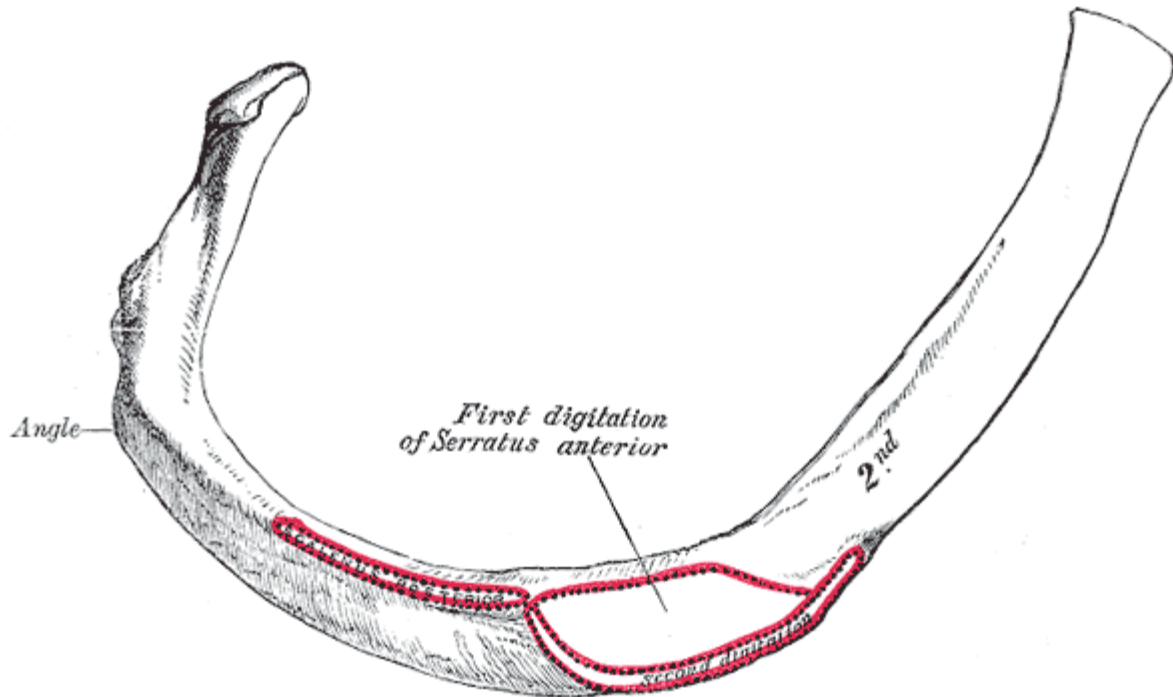
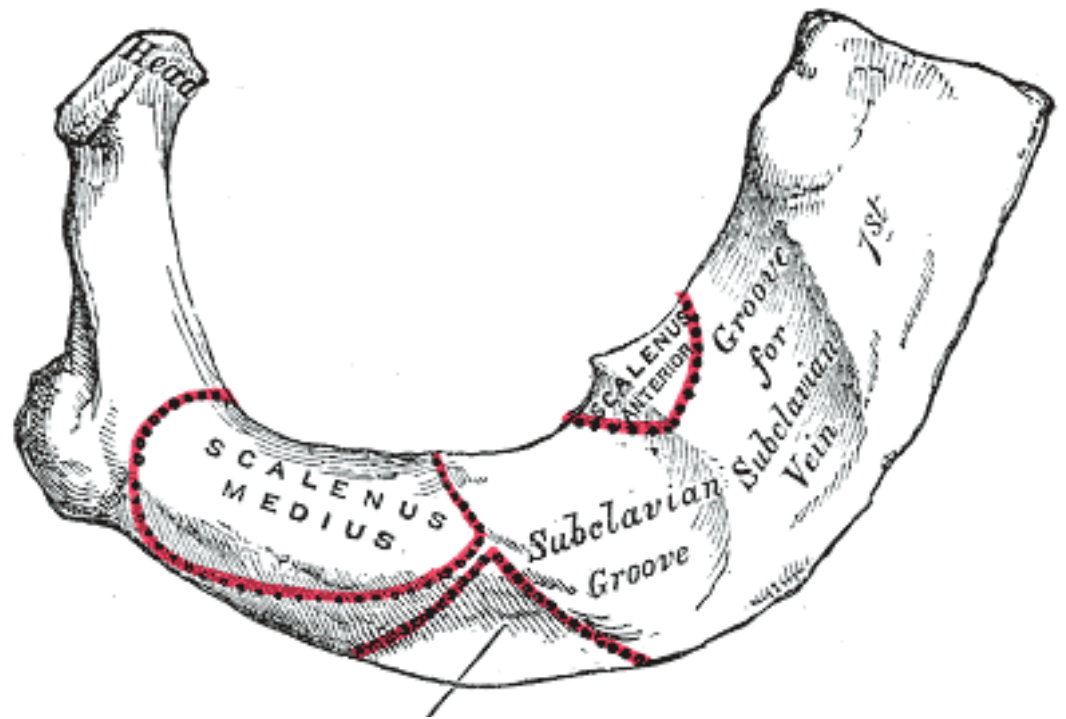
Tuberculum musculi
scaleni medii

Sulcus arteriae
subclaviae

Sulcus venae
subclaviae

Costa secunda [II]

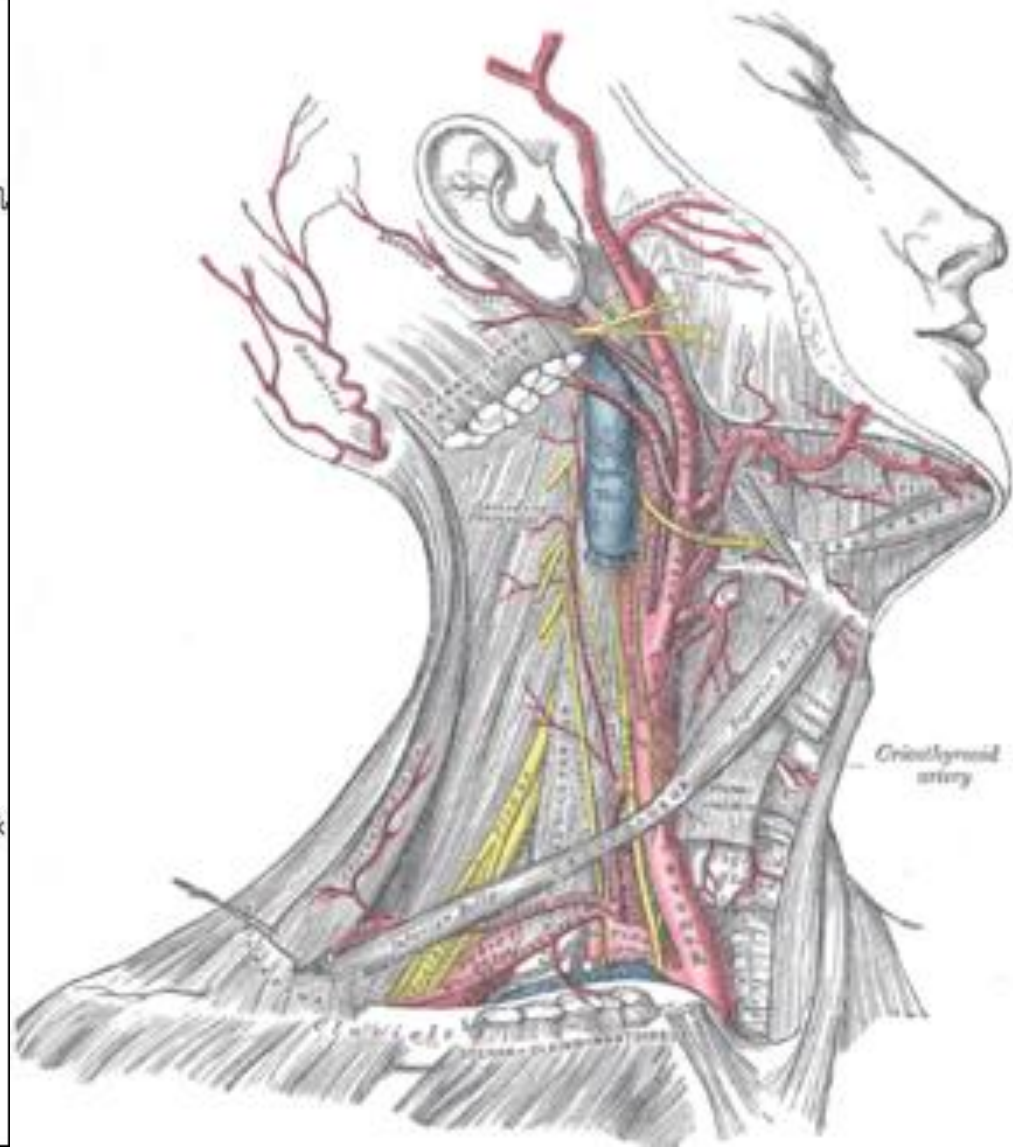
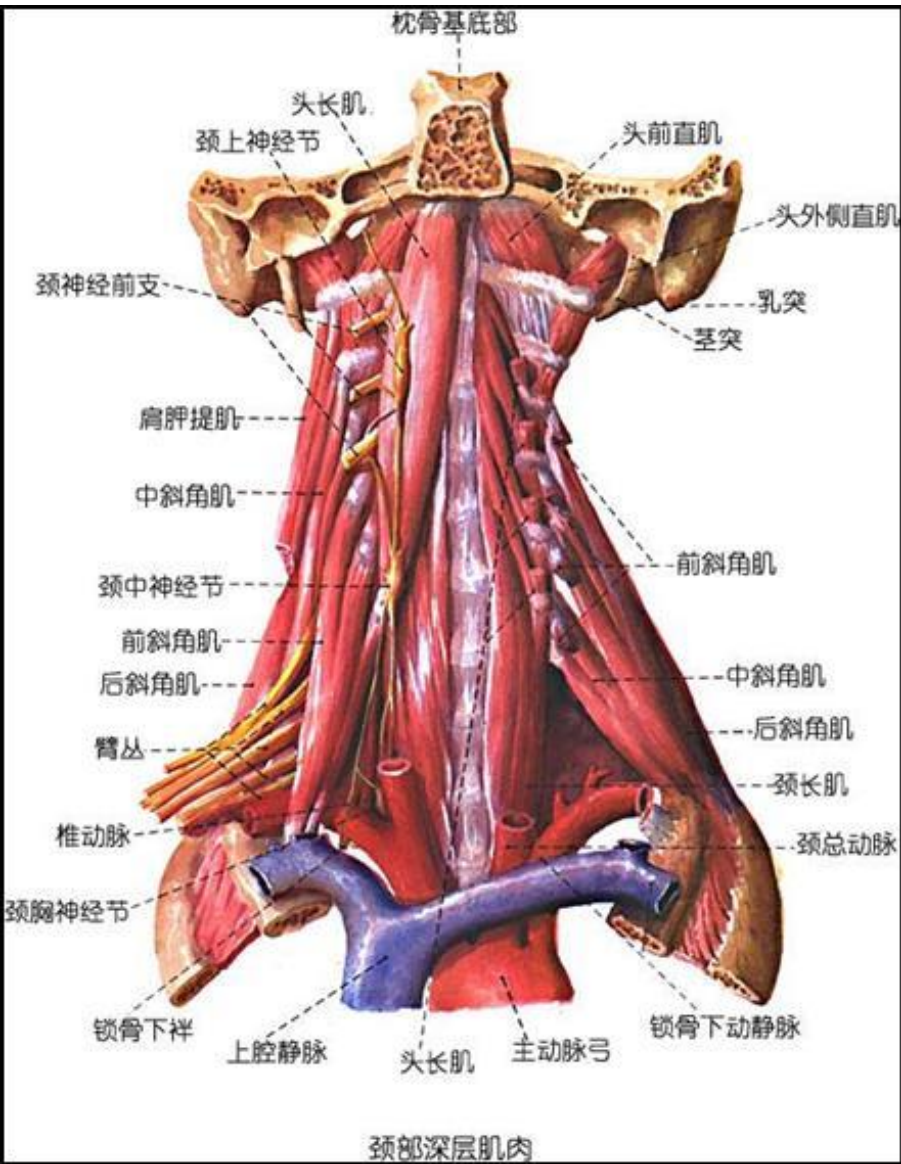
Tuberositas musculi
serrati anterioris

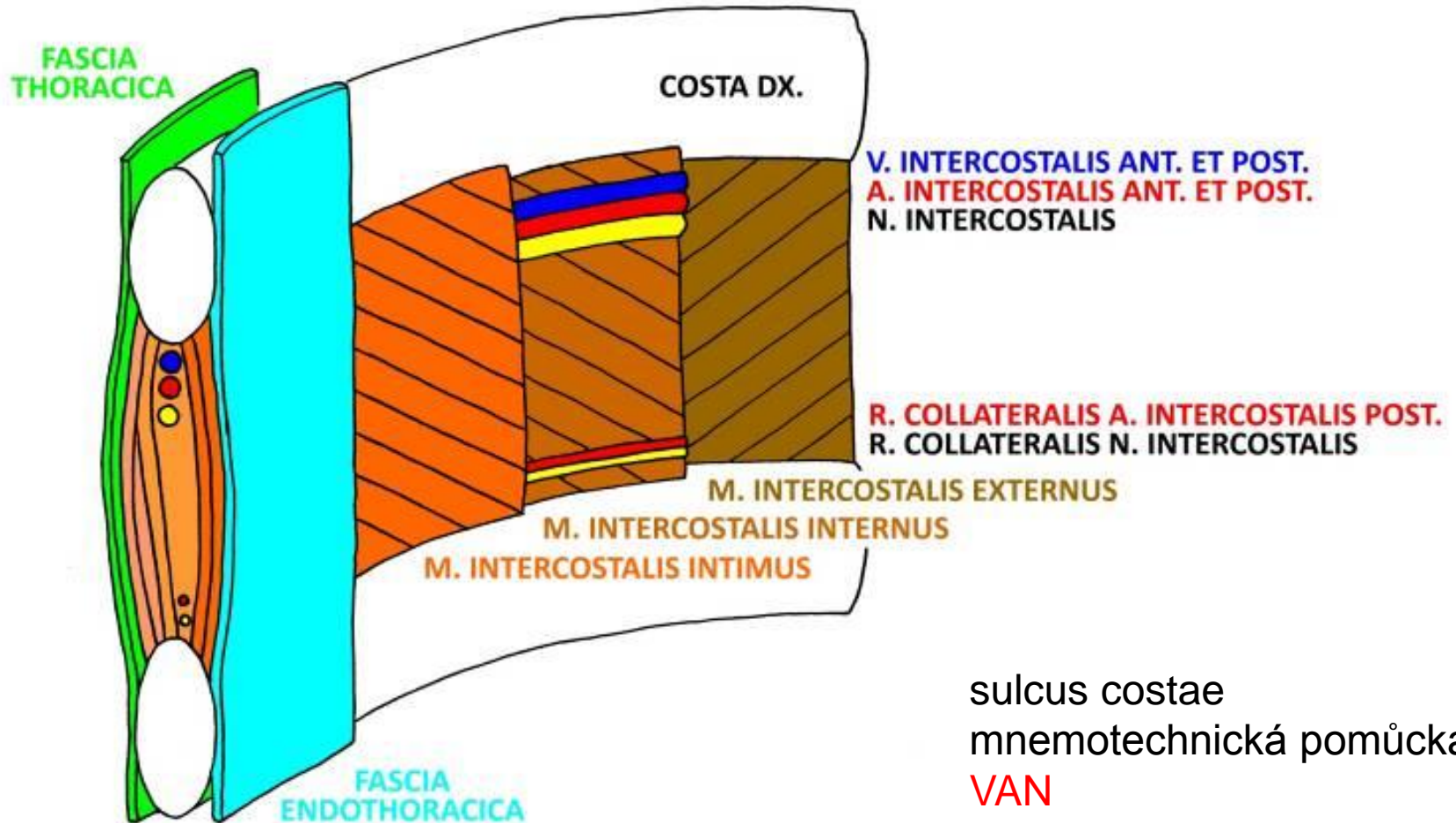
Fissura scalenorum

Kloněncová štěrbina

Spatium intercostale

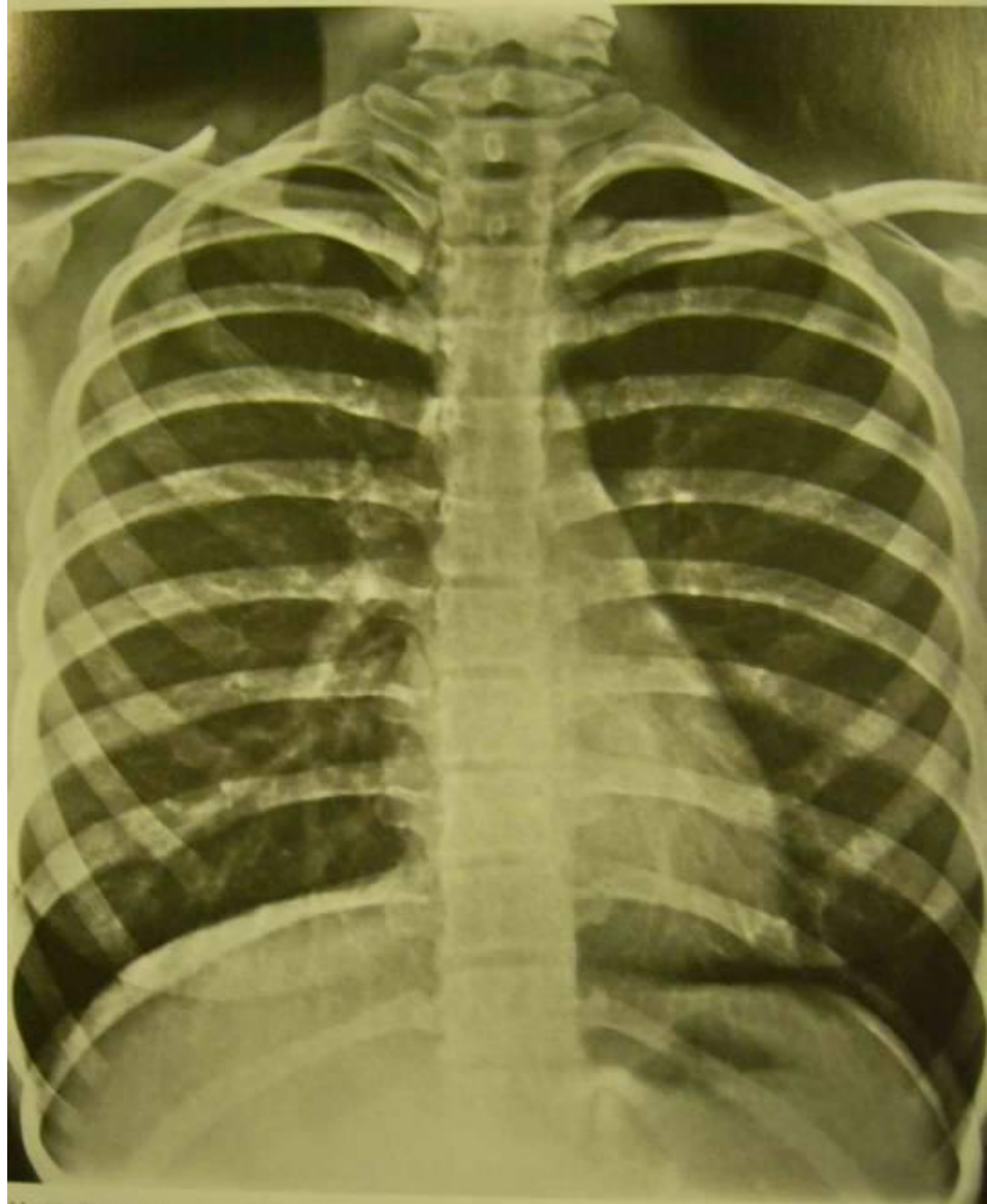
Mezižební prostor

sulcus costae
mnemotechnická pomůcka:
VAN
hrudní punkce / drenáž

Hrudník jako celek

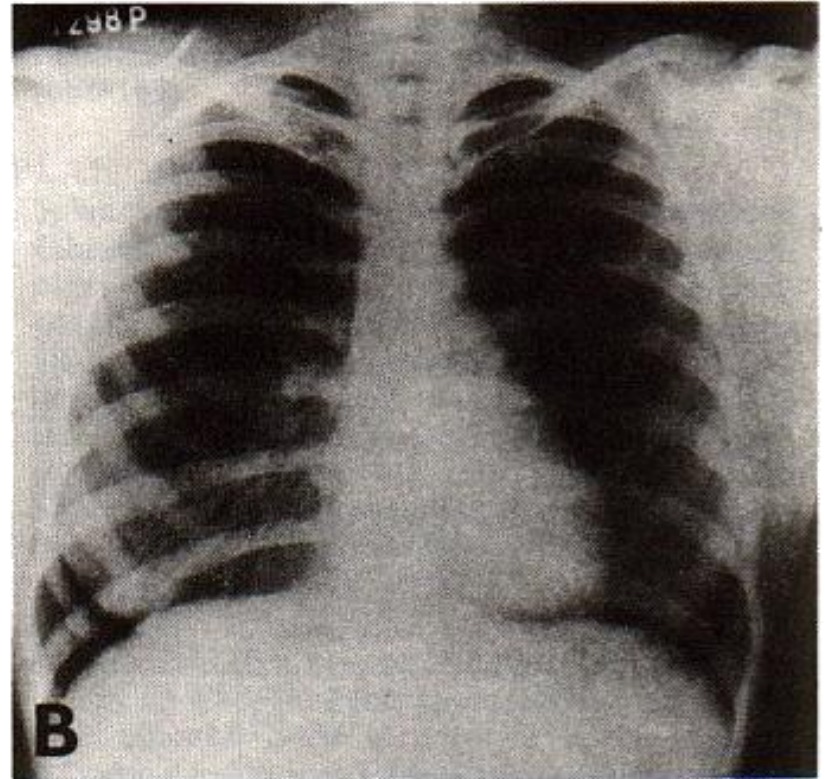
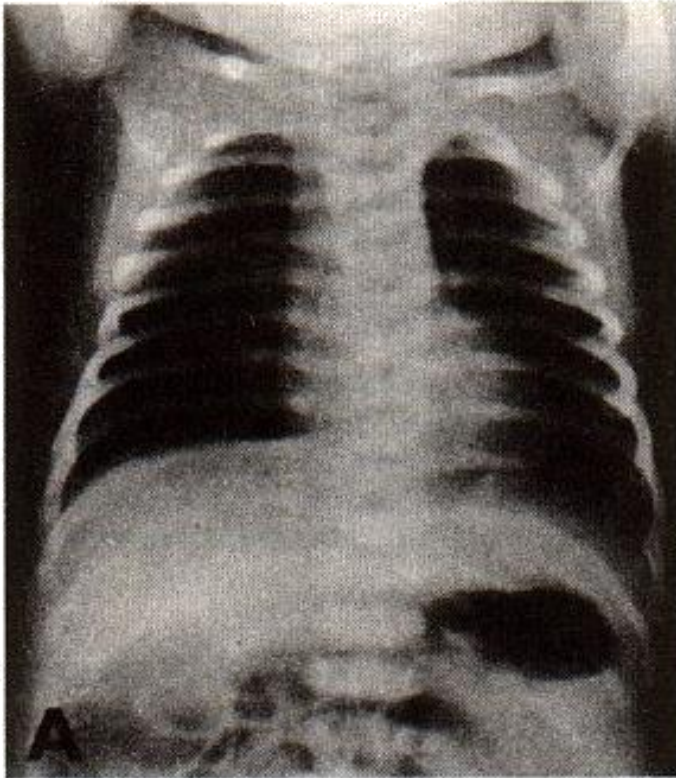
- cavitas thoracis
- apertura thoracis superior + inferior
- arcus costalis
- angulus infrasternalis
- spatium intercostale

bb. 61. Thorax p.a.

RTG hrudníku

167. ROZDÍL TVARU HRUDNÍKU NOVOROZENCE A HRUDNÍKU DOSPĚLÉHO na rtg snímku (předozaďní projekce):
A. novorozenec, B. dospělý

RTG hrudníku

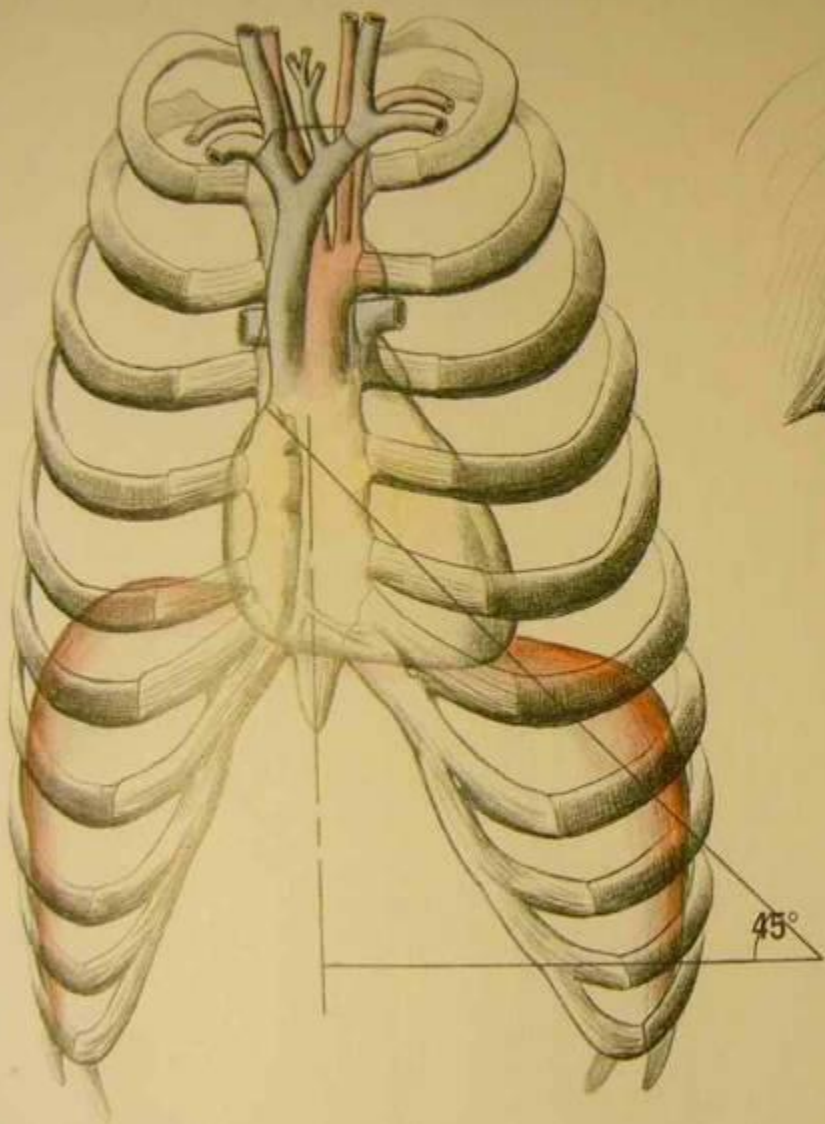

předozaďní rtg snímek idiopatické hrudní skoliózy před operací – hrudní křivka 60°

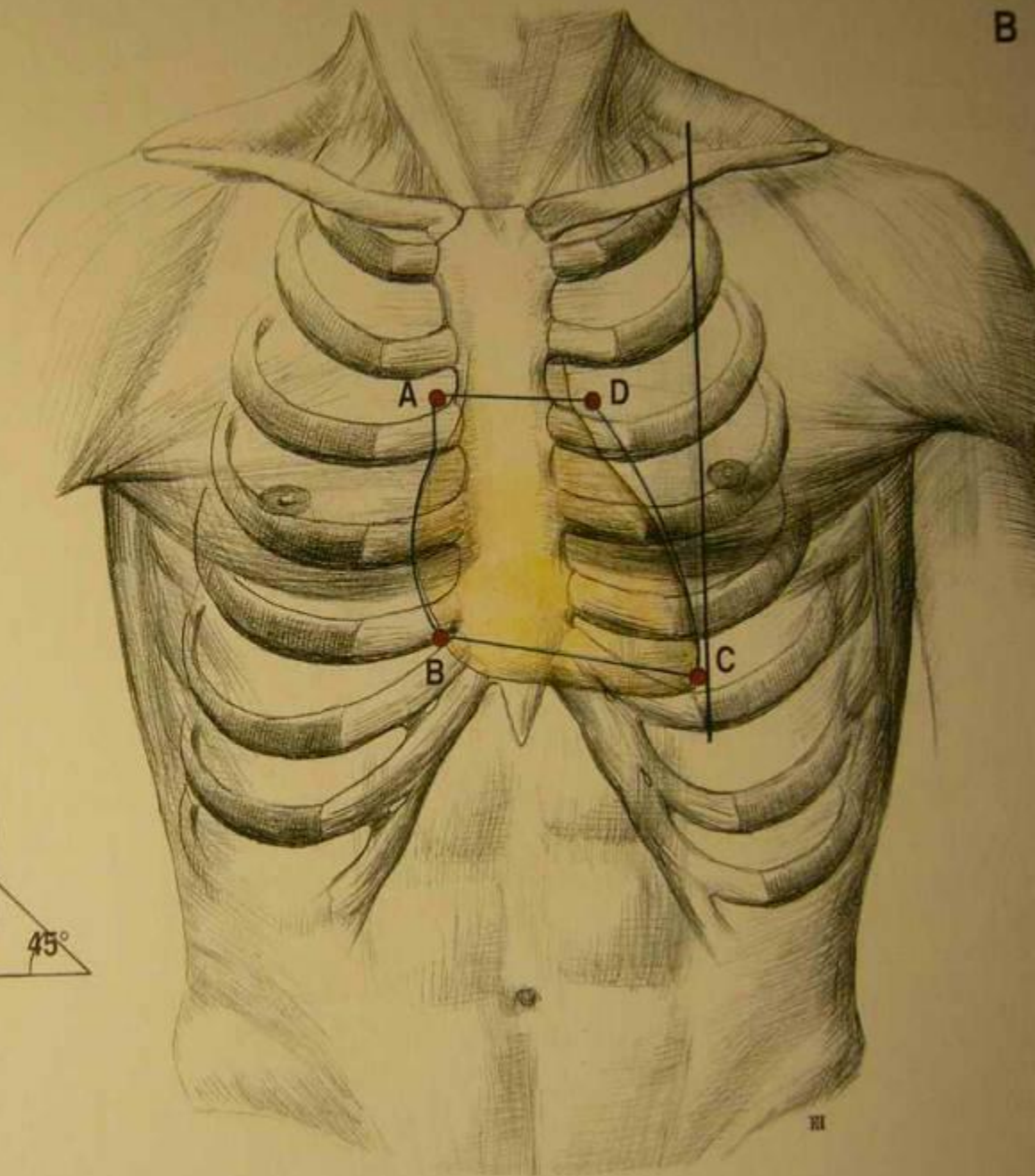

předozaďní rtg snímek idiopatické hrudní skoliózy po operaci z předního přístupu s instrumentací – korekce na 13°

A

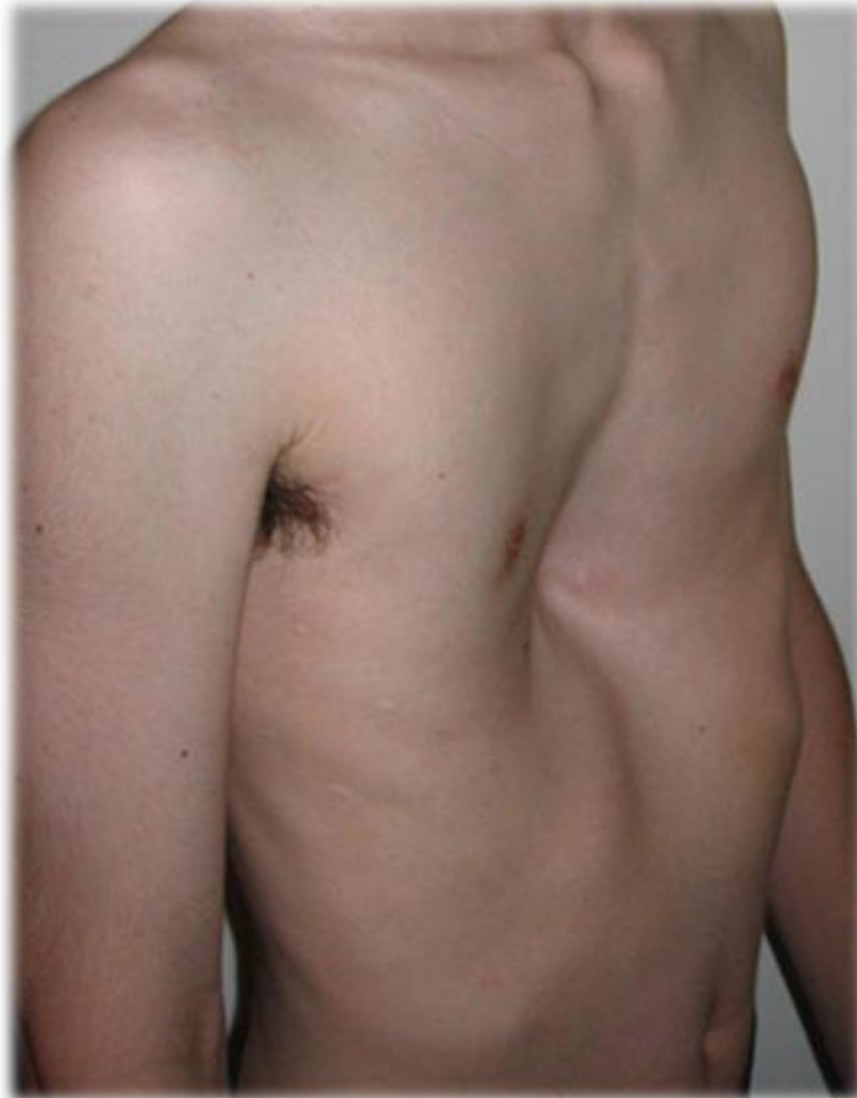

B

Pectus excavatum

Vpadlý hrudník

Klinické souvislosti

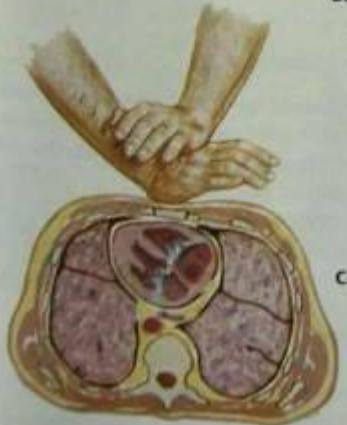
- jednotlivá žebra se na RTG snímku navzájem kříží
- izolované poranění 1 žebra je poměrně časté, léčba je většinou konzervativní
- *cave*: pneumothorax, haemothorax, protržení osrdečníku
- segmentová zlomenina, sériová zlomenina, dvířková zlomenina (nestabilní hrudník → ohrožení života)
- zlomeniny při KPR

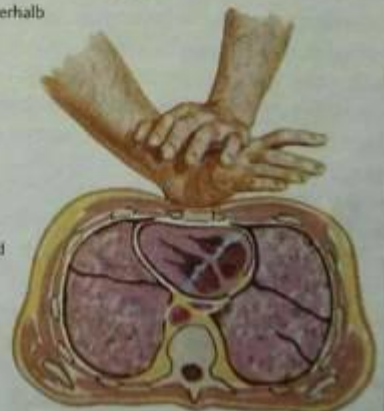
A. Vor der Mund-zu-Mund-Beatmung wird der Kopf überstreckt, die Nase zugehalten und das Kinn nach vorne gezogen. Zum Schutz vor Infektionen sollten Handschuhe getragen und ein Gazestück auf den Mund gelegt werden; wenn vorhanden, Beatmungshilfe benutzen.

F. Neugebauer
© 1974/1975

B. Intermittierend wird mit dem Handballen Druck auf das untere Sternumdrittel ausgeübt; Druckpunkt: 2 Querfinger oberhalb des unteren Sternumrandes

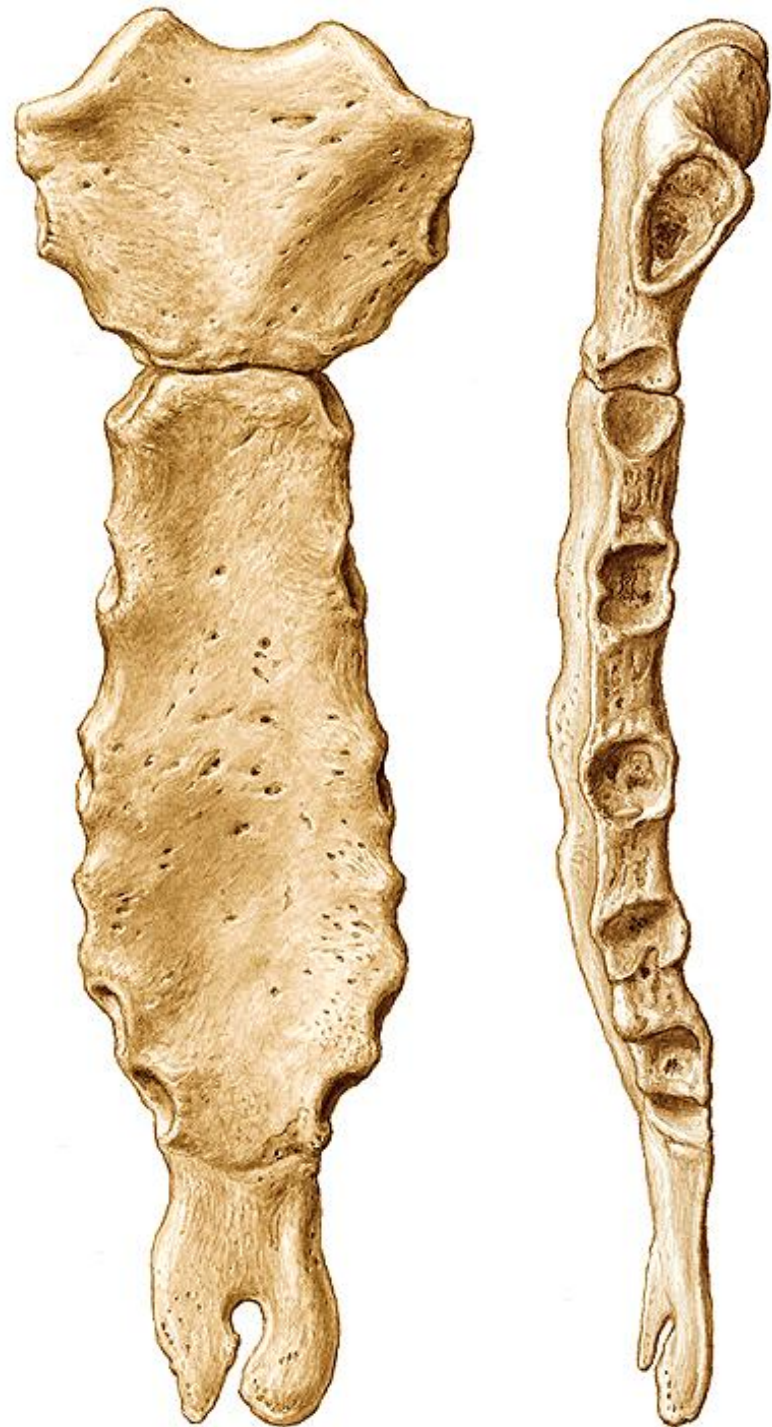

C. Das Herz wird intermittierend zwischen Brustbein und Wirbelsäule komprimiert

Hrudní kost

Sternum

Manubrium sterni

Incisura clavicularis

Incisura jugularis

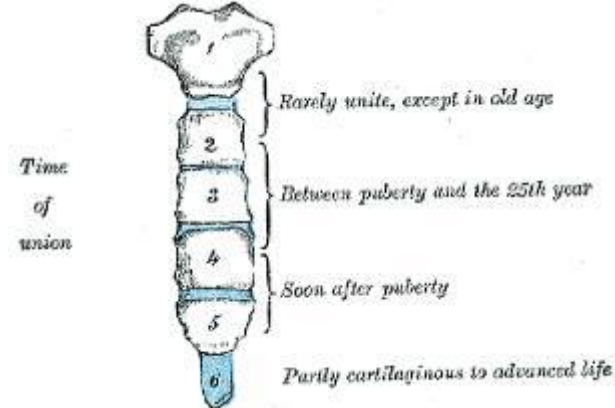
Angulus sterni *Ludovici*

Corpus sterni

Processus xiphoideus

Incisurae costales

Klinické poznámky

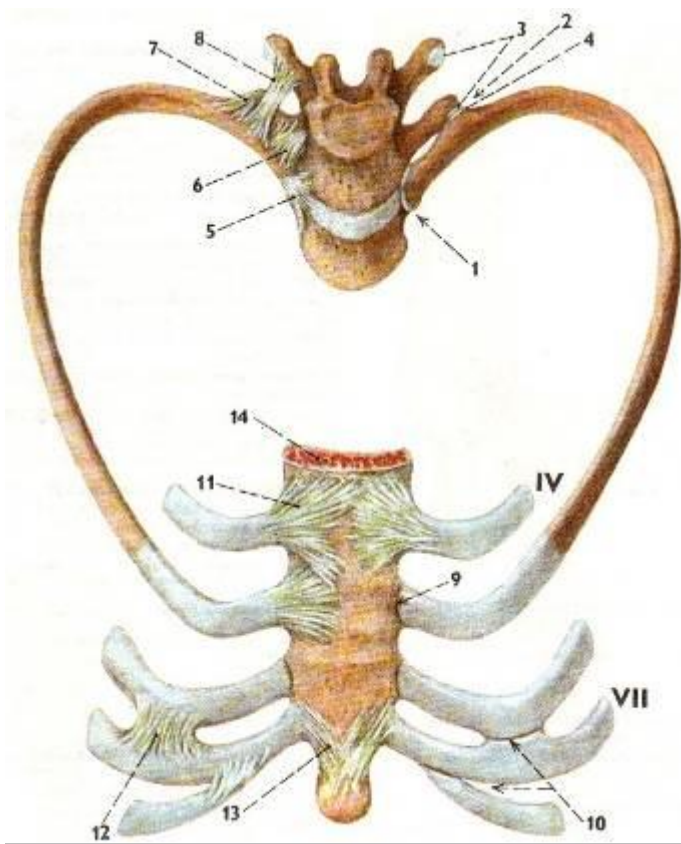
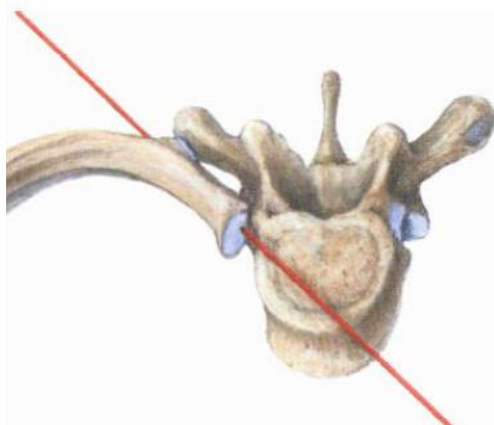

- v hrudní kosti se může nacházet otvor po nedokonalém splynutí sternálních lišt (segmenty = *sternebrae*)
- zlomeniny hrudní kosti nejsou časté
  - pouze při velkém násilí (kontuze S+P, zlomeniny T páteře)
- sternotomie – kardiochirurgické zákroky (rigidní fixace)
- punkce kostní dřeně
- KPR

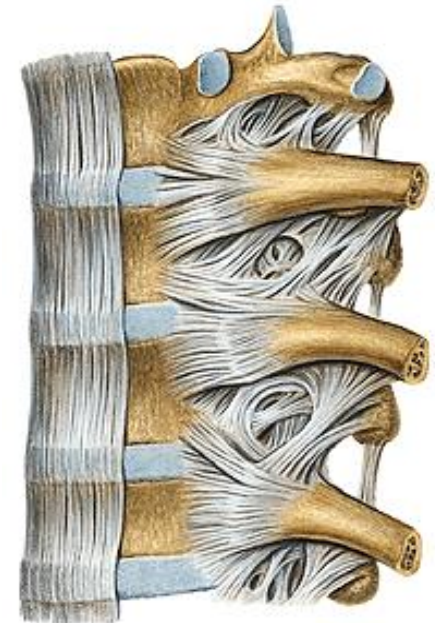
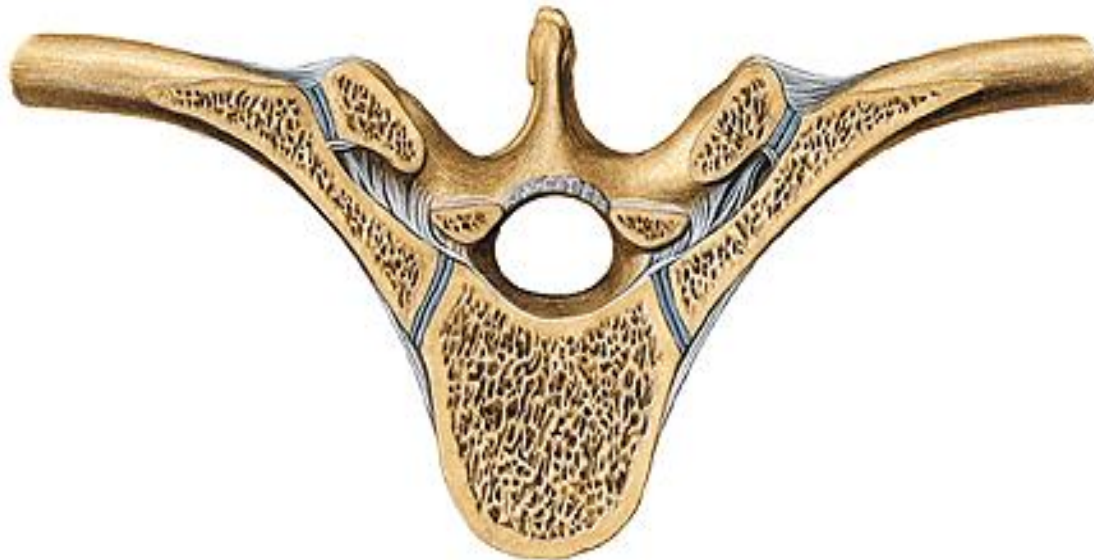
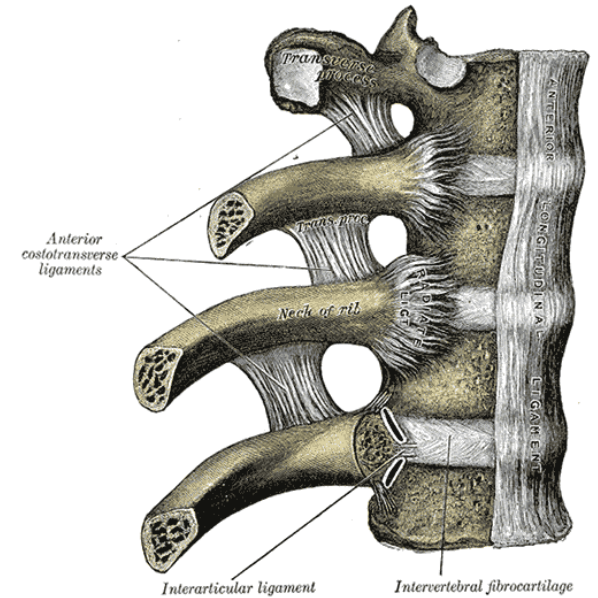
Spojení na hrudníku

- membrana intercostalis interna + externa
  - synchondroses costosternales
  - synchondrosis costae primae
  - symphysis xiphosternalis + manubriosternalis
-
- 4 klouby

Articulationes costovertebrales

- **Articulatio capitis costae**
  - lig. capitis costae radiatum
  - lig. capitis costae intraarticulare
- **Articulatio costotransversaria**
  - ligg. costotransversaria

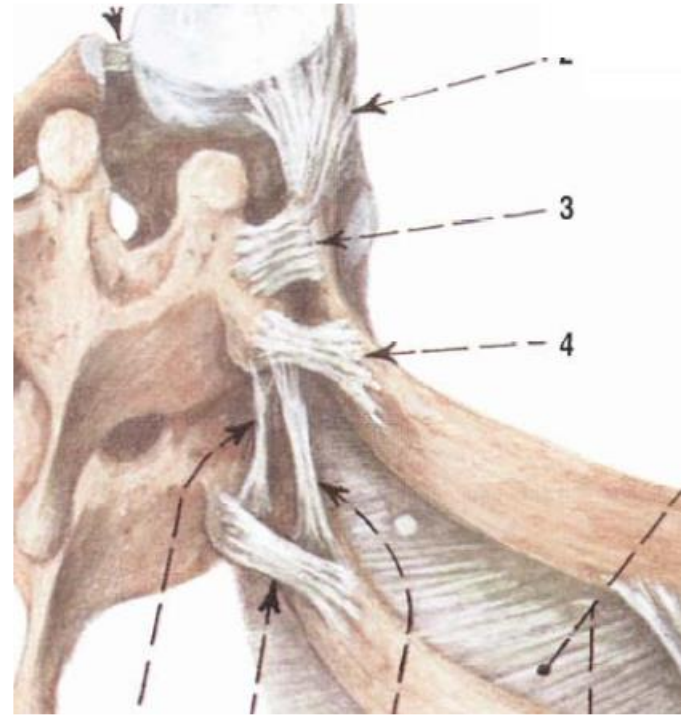
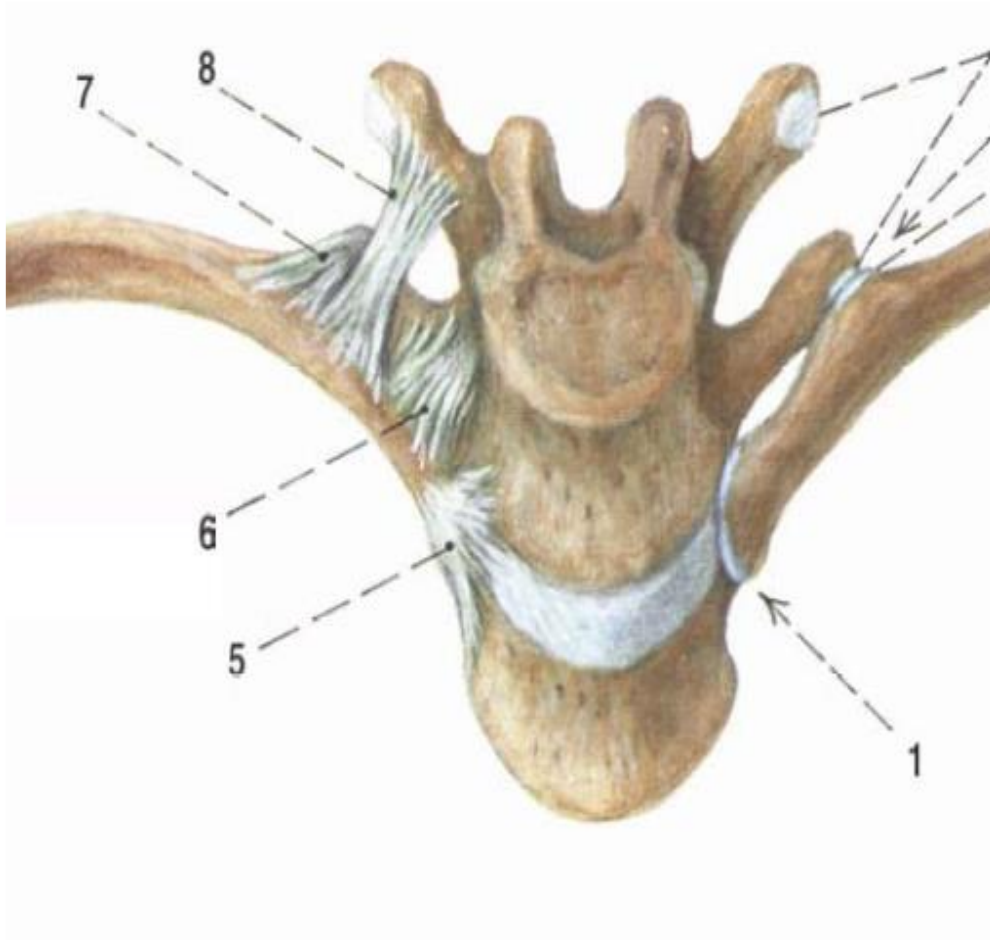
Articulatio capitis costae (Kloub žeberní hlavičky)

Typ kloubu	Složený, pohyblivý, spíše elipsový než plochý – 2 fasety (svírají tupý úhel)
Hlavice	Facies articularis capitis costae (2 fasety – crista capitis costae) 1., (10.),11.,12. mají jednu fasetu bez hrany
Jamka	Fovea costalis corporis vertebrae (obvykle složena ze dvou jamek sousedících obratlů a z okraje meziobratlové ploténky) T1, (T10),T11,T12 mají jednoduchou jamku
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Lig. capitis costae radiatum, lig. capitis costae intraarticulare (dělí kloub na 2 dutiny u 2-10. žebra)
Pohyby	Rotace žebra (výrazná u 1.-6. žebra, nepatrná u 7.-12. žebra) Elevace-deprese žebra (nepatrná u 1.-6. žebra, výrazná u 7.-12. žebra)
Střední poloha	= základní poloha

Articulatio costotransversaria (Žebropříčný kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, pohyblivý (přibližně plochý)
Hlavice	Facies articularis tuberculi costae (1.-10.)
Jamka	Fovea costalis processus transversi vertebrae (T1-T10)
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Lig. costotransversarium, lig. costotransversarium superius et laterale lig. lumbocostale
Pohyby	Rotace žebra (výrazná u 1.-6. žebra, nepatrná u 7.-12. žebra) Elevace-deprese žebra (nepatrná u 1.-6. žebra, výrazná u 7.-12. žebra)
Střední poloha	= základní poloha
Poznámka	Foramen costotransversarium (<i>bez obsahu</i>)

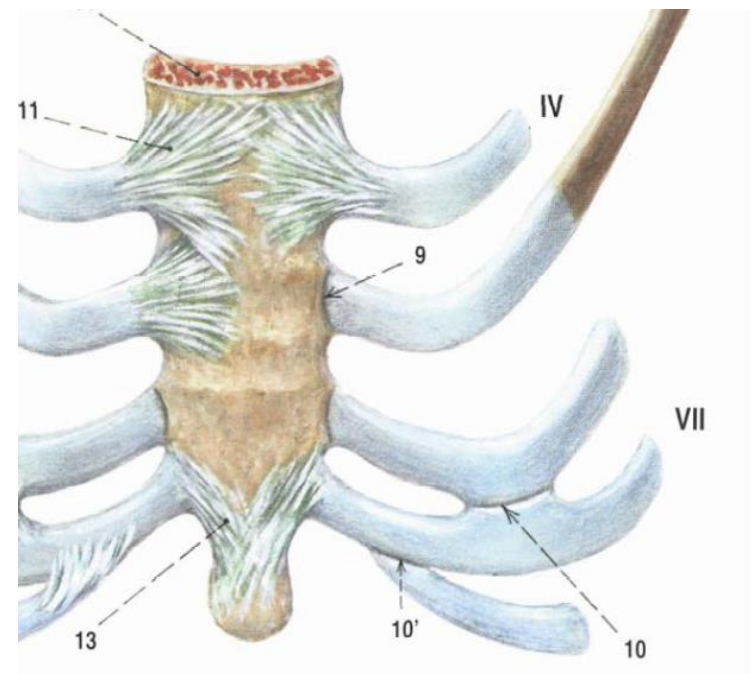
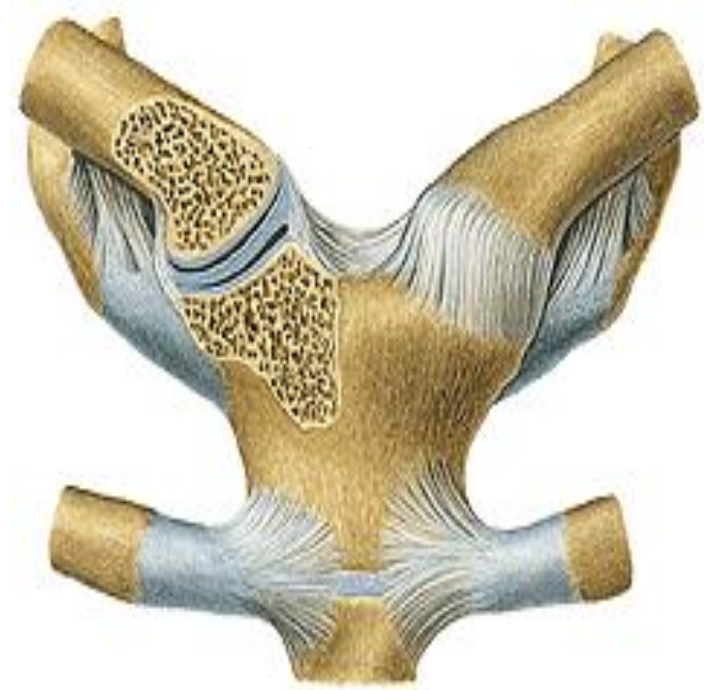
Articulaciones costovertebrales

Articulationes sternocostales

- lig. sternocostale radiatum
- membrana sterni
- lig. sternocostale intraarticulare
- ligg. costoxiphoidea

- Articulationes interchondrales

Articulatio sternocostalis (Žebrohrudní kloub)

Typ kloubu	Složený, pohyblivý
Hlavice	Cartilago costalis costae 2.-7. (2 fasety na ventrálním konci)
Jamka	Incisurae costales sterni
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Lig. sternocostale radiatum, lig. sternocostale intraarticulare (v 2. a 3. kloubu), ligg. costoxiphoidea
Pohyby	Malé všemi směry
Střední poloha	= základní poloha
Poznámka	kluzné pohyby pro dýchání vždy u 1. skloubení a zejména u kaudálních někdy chybí kloubní dutina a je zde přítomno fibrocartilago spojující plynule obě kosti

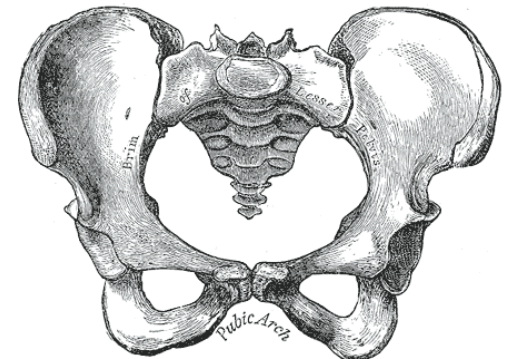
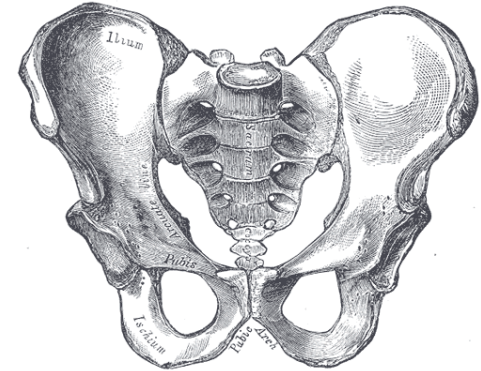
Articulatio interchondralis (Mezichrupavkový kloub)

Typ kloubu	Jednoduchý, pohyblivý
Hlavice	Cartilago costalis costae 8.-10.
Jamka	Cartilago costalis costae 7.-9.
Kloubní pouzdro a jeho vazy	Ligg. interchondralia
Pohyby	Malé všemi směry
Střední poloha	= základní poloha
Poznámka	Klouby často postrádají kloubní dutinu, mezi 9. a 10. žebrem prakticky vždy chybí

Pánev jako celek

Pánev

- pohlavní rozdíly
- linea terminalis
- velká pánev:
  - lopaty kyčelní kosti nad lineae terminales
  - základna křížové kosti
- malá pánev:
  - os sacrum a coccyx
  - os ischii a os pubis s membrana obturatoria
  - symphysis pubica

Sklon pánve

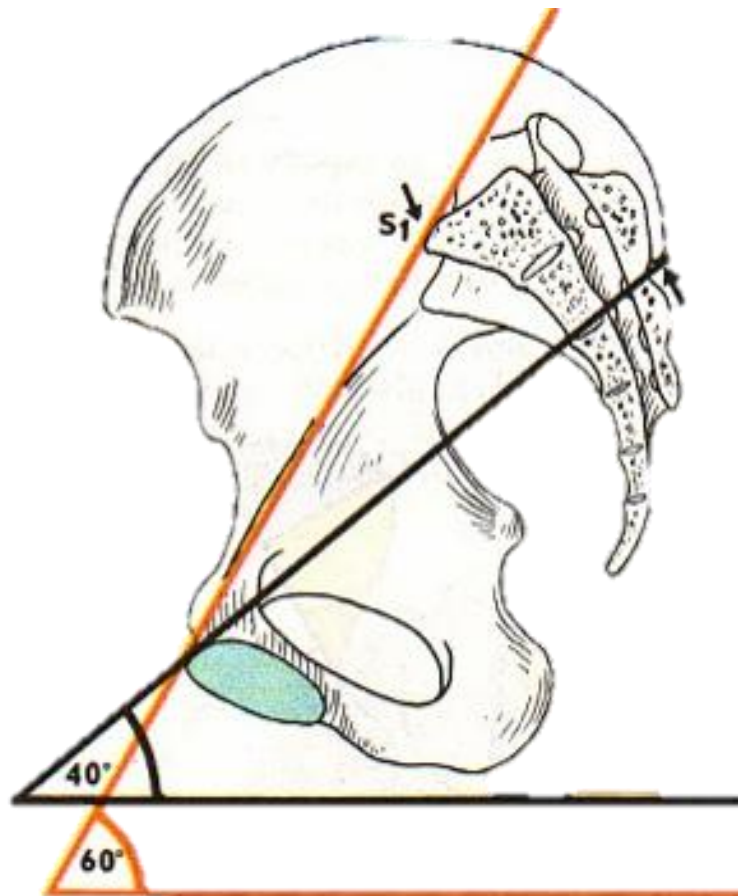
- **inclinatio pelvis normalis**

(červený úhel):

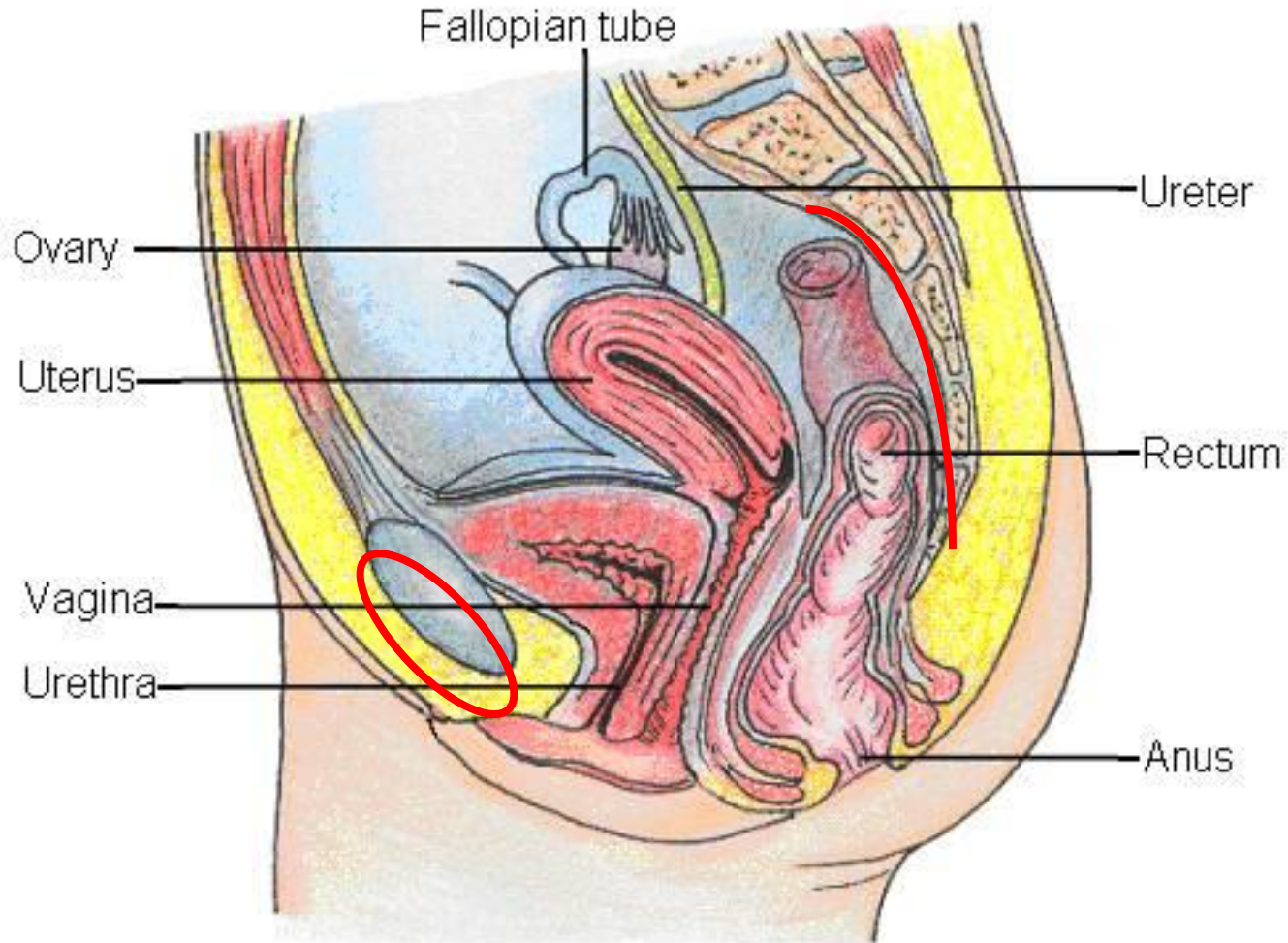
- rovina proložená skrz:
promontorium + lineae terminales
+ horní hrana stydké kosti
- horizontální rovina
- **60°** – pouze na RTG

- **inclinatio coxae** (černý úhel):

- rovina proložená skrz: spina iliaca
posterior superior + horní hrana
stydké kosti
- horizontální rovina
- **40°**

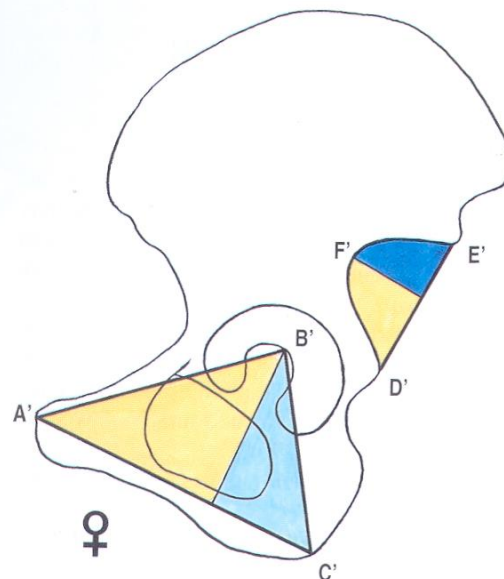
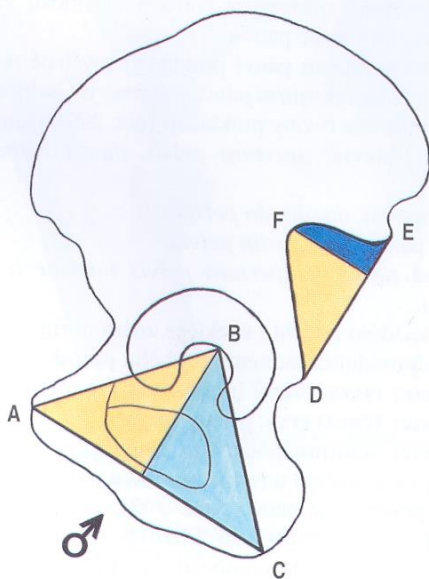
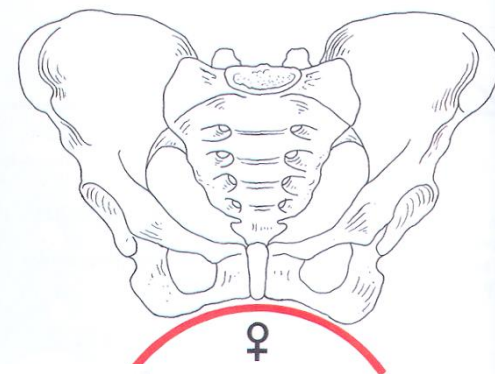
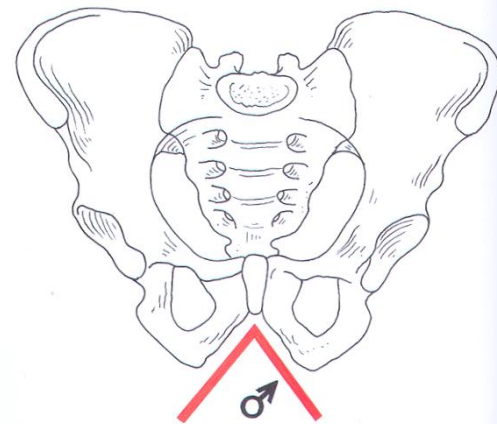
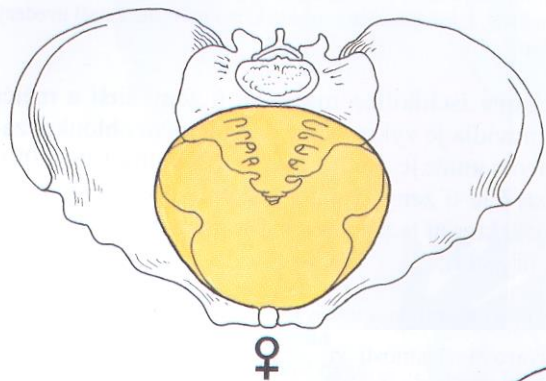
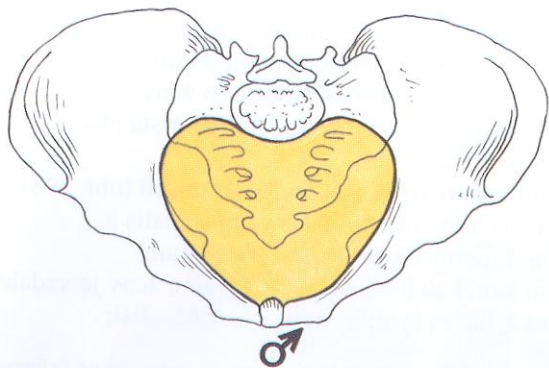
Vztah k orgánům

Pohlavní rozdíly na pánvi

- promontorium – oválné ♀ x ♂ srdčité
- symphysis pubica – nižší u žen (♀ 4,5 cm x ♂ 5,5 cm)
- rami inferiores ossis pubis – rozdílné úhly
  - arcus pubicus ♀
  - angulus pubicus ♂
- incisura ischiadica major – větší a plošší u žen ♀
- coccyx – kratší a pohyblivější u žen ♀
- foramen obturatorium – trojúhelníkové ♀ x oválné ♂
- alae ossis ilii – více otevřené u žen ♀

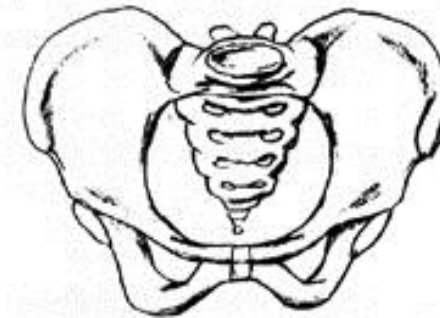
Pohlavní rozdíly na pánvi

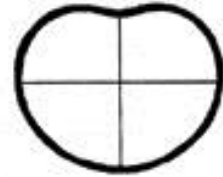
Typy pánve

- **gynoidní** – kruhový vchod
- **androidní** – srdčitý vchod
- **anthropoidní** – oválný vchod, dlouhé os sacrum se 6 obratli
- **platypeloidní** – příčně oválný vchod, široký arcus pubicus

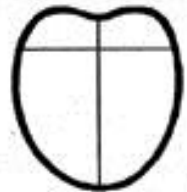

průměry
přímý transverzální

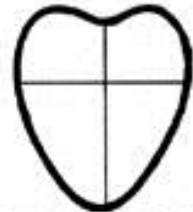
gynoidní
11 cm 12 cm

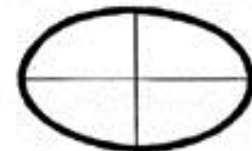
androidní
11 cm 12 cm

anthropoidní
>12 cm >12 cm

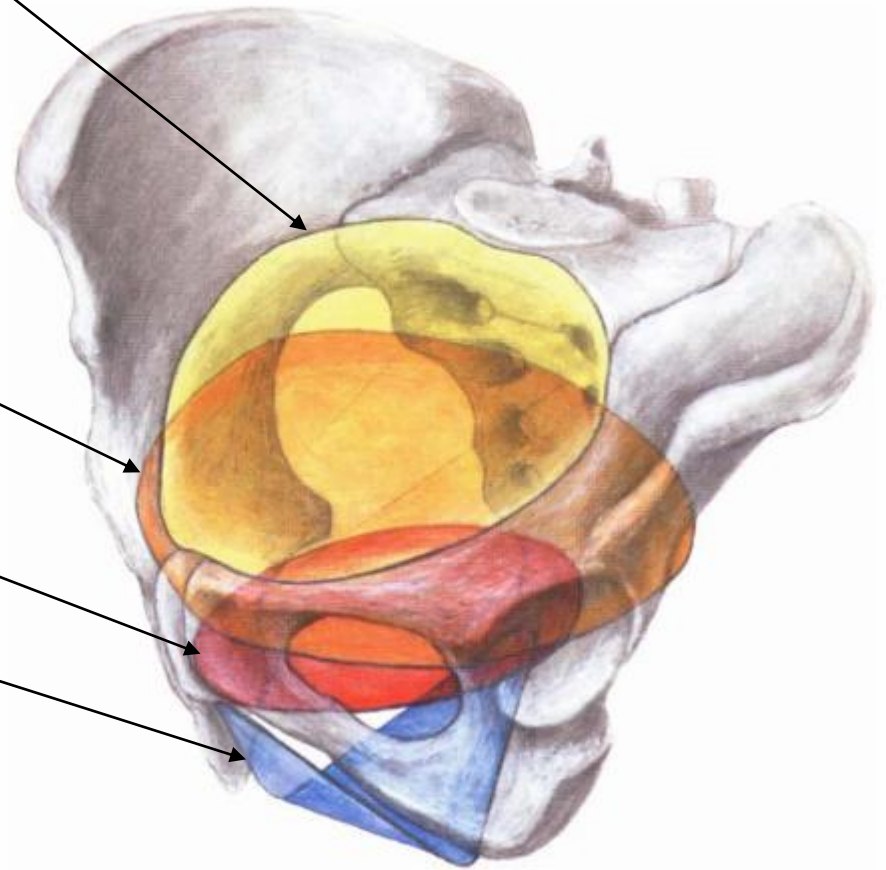

platypeloidní
10 cm 12 cm

Pánevní roviny

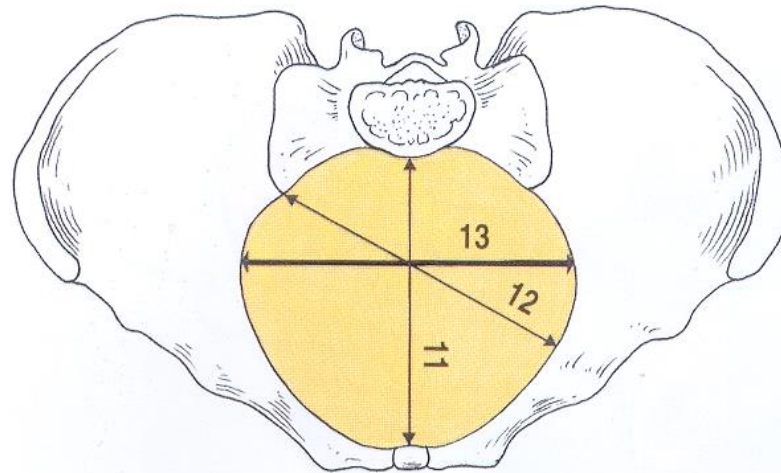
- Apertura pelvis superior (aditus pelvis)
  - rovina pánevního vchodu
- Amplitudo pelvis
  - rovina pánevní šíře
- Angustia pelvis
  - rovina pánevní úžiny
- Apertura pelvis inferior (exitus pelvis)
  - rovina pánevního východu

Pánevní vchod

= linea terminalis

- diameter recta (conjugata anatomica): *promontorium* – *horní okraj symphysis pubica* = nejméně 11 cm
- diameter obliqua: *articulatio sacroiliaca* – *eminentia iliopubica* = nejméně 12 cm
- diameter transversa: *napříč mezi linea arcuata (část linea terminalis)* = nejméně 13 cm

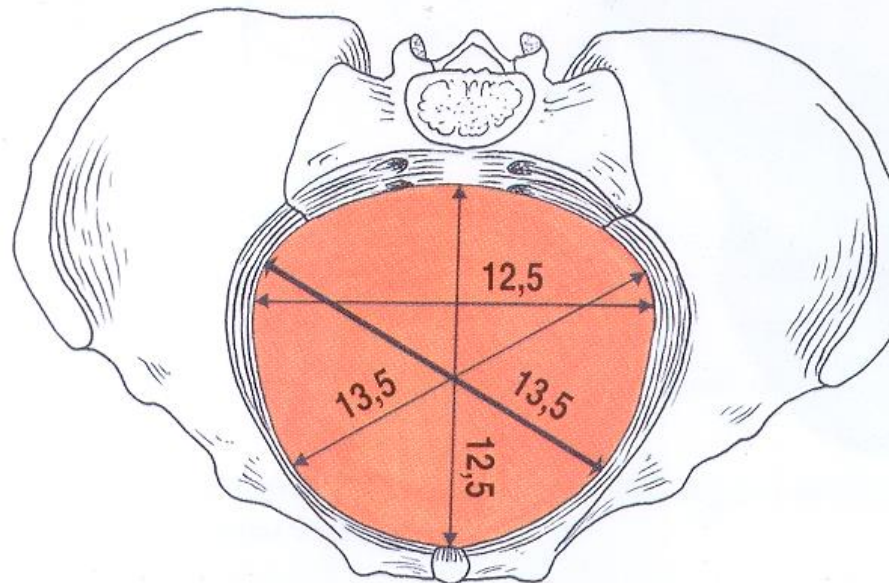

ADITUS

Pánevní šíře

= S2-S3 → střed acetabula → střed (zadní okraj) symphysis pubica

- diameter recta: 12,5 cm
- diameter transversa: 12,5 cm
- **diameter obliqua: insicura ischiadica major – sulcus obturatorius = nejméně 13,5 cm**

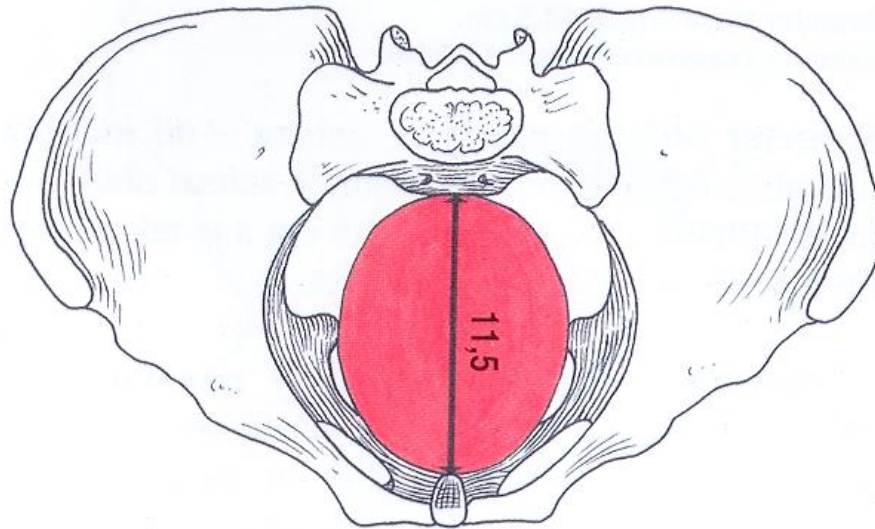

AMPLITUDO

Pánevní úžina

- = apex ossis sacri → spina ischiadica → dolní okraj symphysis pubica
- nejužší místo malé pánve
  - **diameter recta: 11,5 cm**

ANGUSTIA

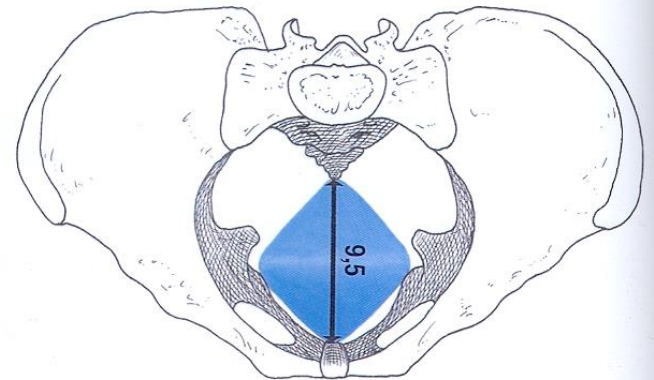
Pánevní východ

= dvě trojúhelníkové roviny (trigonum urogenitale et anale)

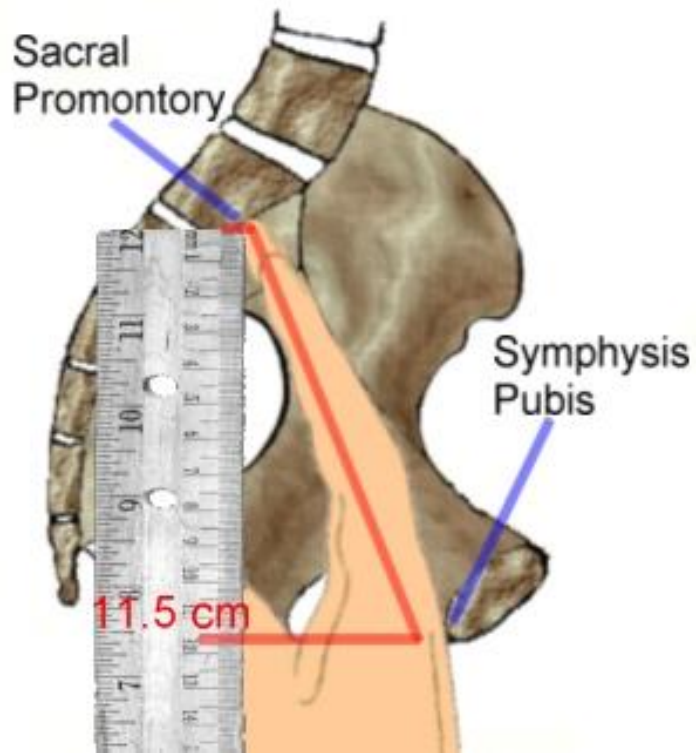
dolní okraj symphysis pubica → tubera ischiadica → os coccygis

- diameter transversa: *mezi tubera ischiadica* = nejméně 11 cm
- diameter recta: *apex ossis coccygis* → *zadní okraj symphysis pubica*

= nejméně 9,5 cm, během porodu se kostrč odklápí dorzálně díky prosáknutí spojení s křížovou kostí = nejméně 11,5 cm

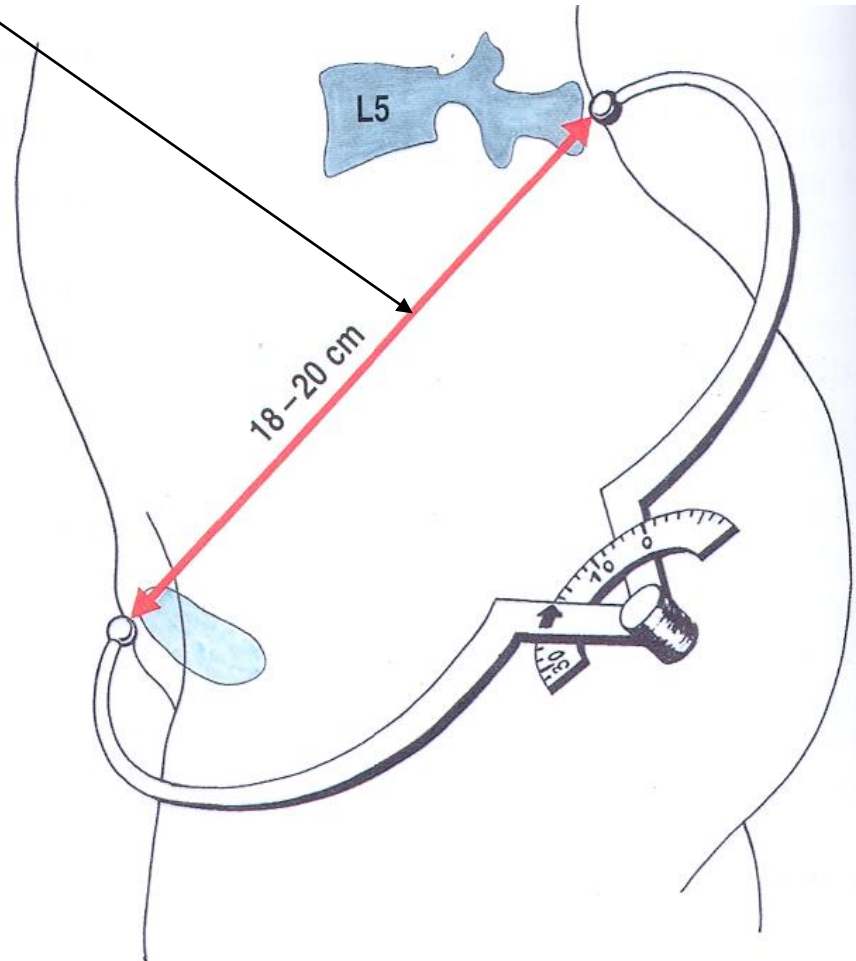
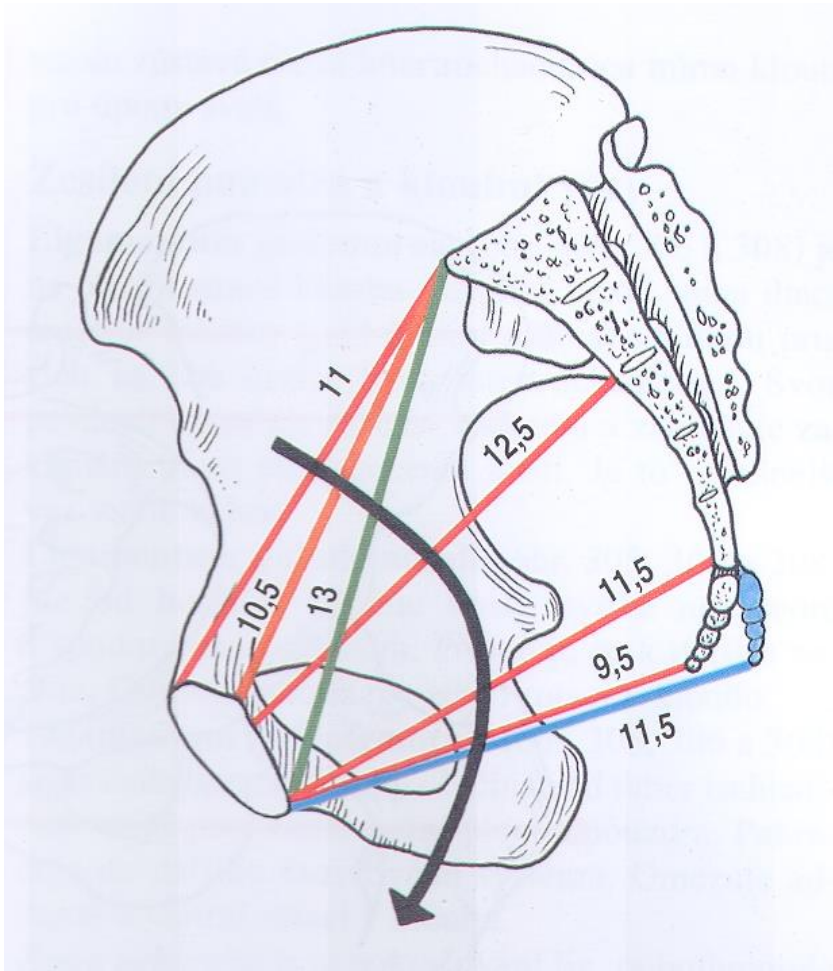

EXITUS

Porodnické pánevní rozměry

- conjugata externa *Baudelocqui* = nejméně 18 cm, lépe 20 cm – **vnější rozměr**
- conjugata obstetrica (oranžová) = nejméně 10,5 cm – *vnitřní rozměr*
- conjugata diagonalis (zelená) = nejméně 13 cm – *vnitřní rozměr*

Porodnické pánevní rozměry - *vnitřní*

- conjugata obstetrica (vera):

promontorium → *eminetia retropubica*

- skutečný předozadní rozměr pánevního vchodu
- kratší než diameter recta (conjugata anatomica)
- **nejméně 10,5 cm**

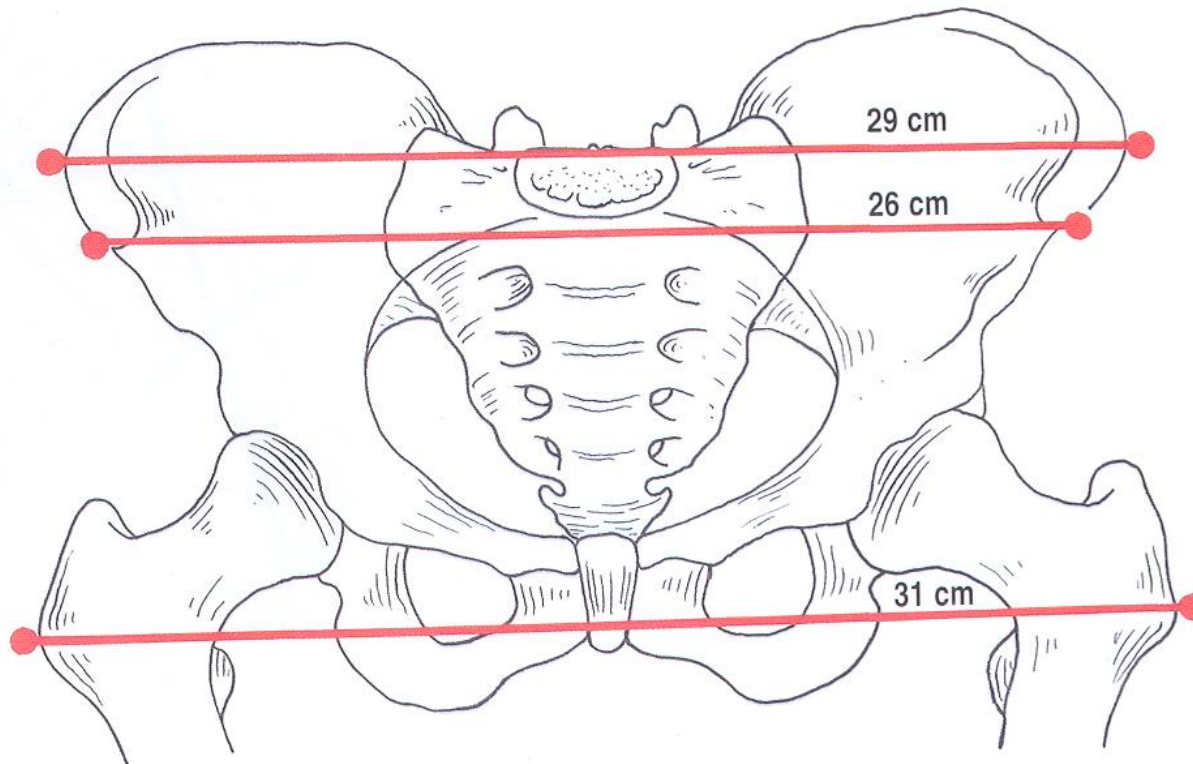
- conjugata diagonalis:

promontorium → *dolní okraj symphysis pubica (lig. pubicum inf.)*

- nejméně 13 cm pro volný průchod hlavičky

Porodnické pánevní rozměry - *vnější*

- distantia interspinosa = **nejméně 26 cm**
- distantia intercristalis = **nejméně 29 cm**
- distantia intertrochanterica = **nejméně 31 cm**

Porodnické pánevní rozměry – vnější

- distantia interspinosa:

mezi spinae iliacae ant. sup. (SIAS) = nejméně 26 cm

- distantia intercristalis:

mezi nejvzdálenějšími okraji cristae iliacae = nejméně 29 cm

- distantia intertrochanterica:

mezi nejvzdálenějšími okraji trochanteres majores = nejméně 31 cm

- conjugata externa (diameter Baudelocquei):

mezi processus spinosus L5 a horním okrajem symphysis pubica = nejméně 18 cm (lépe 20 cm)

Tvrdé porodní cesty

- porodní kanál – 16 cm
- Michaelisova routa:
  - L5→ symphysis sacrococcygea: 11 cm
  - spinae iliacae posteriores superiores: 10 cm
- porodní objekt (plod): 3400 g